

**PROGRAM
OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY GOLESZÓW
NA LATA 2024-2028 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2032**

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach

**Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach**

**Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów Wojewódzkiego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.**

ZLECENIODAWCA:

GMINA GOLESZÓW

ul. 1 Maja 5. 43-440 Goleszów
tel.: 33 479 05 10, fax: 33 479 05 16
mail: urzad@goleszow.pl

ZLECENIOBIORCA:

EKO – TEAM KONSULTING

ul. Spokojna 3, 43-330 Heczmarowice
tel.: 33 486 53 53, faks: 33 486 54 54, kom. 513 100 869
mail: biuro@eko-team.com.pl

AUTORZY OPRACOWANIA:

Agnieszka Chylak
Iwona Szczepanik-Retka
Adrianna Organ-Telega

INFORMACJE ZAMIESZCZONE W NINIEJSZYM OPRACOWANIU ZOSTAŁY UDOSTĘPNIONE PRZEZ:

- Urząd Gminy Goleszów,
- Starostwo Powiatowe w Cieszynie,
- Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych w Cieszynie,
- Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach,
- Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w Katowicach,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach,
- Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląski Oddział Regionalny w Częstochowie,
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach, Zarząd Zlewni w Katowicach,
- Nadleśnictwo Ustroń,
- Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego w Katowicach,
- Tauron Dystrybucję S.A. Oddział w Bielsku-Białej,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie,
- Polską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach,
- Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Gliwicach,
- Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o.,
- Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Katowicach.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	10
1.1. CEL I PODSTAWA OPRACOWANIA	10
1.2. METODOLOGIA OPRACOWANIA I ZAWARTOŚĆ DOKUMENTU	10
2. UWARUNKOWANIA PRAWNE, SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PROGRAMOWYMI	12
3. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY GOLESZÓW	17
4. OCENA STANU ŚRODOWISKA	19
4.1. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	19
4.1.1. OPIS STANU OBECNEGO	20
4.1.1.1. <i>Jakość powietrza na obszarze Gminy Goleszów</i>	20
4.1.1.2. <i>Niska emisja na terenie Gminy Goleszów</i>	23
4.1.1.3. <i>Źródła emisji na terenie gminy Goleszów</i>	25
4.1.1.4. <i>Zaopatrzenie w gaz na terenie gminy Goleszów</i>	30
4.1.1.5. <i>Zaopatrzenie w energię elektryczną na terenie gminy Goleszów</i>	31
4.1.1.6. <i>Warunki wykorzystania OZE</i>	31
4.1.1.7. <i>Kontrole</i>	34
4.1.1.8. <i>Działania informacyjno-edukacyjne</i>	34
4.1.2. ANALIZA SWOT	35
4.1.3. CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	35
4.2. HAŁAS	36
4.2.1. OPIS STANU OBECNEGO	36
4.2.1.1. <i>Hałas przemysłowy</i>	36
4.2.1.2. <i>Hałas drogowy</i>	37
4.2.1.3. <i>Hałas kolejowy</i>	37
4.2.1.4. <i>Hałas lotniczy</i>	37
4.2.1.5. <i>Kontrole</i>	37
4.2.2. ANALIZA SWOT	38
4.2.3. CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE HAŁASU	38
4.3. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	39
4.3.1. OPIS STANU OBECNEGO	39
4.3.2. ANALIZA SWOT	40
4.3.3. CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO	41
4.4. ZASOBY WODNE	42
4.4.1. OPIS STANU OBECNEGO	42
4.4.1.1. <i>Wody powierzchniowe i ich monitoring</i>	42
4.4.1.2. <i>Wody podziemne i ich monitoring</i>	46
4.4.1.3. <i>Ochrona przed powodzią oraz skutkami suszy</i>	48
4.4.2. ANALIZA SWOT	50
4.4.3. CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE ZASOBÓW WODNYCH	50
4.5. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	52
4.5.1. OPIS STANU OBECNEGO	53
4.5.1.1. <i>Zaopatrzenie w wodę</i>	53
4.5.1.2. <i>Odbiór ścieków</i>	54
4.5.1.3. <i>Program Moja Woda</i>	56
4.5.1.4. <i>Kontrole</i>	56
4.5.2. ANALIZA SWOT	56

4.5.3	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	57
4.6.	ZASOBY SUROWCÓW NATURALNYCH	58
4.6.1.	OPIS STANU OBECNEGO	58
4.6.1.1.	<i>Surowce naturalne</i>	58
4.6.2.	OSUWISKA	59
4.6.3.	ANALIZA SWOT	60
4.6.4.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU SUROWCÓW NATURALNYCH	60
4.7.	GLEBY	62
4.7.1.	OPIS STANU OBECNEGO	62
4.7.1.1.	<i>Struktura użytkowania terenu</i>	62
4.7.1.2.	<i>Rolnictwo</i>	65
4.7.1.3.	<i>Program Owca Plus</i>	66
4.7.1.4.	<i>Badania gleb</i>	67
4.7.2.	ANALIZA SWOT	69
4.7.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU GLEB	69
4.8.	GOSPODARKA ODPADAMI	70
4.8.1.	OPIS STANU OBECNEGO	71
4.8.1.1.	<i>Zasady gospodarowania odpadami na terenie gminy</i>	73
4.8.1.2.	<i>Ilości zebranych odpadów</i>	74
4.8.1.3.	<i>Dziki wysypiska</i>	77
4.8.1.4.	<i>Kontrole</i>	77
4.8.1.5.	<i>Edukacja</i>	77
4.8.1.6.	<i>Azbest</i>	78
4.8.2.	ANALIZA SWOT	78
4.8.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU GOSPODARKI ODPADAMI	78
4.9.	OCHRONA PRZYRODY	80
4.9.1.	OPIS STANU OBECNEGO	81
4.9.1.1.	<i>Siedliska przyrodnicze mające znaczenie dla ochrony środowiska</i>	81
4.9.1.2.	<i>Formy ochrony przyrody na terenie gminy Goleszów</i>	81
4.9.1.3.	<i>Korytarze ekologiczne</i>	85
4.9.1.4.	<i>Ochrona i zrównoważony rozwój lasów</i>	86
4.9.1.5.	<i>Działania informacyjno-edukacyjne</i>	88
4.9.2.	ANALIZA SWOT	89
4.9.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY	89
4.10.	PRZECIWDZIAŁANIE POWAŻNYM AWARIOM PRZEMYSŁOWYM	90
4.10.1.	OPIS STANU OBECNEGO	90
4.10.1.1.	<i>Ochotnicza Straż Pożarna</i>	91
4.10.2.	ANALIZA SWOT	92
4.10.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA POWAŻNYM AWARIOM PRZEMYSŁOWYM	92
5.	ZAGADNIENIA HORYZONTALNE	94
5.1.	ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	94
5.2.	NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA	95
5.3.	DZIAŁANIA EDUKACYJNE	95
5.4.	MONITORING ŚRODOWISKA	96
6.	CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I ICH FINANSOWANIE	97
7.	SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	124

8. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM 125**SPIS RYSUNKÓW**

RYSUNEK 1. LOKALIZACJA GMINY GOLESZÓW NA TLE SĄSIADUJĄCYCH GMIN	17
RYSUNEK 2. LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY GOLESZÓW W LATACH 2020-2023	18
RYSUNEK 3. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH ZAREJESTROWANYCH NA TERENIE GMINY GOLESZÓW W LATACH 2020-2023	18
RYSUNEK 4. ŚREDNIE STĘŻENIE DWUTLENKU SIARKI NA STACJI W USTRONIU PRZY ULICY SANATORYJNEJ 7 W LATACH 2020-2023 ($\mu\text{G}/\text{M}^3$)	21
RYSUNEK 5. ŚREDNIE STĘŻENIE PYŁU ZAWIESZONEGO PM10 NA STACJI W USTRONIU PRZY ULICY SANATORYJNEJ 7 W LATACH 2020-2023 ($\mu\text{G}/\text{M}^3$)	21
RYSUNEK 6. UDZIAŁ NOŚNIKÓW ENERGII WYKORZYSTYWANYCH W ŹRÓDLACH NISKIEJ EMISJI (%)	24
RYSUNEK 7. ZUŻYCIE ENERGII KOŃCOWEJ W POSZCZEGÓLNYCH SEKTORACH NA TERENIE GMINY GOLESZÓW W 2020 ROKU (MWh)	24
RYSUNEK 8. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ GAZOWYCH (BEZ DWUTLENKU WĘGLA) I PYŁOWYCH Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŻLIWYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE POWIATU CIESZYŃSKIEGO W LATACH 2020-2023 [MG/ROK]	26
RYSUNEK 9. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ DWUTLENKU SIARKI, TLENKÓW AZOTU I TLENKU WĘGLA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŻLIWYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE POWIATU CIESZYŃSKIEGO W LATACH 2020-2023 [MG/ROK]	26
RYSUNEK 10. RODZAJE ŹRÓDEŁ OGRZEWANIA W BUDYNKACH NA TERENIE GMINY GOLESZÓW W 2023 ROKU	30
RYSUNEK 11. ENERGIA WIATRU W kWh/(m ² /ROK) NA WYSOKOŚCI 10 I 30 M N.P.M.	32
RYSUNEK 12. ŚREDNIE ROCZNE SUMY USŁONECZNIENIA	33
RYSUNEK 13. MAPA ROZKŁADU GĘSTOŚCI ZIEMSKIEGO STRUMIENIA CIEPLNEGO NA OBSZARZE POLSKI	34
RYSUNEK 14. WODY POWIERZCHNIOWE NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	43
RYSUNEK 15. JCWP NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	44
RYSUNEK 16. JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH (JCWPd) NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	46
RYSUNEK 17. LOKALNY ZBIORNIK WÓD PODZIEMNYCH NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	47
RYSUNEK 18. MAPA ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO Z PRAWDOPODOBIENSTWEM 10 I 100 LAT ORAZ SZCZEGÓLNYM ZAGROŻENIEM POWODZIOWYM	49
RYSUNEK 19. ROZKŁAD PRZESTRZENNY WARTOŚCI SPI NA TERENIE KRAJU W CZERWCU 2019 ROKU	50
RYSUNEK 20. LICZBA ZBIORNIKÓW BEZODPLYWOWYCH I PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW NA TERENIE GMINY GOLESZÓW W LATACH 2020-2023	55
RYSUNEK 21. LOKALIZACJA ZŁÓŻ SUROWCÓW NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	59
RYSUNEK 22. LOKALIZACJA OSUWISK NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	60
RYSUNEK 23. POWIERZCHNIA TERENÓW KOMUNIKACYJNYCH ZLOKALIZOWANYCH NA TERENIE GMINY GOLESZÓW [HA]	64
RYSUNEK 24. LOKALIZACJA OBSZAROWYCH FORM OCHRONY PRZYRODY NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	82
RYSUNEK 25. LOKALIZACJA POMNIKÓW PRZYRODY NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	85
RYSUNEK 26. POWIERZCHNIE LASÓW (HA) ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	86
RYSUNEK 27. OBSZARY LEŚNE NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	86
RYSUNEK 28. SKŁAD GATUNKOWY DRZEWOSTANÓW LEŚNICTWA DZIĘGIELÓW	87
RYSUNEK 29. LICZBA DYSPOZYCJI JEDNOSTEK OSP Z TERENU GMINY GOLESZÓW W 2023 ROKU	91
RYSUNEK 30. ZESTAWIENIE LICZBY DYSPOZYCJI DOTYCZĄCYCH POŻARÓW, MIEJSCOWYCH ZAGROŻEŃ ORAZ FAŁSZYWYCH ALARMÓW, W KTÓRYCH BRAŁY UDZIAŁ OSP Z TERENU GMINY GOLESZÓW W 2023 ROKU	92

SPIS TABEL

TABELA 1. RELACJA KIERUNKÓW INTERWENCJI OKREŚLONYCH W POŚ DLA WOJ. ŚLĄSKIEGO ORAZ W POLITYCE EKOLOGICZNEJ PAŃSTWA 2030	11
TABELA 2. ZESTAWIENIE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PRZEDSTAWIENIE SPÓJNOŚCI Z CELAMI ZAPISANYMI W „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GOLESZÓW NA LATA 2024-2030”	12
TABELA 3. WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	19
TABELA 4. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA	20
TABELA 5. ZESTAWIENIE DANYCH DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ ZE STACJI W USTRONIU PRZY ULICY SANATORYJNEJ 7 W LATACH 2020-2023	22
TABELA 6. KLASY STREF DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ	22
TABELA 7. KOŃCOWE ZUŻYCIE ENERGII NA TERENIE GMINY GOLESZÓW W 2020 ROKU W PODZIALE NA PALIWA I ENERGIĘ	23
TABELA 8. INFRASTRUKTURA SIECI GAZOWEJ ZNAJDUJĄCA SIĘ NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	30
TABELA 9. ZUŻYCIE GAZU WRAZ Z ILOŚCIĄ INSTALACJI W LATACH 2020-2023 NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	30
TABELA 10. DŁUGOŚĆ SIECI W 2023 ROKU NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	31

TABELA 11. WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	36
TABELA 12. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE HAŁASU	36
TABELA 13. WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	39
TABELA 14. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	39
TABELA 15. LOKALIZACJA ŹRÓDEŁ PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	40
TABELA 16. WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	42
TABELA 17. CHARAKTERYSTYKA JCWP NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	43
TABELA 18. OCENA JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH NA TERENIE GMINY GOLESZÓW W LATACH 2016-2021	45
TABELA 19. CHARAKTERYSTYKA STANU JCWPd NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	46
TABELA 20. MONITORING JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH NA TERENIE GMINY GOLESZÓW W 2023 ROKU	47
TABELA 21. WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	52
TABELA 22. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	52
TABELA 23. IŁOŚĆ ZUŻYTEJ WODY W LATACH 2020-2023 NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	53
TABELA 24. WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	58
TABELA 25. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ZASOBÓW SUROWCÓW NATURALNYCH	58
TABELA 26. STRUKTURA GRUNTÓW ROLNYCH NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	62
TABELA 27. STRUKTURA GRUNTÓW LEŚNYCH ORAZ GRUNTÓW ZADRZEWIONYCH I ZAKRZEWIONYCH NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	63
TABELA 28. STRUKTURA GRUNTÓW ZABUDOWANYCH I ZURBANIZOWANYCH NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	64
TABELA 29. STRUKTURA GRUNTÓW POD WODAMI ORAZ TERENÓW RÓŻNYCH NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	64
TABELA 30. ZESTAWIENIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE GMINY GOLESZÓW [SZT.]	65
TABELA 31. DANE DOTYCZĄCE REALIZACJI PROGRAMÓW ROLNO-ŚRODOWISKOWO-KLIMATYCZNYCH NA TERENIE GMINY GOLESZÓW W LATACH 2022-2023	65
TABELA 32. DZIAŁANIA PROWADZONE PRZEZ WIORIN NA TERENIE GMINY GOLESZÓW W LATACH 2020-2023	66
TABELA 33. OBSZARY SZCZEGÓLNIE CENNE PRZYRODNICZO NA TERENIE GMINY GOLESZÓW, NA KTÓRYCH WSKAZANA JEST REALIZACJA ZADAŃ OCHRONNYCH PROGRAMU OWCA PLUS	66
TABELA 34. ŚRODKI PRZEZNACZONE NA PROWADZENIE WYPASU W LATACH 2020-2023 NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	67
TABELA 35. WYNIKI pH PRÓBEK GLEB POBRANYCH Z TERENU GMINY GOLESZÓW	67
TABELA 36. KATEGORIA AGRONOMICZNA GLEB POBRANYCH Z TERENU GMINY GOLESZÓW	67
TABELA 37. ZAPOTRZEBOWANIE GLEB NA WAPNOWANIE	68
TABELA 38. ZAWARTOŚĆ FOSFORU W PRÓBKACH GLEB POBRANYCH Z GOSPODARSTW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	68
TABELA 39. ZAWARTOŚĆ POTASU W PRÓBKACH POBRANYCH Z GOSPODARSTW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	68
TABELA 40. ZAWARTOŚĆ MAGNEZU W PRÓBKACH GLEB POBRANYCH Z GOSPODARSTW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE GMINY GOLESZÓW	69
TABELA 41. WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	70
TABELA 42. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI	71
TABELA 43. ZESTAWIENIE RODZAJÓW ODPADÓW ODEBRANYCH Z NIERUCHOMOŚCI ZAMIESZKAŁYCH I LETNISKOWYCH Z TERENU GMINY GOLESZÓW W 2022 ROKU	74
TABELA 44. ZESTAWIENIE RODZAJÓW ODPADÓW ZEBRANYCH Z NIERUCHOMOŚCI ZAMIESZKAŁYCH I LETNISKOWYCH W PSZOK W 2022 ROKU	75
TABELA 45. ZESTAWIENIE RODZAJÓW I IŁOŚCI ODPADÓW ODEBRANYCH Z NIERUCHOMOŚCI NIEZAMIESZKAŁYCH Z TERENU GMINY GOLESZÓW W 2022 ROKU	75
TABELA 46. ZESTAWIENIE RODZAJÓW ODPADÓW ODEBRANYCH Z NIERUCHOMOŚCI ZAMIESZKAŁYCH I LETNISKOWYCH Z TERENU GMINY GOLESZÓW W 2023 ROKU	75
TABELA 47. ZESTAWIENIE RODZAJÓW ODPADÓW ZEBRANYCH Z NIERUCHOMOŚCI ZAMIESZKAŁYCH I LETNISKOWYCH W PSZOK W 2023 ROKU	76
TABELA 48. ZESTAWIENIE RODZAJÓW I IŁOŚCI ODPADÓW ODEBRANYCH Z NIERUCHOMOŚCI NIEZAMIESZKAŁYCH Z TERENU GMINY GOLESZÓW W 2023 ROKU	77
TABELA 49. WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	80
TABELA 50. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	81
TABELA 51. POMNIKI PRZYRODY ZLOKALIZOWANY NA TERENIE GMINY GOLESZÓW WG CRFOP	84
TABELA 52. FORMY EDUKACJI LEŚNEJ ZREALIZOWANE PRZEZ NADLEŚNICTWO USTROŃ W LATACH 2020-2023 ROKU	88
TABELA 53. WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	90
TABELA 54. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA POWAŻNYM AWARIOM PRZEMYSŁOWYM	90

TABELA 55. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	97
TABELA 56. HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	99
TABELA 57. HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	100
TABELA 58. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU HAŁASU	101
TABELA 59. HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE HAŁASU	102
TABELA 60. HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE HAŁASU	103
TABELA 61. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO	104
TABELA 62. HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO	104
TABELA 63. HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO	105
TABELA 64. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE ZASOBÓW WODNYCH	106
TABELA 65. HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE ZASOBÓW WODNYCH	107
TABELA 66. HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZASOBÓW WODNYCH	108
TABELA 67. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	109
TABELA 68. HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	110
TABELA 69. HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	111
TABELA 70. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE ZASOBÓW SUROWCÓW NATURALNYCH	112
TABELA 71. HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZASOBÓW SUROWCÓW NATURALNYCH	113
TABELA 72. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE GLEB	114
TABELA 73. HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GLEB	115
TABELA 74. HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GLEB	115
TABELA 75. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI	116
TABELA 76. HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI	117
TABELA 77. HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI	118
TABELA 78. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY	119
TABELA 79. HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY	120
TABELA 80. HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY	121
TABELA 81. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA POWAŻNYM AWARIOM PRZEMYSŁOWYM	122
TABELA 82. HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA POWAŻNYM AWARIOM PRZEMYSŁOWYM	122
TABELA 83. HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE Z PRZECIWDZIAŁANIA POWAŻNYM AWARIOM PRZEMYSŁOWYM	123
TABELA 84. DZIAŁANIA W RAMACH ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM	124

WYKAZ SKRÓTÓW:

AKPOŚK	-	Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
ARiMR		Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
BAT	-	najlepsza dostępna technika
ChZT	-	chemiczne zapotrzebowanie na tlen
DK	-	droga krajowa
DW	-	droga wojewódzka
GDDKiA	-	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIOŚ	-	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GPR	-	Generalny Pomiar Ruchu
GPZ	-	Główny punkt zasilania
GUS	-	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	-	Główne Zbiorniki Wód Podziemnych
ITPOK	-	Instalacja Termicznego Przetwarzania Odpadów
IUNG	-	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa
KPGO	-	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
KPOŚK	-	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
KZGW	-	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
LKP	-	Leśny kompleks promocyjny
LZWP	-	Lokalny zbiornik wód podziemnych
MZP	-	mapa zagrożeń powodziowych,
MRP	-	mapa ryzyka powodzi
MPZP	-	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
NFOŚiGW	-	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ODR	-	Ośrodek Doradztwa Rolniczego
OoŚ	-	ocena oddziaływania na środowisko
OSCHR	-	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza
ORSIP	-	Otwarty Regionalny System Informacji Przestrzennej
OSO	-	obszary specjalnej ochrony ptaków
OZE	-	Odnawialne Źródła Energii
PGN	-	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej
PGW WP	-	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PIG	-	Państwowy Instytut Geologiczny
PIOŚ	-	Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska
PIORiN	-	Powiatowy Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa
PIS	-	Państwowa Inspekcja Sanitarna
POH	-	Program Ochrony przed Hałasem
POliŚ	-	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PONE	-	Program Ograniczania Niskiej Emisji
POP	-	Program Ochrony Powietrza
PTTK	-	Polskie Towarzystwo Turystyczno- Krajoznawcze
PWiK	-	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
PZK	-	Plan Zarządzania Kryzysowego
PZRP	-	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym

PZDR	-	Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego
RDLP	-	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	-	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RDW	-	Ramowa Dyrektywa Wodna
RLM	-	Równoważna Liczba Mieszkańców
RPO	-	Regionalny Program Operacyjny
RZGW	-	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SEKAP	-	System Elektronicznej Komunikacji Administracji Publicznej
SIWZ	-	Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia
SODR	-	Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
SOO	-	specjalne obszary ochrony siedlisk
SPA 2020	-	Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
WFOŚiGW	-	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	-	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WIORIN	-	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa
WODR	-	Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego
WORP	-	wstępna ocena ryzyka powodziowego
WSO	-	Wojewódzki System Odpadowy
WSSE	-	Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna
WWA	-	wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne
ZDR	-	zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii
ZPK	-	Zespół Parków Krajobrazowych
ZZR	-	zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii
9WWA	-	dziewięć podstawowych aromatycznych węglowodorów wielopierścieniowych

1. Wstęp

1.1. Cel i podstawa opracowania

Podstawą prawną opracowania dokumentacji pt.: „**Program ochrony środowiska dla Gminy Goleszów na lata 2024-2028 z perspektywą do roku 2032**” (dalej: jako Program), jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 54 z późn. zm.), która mówi, iż „w celu realizacji polityki ochrony środowiska organ wykonawczy sporządza program ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych”.

Niniejszy Program Ochrony Środowiska jest zbieżny z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych obejmujących terytorialnie obszar Gminy Goleszów.

Zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.) stanowią, iż po uzgodnieniu braku potrzeby przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska istnieje możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny.

W realizacji Programu Ochrony Środowiska istotne jest uspołecznienie całego procesu tworzenia, a następnie jego realizacji i wdrażania. W związku z tym w trakcie procedur opracowania **Programu** Gmina Goleszów zapewni możliwość udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Po pozytywnym zaopiniowaniu niniejszego dokumentu przez Zarząd Powiatu Cieszyńskiego **Program** zostanie przyjęty uchwałą Rady Gminy Goleszów do realizacji.

Z wykonania **Programu** Wójt Gminy Goleszów powinien co dwa lata sporządzać raporty i przedstawiać je Radzie Gminy oraz przekazać do wiadomości do organu wykonawczego Zarządu Powiatu Cieszyńskiego.

Realizacja **Programu** powinna doprowadzić do poprawy stanu środowiska naturalnego oraz zapewnić skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyć warunki dla wdrożenia wymagań prawa.

1.2. Metodologia opracowania i zawartość dokumentu

Program został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w gminie, czyli stworzenia warunków do działań związanych z ochroną środowiska i zrównoważonym rozwojem.

Jednocześnie niniejszy dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska opracowanymi przez Ministerstwo Środowiska we wrześniu 2015 roku oraz zaktualizowanymi w 2017 i 2020 roku w oparciu o aktualne dokumenty strategiczne.

Przytoczone wytyczne wymagają podziału harmonogramów realizacji zadań na zadania własne Gminy Goleszów oraz zadania monitorowane.

Etapy opracowania niniejszego dokumentu to:

- zebranie szczegółowych danych z Urzędu Gminy Goleszów, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego oraz jednostek realizujących zadania środowiskowe na terenie gminy w tym między innymi Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, Nadleśnictwa Ustroń, Wód Polskich, a także większych podmiotów gospodarczych,
- ocena realizacji dotychczasowego **Programu ochrony środowiska**,
- ocena aktualnego stanu wszystkich komponentów środowiskowych na obszarze gminy. Jako punkt odniesienia dla niniejszego dokumentu przyjęto stan środowiska oraz stan infrastruktury ochrony środowiska na dzień 31.12.2023 r., a tam, gdzie nie było możliwości uzyskania danych wykorzystano stan na dzień 31.12.2022 r.,
- analizy dotychczasowych dokumentów i opracowań planistycznych,
- wyznaczenie celów i sformułowanie kierunków działań pozwalających na realizację celów dokumentów wyższych szczebli. Cele i kierunki działań wyspecyfikowano zgodnie z aktualnymi dokumentami wyższych szczebli, danymi WPF oraz innymi dokumentami planistycznymi udostępnionymi przez Urząd Gminy Goleszów oraz instytucje, od których pozyskano niezbędne dane i informacje,
- określenie realizacji **Programu** w zakresie rozwiązań prawnoinstytucjonalnych, a także możliwości ich finansowania,
- określenie zasad monitoringu, który pozwoli na badanie postępów w realizacji **Programu** co 2 lata, w trakcie opracowywania Raportów z realizacji POŚ.

Nawiązując do struktury określonej w „Polityce ekologicznej Państwa 2030” oraz w Programie ochrony środowiska dla województwa śląskiego” z 2024 roku, w tabeli poniżej wskazano podwójne nazewnictwo obszarów interwencji użytych w polityce ekologicznej oraz w „Programie ochrony środowiska dla województwa śląskiego”.

Tabela 1. Relacja kierunków interwencji określonych w POŚ dla woj. śląskiego oraz w Polityce ekologicznej państwa 2030

Obszary interwencji - zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa 2030	Obszary interwencji - zgodnie z Programem Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego
Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania	Ochrona klimatu i jakości powietrza
Zrównoważone gospodarowanie wodami w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód	Gospodarowanie wodami Gospodarka wodno-ściekowa
Ochrona powierzchni ziemi w tym gleb	Gleby
Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego jądrowego i ochrony radiologicznej	Zagrożenia poważnymi awariami
Zarządzenie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu	Zasoby przyrodnicze
Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	
Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
Zarządzanie zasobami geologicznymi	Zasoby geologiczne
Edukacja ekologiczna Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska Adaptacja do zmian klimatu	Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych
Brak w Polityce Ekologicznej Państwa 2030	Pola elektromagnetyczne Zagrożenia hałasem

Źródło: „Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego”, Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

W związku z tym uznaje się, że kierunki interwencji w Programie odpowiadają i są spójne z kierunkami Polityki ekologicznej państwa 2030.

2. Uwarunkowania prawne, spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Podstawowymi aktami prawnymi, które miały wpływ na treść **Programu** były następujące ustawy:

- Ustawa Prawo ochrony środowiska,
- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- Ustawa o ochronie przyrody,
- Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- Ustawa o lasach,
- Ustawa Prawo wodne,
- Ustawa Prawo geologiczne i górnicze,
- Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,
- Ustawa o odpadach,
- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie,
- Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Istotnym elementem prognozowania strategicznego jest zapewnienie spójności celów rozwoju wyznaczonych w strategicznych dokumentach programowych opracowanych na poziomie powiatowym, wojewódzkim, krajowym i UE.

Poniżej przedstawiono powiązanie **Programu** z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego i regionalnego. Podczas tworzenia **Programu** brano pod uwagę założenia, cele, kierunki działań i interwencji zapisane w aktualnie obowiązujących dokumentach nadrzędnych. Program ochrony środowiska w swoich założeniach uwzględnia najbardziej istotne kierunki rozwoju. Cele, obszary problemowe oraz kierunki rozwoju analizowanych dokumentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Zestawienie dokumentów strategicznych i przedstawienie spójności z celami zapisanymi w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Goleszów na lata 2024-2030”

Nazwa dokumentu	Cele wskazane w dokumencie strategicznym	Kierunki interwencji dokumentu strategicznego wpisujące się w cele Programu
NADRZĘDNE DOKUMENTY STRATEGICZNE		
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030 Trzecia Fala Nowoczesności	<p>Cel 7 - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska,</p> <p>Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych,</p> <p>Cel 9 - Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.</p>	<p>7.1: Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,</p> <p>7.2: Modernizacja sieci elektroenergetycznych,</p> <p>7.4: Realizacja programu inteligentnych sieci w energetyce,</p> <p>7.7: Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,</p> <p>7.8: Zwiększenie poziomu ochrony środowiska,</p> <p>8.1: Rewitalizacja obszarów problemowych,</p> <p>9.1: Sprawna modernizacja, rozbudowa i budowa zintegrowanego systemu transportowego.</p>
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	<p>Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.</p> <p>Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny, • Wsparcie dla podwyższania atrakcyjności inwestycyjnej Śląska oraz promocji zmian strukturalnych, • Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom samorządy.
Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	<p>Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego (I).</p> <p>Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska (II).</p> <p>Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do</p>	<p>Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód (I.1).</p> <p>Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania (I.2).</p> <p>Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb (I.3).</p>

	<p>nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III).</p> <p>Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa (IV).</p> <p>Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska (V).</p>	<p>Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej (I.4).</p> <p>Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu (II.1).</p> <p>Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej (II.2).</p> <p>Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (II.3).</p> <p>Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa (II.4).</p> <p>Wspieranie wdrażania eko-innowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (II.5).</p> <p>Przeciwdziałanie zmianom klimatu (III.1).</p> <p>Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III.2).</p> <p>Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji (IV.1).</p> <p>Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania (V.1).</p>
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku		<p>Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,</p> <p>Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.</p>
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030	<p>Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska.</p>	<p>Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska,</p> <p>Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.</p>
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	<p>Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,</p> <p>Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych</p>	<p>Kierunek interwencji 1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska,</p> <p>Kierunek interwencji 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych,</p> <p>Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów,</p> <p>Kierunek interwencji 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.</p>
DOKUMENTY SEKTOROWE		
Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030)	<p>Cel 1 - osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia,</p> <p>Cel 2 - osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO (Światową Organizację Zdrowia) oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie rangi zagadnienia poprawy jakości powietrza poprzez skonsolidowanie działań na szczeblu krajowym oraz powołanie Partnerstwa na rzecz poprawy jakości powietrza, 2. Stworzenie ram prawnych sprzyjających realizacji efektywnych działań mających na celu poprawę jakości powietrza, 3. Włączenie społeczeństwa w działania na rzecz poprawy jakości powietrza poprzez zwiększenie świadomości społecznej oraz tworzenie trwałych platform dialogu z organizacjami społecznymi, 4. Rozwój i rozpowszechnienie technologii sprzyjających poprawie jakości powietrza, 5. Rozwój mechanizmów kontrolowania źródeł niskiej emisji sprzyjających poprawie jakości powietrza, 6. Upowszechnienie mechanizmów finansowych sprzyjających poprawie jakości powietrza.

<p>Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych</p>	<p>Celem Programu jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa sieci kanalizacyjnej, 2. Inwestycje związane z oczyszczalniami ścieków, 3. Dostosowanie oczyszczalni do wymogów art. 5.2. Dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych.
<p>Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020)</p>	<p>Cel 1. - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska</p> <p>Cel 2. - Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich</p> <p>Cel 3. - Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu</p> <p>Cel 4. - Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu</p> <p>Cel 5. - Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu</p> <p>Cel 6. - Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu</p>	<p>Kierunek działań 1.1 - dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu,</p> <p>Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu,</p> <p>Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu,</p> <p>Kierunek działań 2.1 - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami,</p> <p>Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu,</p> <p>Kierunek działań 3.2 – zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu,</p> <p>Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu,</p> <p>Kierunek działań 6.2 - ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.</p>
<p>DOKUMENTY O CHARAKTERZE PROGRAMOWYM</p>		
<p>Program Ochrony Powietrza dla Województwa śląskiego</p>	<p>Nadrzędnym celem Programu ochrony powietrza jest opracowanie działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW - działanie wskazane w harmonogramie; • Zaplanowanie mechanizmów wsparcia nastawionych na łagodzenie ekonomicznych skutków przeprowadzonej wymiany kotłów (np. zwiększenia kosztów paliwa lepszej jakości); • Wprowadzenie w województwie śląskim systemu wsparcia doradczego na poziomie gminnym; • Zwiększenie skuteczności przyjętych kanałów informacyjnych i komunikacyjnych; • Ograniczenie wpływu emisji zanieczyszczeń z transportu drogowego; • Kształtowanie polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie stanu jakości powietrza; • Prowadzenie edukacji ekologicznej - działanie wskazane w harmonogramie; • Prowadzenie działań kontrolnych - działanie wskazane w harmonogramie; • Realizacja uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzania na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.
<p>Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2030+"</p>	<p>Cel strategiczny A Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej</p> <p>Cel strategiczny B Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca</p> <p>Cel strategiczny C Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni</p>	<p>A.1. Konkurencyjna gospodarka</p> <p>A.2. Innowacyjna gospodarka</p> <p>A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość</p> <p>B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych</p> <p>B.2. Aktywny mieszkaniec</p> <p>B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki</p> <p>C.1. Wysoka jakość środowiska</p> <p>C.2. Efektywna infrastruktura</p>

	<p>Cel strategiczny D Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym</p>	<p>C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu</p> <p>D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny</p> <p>D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu</p> <p>D.3. Nowoczesna administracja publiczna</p>
<p>Program ochrony środowiska województwa śląskiego</p>	<p>Głównym celem Programu jest dążenie do poprawy stanu środowiska na terenie województwa śląskiego, ograniczenie negatywnego wpływu emisji zanieczyszczeń na środowisko, ochrona i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami.</p> <p>Cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu • Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska • Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych • Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych • Zwiększenie odporności gospodarki wodnej województwa na zmiany klimatu • Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej • Zrównoważona gospodarka zasobami geologicznymi • Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi oraz przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno- ekonomicznymi • Rozwój systemu zgodnego z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawania odpadów, a także wdrażanie i udoskonalanie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego głównie na ich selektywnym zbieraniu • Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej • Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków. 	
<p>Strategia Rozwoju Powiatu Cieszyńskiego na lata 2017-2025</p>	<p>OCHRONA ŚRODOWISKA:</p> <p>CEL STRATEGICZNY 1. Poprawa jakości życia mieszkańców powiatu cieszyńskiego.</p> <p>Zwiększanie atrakcyjności powiatu cieszyńskiego jako miejsca osiedlania się i lokowania inwestycji</p>	<p>Cele operacyjne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa infrastruktury technicznej 2. Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców Powiatu Cieszyńskiego - kształtowanie postaw 3. Proekologicznych 4. Prowadzenie działań informacyjnych, promujących podejmowane w powiecie przedsięwzięcia 5. Ekologiczne 6. Współdziałanie samorządów w dążeniu do osiągnięcia standardów jakości środowiska 7. Promocja i wspieranie wdrażania niekonwencjonalnych źródeł energii 8. Promocja i wykorzystywanie lokalnych surowców naturalnych 9. Poprawa wizerunku i ładu przestrzennego powiatu
<p>Program ochrony środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028</p>	<p>Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze powiatu cieszyńskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych, Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami,</p> <p>Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska,</p> <p>Utrzymanie wartości natężenia elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach,</p> <p>System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiądnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skuteczne wdrażanie planów i programów służących ochronie powietrza w skali lokalnej i wojewódzkiej poprzez osiągnięcie zkaładanych efekcie ekologicznych, • Wdrażanie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu niepowodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza, • Sukcesywna redukcja zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego do poziomu niepowodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza, • Wdrożenie mechanizmów motywujących do implementacji nowoczesnych rozwiązań w przemyśle skutkujących redukcją emisji substancji zanieczyszczających,

	<p>Racjonalne i efektywne gospodarowania zasobami ze słóž,</p> <p>Racjonalna gospodarka zasobami geologicznymi,</p> <p>Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi,</p> <p>Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych zgodnie z wymogami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi,</p> <p>Racjonalna gospodarka odpadami,</p> <p>Gospodarowanie odpadami innymi niż komuanle,</p> <p>Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu,</p> <p>Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych,</p> <p>Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie systemu edukacji ekologicznej społeczeństwa skierowane na promocję postaw służących ochronie powietrza, • Wzmocnienie systemu wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w skali Powiatu Cieszyńskiego, • Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas, • Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska oraz narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas, • Monitoing poziomów pól elektromagnetycznych, • Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzecza Odry i Wisły, • Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat wynikających ze zjawisk ekstremalnych związanych z wodą, • Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu, • Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczenie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzenia prac poszukiwawczych, • Zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom, • Zachowanie funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych gleb, • Zachowanie możliwie dobrego stanu gleb rolniczych, • Minimalizacja stopnia i łagodzenie zasklepania gleb, • Rewitalizacja terenów przemysłowych i zdegradowanych, • Gospodarowanie odpadami komunalnymi w województwie w oparciu o regionalne instalacje przetwarzania odpadów oraz zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, • Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów, • Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów sektora gospodarczego i sukcesywne zwiększanie udziału tych odpadów poddanych procesom odzysku i unieszkodliwiania poza składowaniem, • Podejmowanie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych powiatu, • Wdrożenie narzędzi spójnego systemu zarządzania zasobami przyrody i krajobrazem zarówno na obszarach chronionych, jak i użytkowanych, • Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności, • Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii, • Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych.
--	---	--

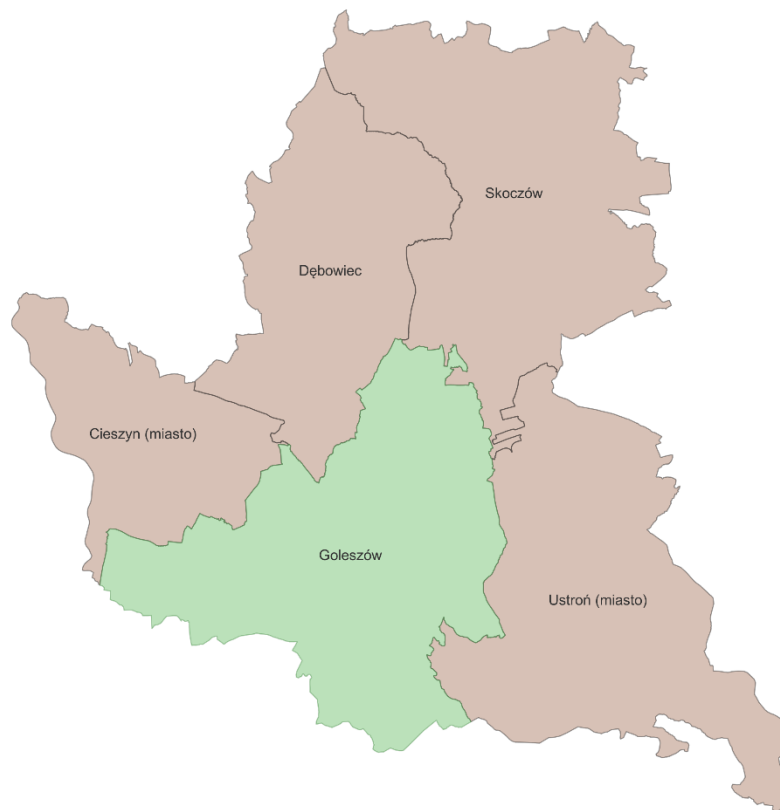
Źródło: „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”, Ministerstwa Środowiska, wrzesień 2015 wraz z ich aktualizacją 2017 i 2020, oraz opracowanie własne na podstawie aktualnych dokumentów wyższych szczebli

3. Ogólna charakterystyka Gminy Goleszów

Gmina Goleszów to wiejska gmina położona w południowej części województwa śląskiego w powiecie cieszyńskim w zachodniej jego części.

Gmina Goleszów zajmuje obszar o powierzchni 65,89 km² i sąsiaduje:

- od północy z gminą miejską Cieszyn, gminą Dębowiec i gminą Skoczów należącymi do powiatu cieszyńskiego,
- od wschodniej strony z gminą Ustroń, częściowo gminą Skoczów należącymi do powiatu cieszyńskiego,
- od strony zachodniej oraz południowej z Republiką Czeską z gminami Nydek, Wędrynia, Trzyniec, Czeski Cieszyn.

Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Goleszów na tle sąsiadujących gmin

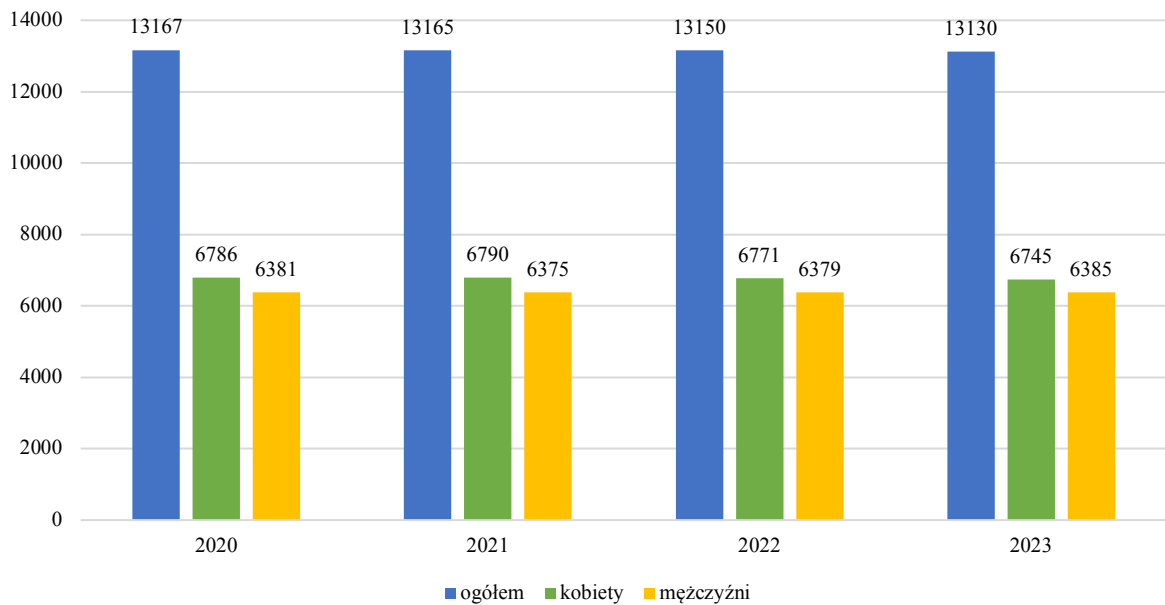
Źródło: opracowanie własne

W skład gminy Goleszów wchodzi 11 sołectw: Goleszów Dolny, Goleszów Górny, Goleszów Równia, które razem tworzą wieś gminną, Bażanowice, Cisownica, Dziegielów, Godziszów, Kisielów, Kozakowice, w którego skład wchodzi Kozakowice Dolne i Kozakowice Górne, Leszna Górna i Puńców.

Sytuacja demograficzna

Według danych na dzień 31 grudnia 2023 r. gminę zamieszkiwało 13 130 mieszkańców. Spośród mieszkańców 6 745 to kobiety (51,37%), a 6 385 (48,63%) to mężczyźni.

Dla porównania liczba ludności na koniec 2022 roku wynosiła 13 150 mieszkańców. Powyższe dane wskazują na nieznaczny spadek liczby mieszkańców.

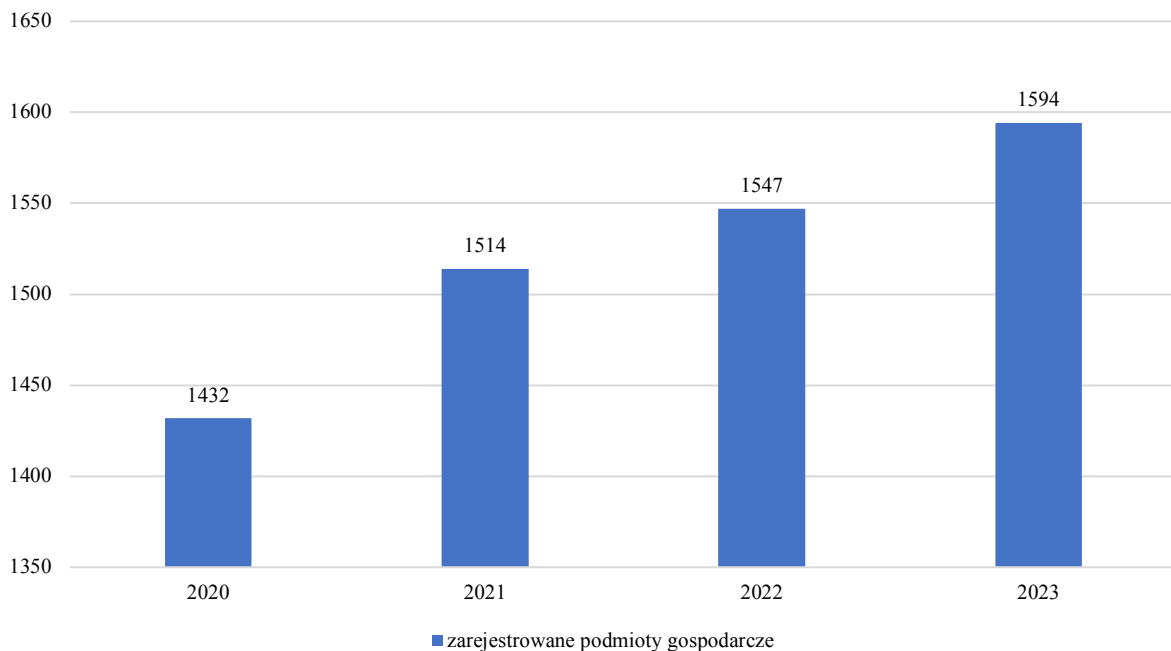

Rysunek 2. Liczba mieszkańców gminy Goleszów w latach 2020-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL (lipiec 2024)

Działalność gospodarcza

Według danych na dzień 31 grudnia 2023 r. na terenie gminy zarejestrowanych było 1594 podmiotów gospodarczych, jest to wzrost o około 3,04% w stosunku do roku 2022.

Rysunek 3. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy Goleszów w latach 2020-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, (lipiec, 2024)

4. Ocena stanu środowiska

4.1. Powietrze atmosferyczne

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie powietrza atmosferycznego.

Tabela 3. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GOLESZÓW NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2027“			
Cel: Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze gminy związana z realizacją kierunków działań naprawczych			
L.p.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Aktualizacja "Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Goleszów"	Uchwałą nr 0007.89.2023 Rady Gminy Goleszów z dnia 29 listopada 2023 r. przyjęto Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, który został sporządzony jako aktualizacja poprzedniego dokumentu.	nowy PGN z 2023 r.
2.	Projekt i budowa przyłączy gazowych w budynkach komunalnych - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	Zadanie zrealizowane w całości.	zadanie zrealizowane
3.	Zmiana sposobu ogrzewania w blokach komunalnych na terenie gminy: Wymiana pieców kaflowych na kotły gazowe	Zmiana sposobu ogrzewania nastąpiła we wszystkich blokach, natomiast jeżeli chodzi o budynki komunalne, w jednym wielorodzinnym budynku przy ul. Olimpijskiej w Goleszowie piece są do wymiany.	zadanie zrealizowane, został jeden budynek w którym są piece do likwidacji
4.	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej	Zadanie w trakcie realizacji, prowadzone są procedury dla dwóch budynków. Planowane terminy zakończenia: <ul style="list-style-type: none"> dla budynku przy ulicy Zakładowej – 2025 r., dla budynku przy ulicy 1 Maja – 2027 r. 	zadanie w trakcie realizacji
5.	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków w zasobie komunalnym gminy	W latach 2022-2023 przeprowadzono termomodernizację budynków komunalnych przy ulicy Szkolnej 5 w Goleszowie i przy ulicy Cisowej 54 w Cisownicy.	termomodernizacja 2 budynków komunalnych
6.	Budowa instalacji fotowoltaicznych na obiektach użyteczności publicznej w gminie Goleszów (mikroinstalacje)	Instalacje fotowoltaiczne zamontowane są na: <ul style="list-style-type: none"> budynku zlokalizowanym w Goleszowie przy ulicy Szkolnej 5, budynku zlokalizowanym w Cisownicy przy ulicy Cisowej 54, budynku zlokalizowanym w Cisownicy przy ulicy Cisowej 32. 	3 instalacje fotowoltaiczne
7.	Prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w celu podnoszenia świadomości w zakresie szkodliwości spalania odpadów oraz węgla o słabej kaloryczności i wysokiej zawartości siarki w przydomowych kotłowniach	W 2023 roku rozdyskrebowano wśród mieszkańców ulotki dotyczące ochrony powietrza oraz zasad segregacji odpadów. Na terenie gminy działa Punkt konsultacyjno-informacyjny Programu „Czyste Powietrze”, w którym zorganizowano 3 spotkania podczas, których przedstawiono założenia Programu i udzielono odpowiedzi na pytania uczestników dotyczące możliwości dofinansowania poszczególnych zadań. Ponadto w 2023 roku w Urzędzie Gminy dyżury miał Ekodoradca. Podczas dyżurów udzielał mieszkańcom informacji na temat dostępnych form wsparcia, o dotacjach na wymianę źródeł ciepła oraz o programach, m.in.: „Czyste Powietrze”, „Mój prąd”, „Moje ciepło”, „Moja woda”, „Mój elektryk”, a także o uldze termomodernizacyjnej. Ekodoradca przeprowadził kampanię edukacyjną dla klas 1-2 w publicznych placówkach oświatowych na terenie gminy dotyczącą zanieczyszczeń powietrza. W Przedszkolu Publicznym w Goleszowie przeprowadzono kampanię edukacyjno-informacyjną „Ochrona powietrza”.	bieżąca realizacja
8.	Monitoring zużycia paliw i nośników energii w budynkach użyteczności publicznej, system zarządzania energią w budynkach użyteczności publicznej	Zgodnie z danymi zamieszczonymi w PGN (uchwała nr 0007.89.2023 Rady Gminy Goleszów z dnia 29 listopada 2023 r.) zużycie energii w budynkach użyteczności publicznej wynosiło 1088,13 MWh.	zużycie energii 1088,13 MWh
9.	Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publicznych	W 2023 roku firmy zewnętrzne przeprowadziły remonty 11 dróg gminnych. Szacunkowy koszt przeprowadzonych remontów wyniósł około 7,2 mln zł. Ponadto pracownicy Referatu Drogowo-Komunalnego w ramach bieżącego utrzymania dróg gminnych wykonywali remonty cząstkowe dróg wraz z odnową rowów przydrożnych. Szacunkowy koszt przeprowadzonych przez	Przeprowadzono remont 11 dróg gminnych, przeprowadzono remonty cząstkowe

		Referat napraw wyniósł około 62 400,00 zł, środki te pochodziły z Budżetu Gminy.	
10.	Budowa i wyznaczenie tras pieszo-rowerowych na terenie gminy Goleszów	W latach 2022-2023 nie wybudowano nowych dróg/ścieżek rowerowych, jednak przygotowano projekty.	zadanie w trakcie realizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Goleszów

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 4. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony powietrza

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy	Stan aktualny
1.	Liczba aktualizacji PGN	1	1
2.	Liczba nowych przyłączy gazowych w budynkach komunalnych gminy	15	15
3.	Liczba zmodernizowanych instalacji c.o. w budynkach komunalnych gminy	13	b.d.
4.	Liczba termomodernizacji budynków użyteczności publicznej	13	4 (w trakcie)
5.	Liczba termomodernizacji obiektów w zasobie komunalnym gminy	6	9
6.	Liczba i moc instalacji odnawialnych źródeł energii zamontowanych na budynkach użyteczności publicznej	0	3 9 kW
7.	Liczba przeprowadzonych kampanii	3	4
8.	Ilość budynków objętych monitoringiem	0%	b.d.
9.	Liczba i długość odcinków dróg budowanych, przebudowywanych i modernizowanych	27 odcinków dróg gminnych (dł. 8,098 km) 5 odcinków dróg powiatowych (dł. 3,4 km)	11 odcinków dróg gminnych
10.	Liczba i długość tras pieszo-rowerowych (km)	-	0,17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Goleszów

4.1.1. Opis stanu obecnego

4.1.1.1. Jakość powietrza na obszarze Gminy Goleszów

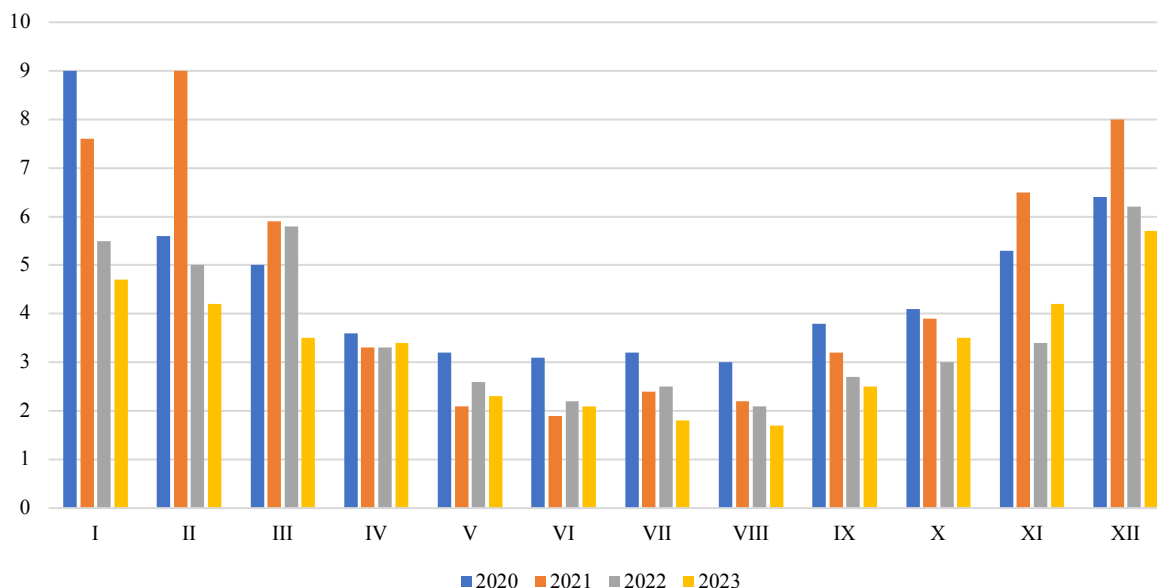
Ocenę jakości powietrza na terenie gminy Goleszów przeprowadzono w oparciu o dane pochodzące z opracowań Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach tj.: Rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim za rok 2020, 2021, 2022 oraz 2023.

Ocena przeprowadzona została w pięciu wyodrębnionych strefach na terenie województwa śląskiego:

- strefa śląska (Gmina Goleszów),
- aglomeracja górnośląska,
- aglomeracja rybnicko-jastrzębska,
- miasto Bielsko-Biała,
- miasto Częstochowa.

Na terenie strefy śląskiej oceny prowadzone są w oparciu o stacje pomiarowe znajdujące się m.in. na terenie Ustronia (na terenie gminy Goleszów nie znajduje się żadna stacja pomiarowa).

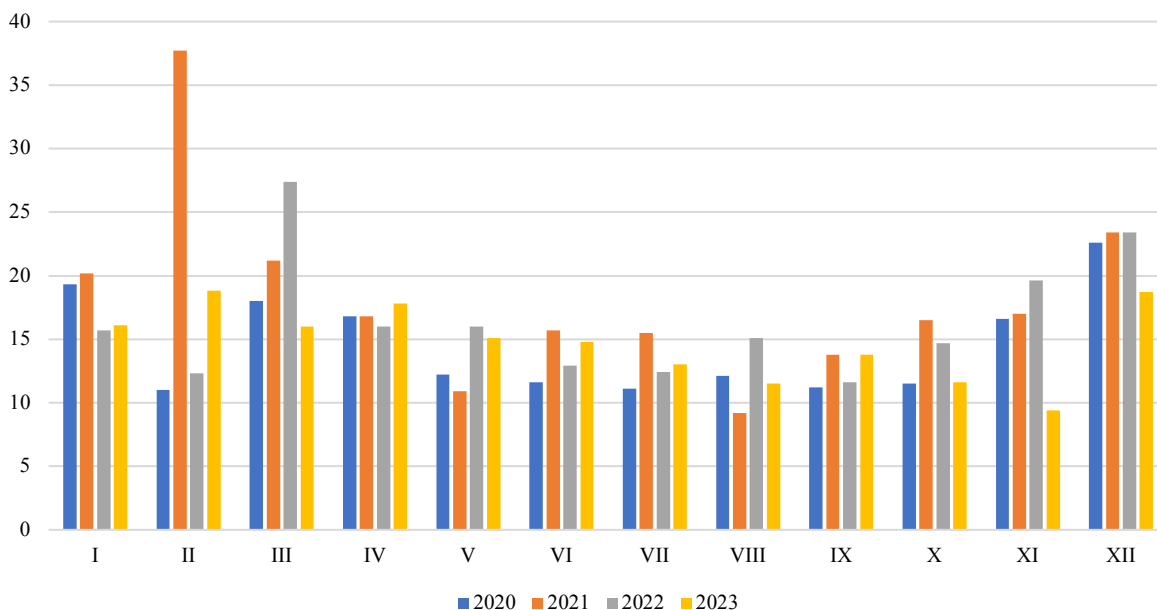
Stacja znajdująca się na terenie Ustronia jest stacją pomiarową (automatyczną) zlokalizowaną przy ulicy Sanatoryjnej 7 (kod stacji: SIUstronSana), na której prowadzone są pomiary emisji stężeń: tlenku azotu, dwutlenku azotu, tlenków azotu, ozonu, pyłu zawieszonego PM10, dwutlenku siarki. Poniżej przedstawiono analizę wyników pomiarów jakości powietrza na stacji w Ustroniu przy ulicy Sanatoryjnej 7 w latach 2020-2023.

Rysunek 4. Średnie stężenie dwutlenku siarki na stacji w Ustroniu przy ulicy Sanatoryjnej 7 w latach 2020-2023 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Źródło: Pomiary powietrza – Monitoring Powietrza za lata 2020-2023

Maksymalne miesięczne stężenie dwutlenku siarki odnotowano w styczniu 2020 r. i lutym 2021 r. tj. $9,0 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Natomiast średnia wartość roczna wyniosła $4,61 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2020 roku, $4,67 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2021 roku, $3,69 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2022 roku oraz $3,30 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2023 roku. Wartości średnio roczne wskazują na polepszenie się jakości powietrza w 2023 roku ze względu na stężenia dwutlenku siarki w stosunku do roku 2022.

Rysunek 5. Średnie stężenie pyłu zawieszonego PM10 na stacji w Ustroniu przy ulicy Sanatoryjnej 7 w latach 2020-2023 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Źródło: Pomiary powietrza – Monitoring Powietrza za lata 2020-2023

Maksymalne miesięczne stężenie pyłu zawieszonego PM10 odnotowano w lutym 2021 r. tj. $37,7 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Natomiast średnia wartość roczna wyniosła $14,50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2020 roku, $18,16 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2021 roku, $16,43 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2022 roku oraz $14,72 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2023 roku. Wartości średnio roczne wskazują na polepszenie się jakości powietrza w 2023 roku ze względu na stężenie pyłu PM10 w stosunku do roku 2022.

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie danych dla zanieczyszczeń, które mierzone są na stacji w Ustroniu przy ulicy Sanatoryjnej 7.

Tabela 5. Zestawienie danych dla poszczególnych zanieczyszczeń ze stacji w Ustroniu przy ulicy Sanatoryjnej 7 w latach 2020-2023

Rok	Nazwa statystyki	Dwutlenek azotu	Ozon	Tlenek azotu	Tlenki azotu	Dwutlenek siarki	Pył zawieszony PM10
2020	Roczne stężenie [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	10,3	56,2	1,8	13,0	4,6	14,5
	Liczba dni w roku z przekroczeniami średniej dobowej	-	1	0	0	0	5
	Minimum roczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	1,0	1,1	0,0	1,2	0,6	2,4
	Maksimum roczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	60,9	133,9	65,8	160,4	42,7	185,1
2021	Roczne stężenie [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	12,5	57,5	1,6	14,9	4,6	18,0
	Liczba dni w roku z przekroczeniami średniej dobowej	-	6	0	0	0	9
	Minimum roczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	1,3	0,7	0,1	1,7	0,4	2,4
	Maksimum roczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	77,7	148,3	55,6	129,9	53,9	221,5
2022	Roczne stężenie [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	11,0	58,7	1,9	13,9	3,7	16,5
	Liczba dni w roku z przekroczeniami średniej dobowej	-	14	0	0	0	7
	Minimum roczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	1,6	0,3	0,3	2,8	0,5	1,3
	Maksimum roczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	73,0	171,2	64,7	137,8	30,3	144,5
2023	Roczne stężenie [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	10,0	60,2	1,4	12,1	3,3	14,6
	Liczba dni w roku z przekroczeniami średniej dobowej	-	14	0	0	0	5
	Minimum roczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	1,4	0,8	0,3	2,1	0,4	2,0
	Maksimum roczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	91,5	154,0	50,8	167,3	34,0	194,3

Źródło: Pomiary powietrza – Monitoring Powietrza za lata 2020-2023

Według oceny rocznej jakości powietrza na terenie województwa śląskiego, prowadzonej przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, na podstawie matematycznego modelu rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu, jakość powietrza w gminie odbiegała od poziomu odpowiadającego obowiązującym normom. Okresowo występowały przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych takich zanieczyszczeń, jak: benzo(a)piren, ozon.

Zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie śląskim, Gmina Goleszów leży w strefie śląskiej. W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie klas poszczególnych zanieczyszczeń występujących na terenie strefy.

Tabela 6. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej

Nazwa strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃ ¹⁾	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5} ²⁾
strefa śląska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1

1) dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

2) dla pyłu zawieszzonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza wszystkie strefy uzyskały klasę A

Źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Śląskim – raport wojewódzki za rok 2023

Sejmik Województwa Śląskiego uchwałą nr VI/62/8/2023 z dnia 20 listopada 2023 r. przyjął aktualizację „Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego”. Celem Programu jest wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszzonego PM₁₀, PM_{2,5} oraz dwutlenku azotu (tylko w strefie aglomeracja górnośląska), a także poziomu docelowego benzo(a)pirenu, a następnie wskazanie działań naprawczych, które pomogą poprawić jakość powietrza.

Opracowany Program ochrony powietrza składa się z:

- części opisowej, która uwzględni charakterystykę stref objętych Programem, analizę stanu jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszzonego PM₁₀, PM_{2,5}, benzo(a)pirenu i dwutlenku azotu, działania naprawcze wraz z możliwymi źródłami ich finansowania oraz PDK,
- części wskazującej obowiązki i ograniczenia związane z realizacją Programu oraz PDL, która określa również sposób monitorowania postępu realizacji POP,
- uzasadnienia zakresu zagadnień określonych i ocenionych przez Zarząd Województwa Śląskiego, w którym zawarte są informacje dotyczące uwarunkowań wynikających z planów zagospodarowania przestrzennego, bilans emisji do powietrza zanieczyszczeń objętych Programem, analiza ekonomiczna

możliwych do zastosowania działań i prognoza stanu jakości powietrza po zrealizowaniu działań naprawczych,

- załączników, gdzie opisano przebieg konsultacji społecznych i opiniowania projektu dokumentu oraz zamieszczono mapy.

Do analiz, które były niezbędne w toku aktualizacji Programu ochrony powietrza wykorzystano dane dla roku 2022, który jest rokiem bazowym. Natomiast realizacja zadań zaplanowana jest do roku 2026. Wszystkie planowane zadania zostały przeanalizowane i wybrane tak, by za zaangażowane środki finansowe zapewnić uzyskanie jak największego efektu poprawy jakości powietrza.

Zgodnie z ww. Programem szacunkowa redukcja emisji z sektora komunalno-bytowego na terenie gminy Goleszów wynosi:

- pył PM10 – 76 Mg/rok,
- pył PM2,5 – 72 Mg/rok,
- B(a)P – 0,044 Mg/rok.

Efekt rzeczowy dla realizacji działania naprawczego PL2405_ZSO wynosi:

- wymagana liczba kotłów do wymiany – 1263 szt.,
- szacunkowe koszty – 21 471 tys. zł,
- szacunkowa powierzchnia lokali – 128 826 m².

Obowiązki Wójta Gminy Goleszów w ramach realizacji Programu ochrony powietrza:

- przedkładanie Marszałkowi Województwa sprawozdań z realizacji działań ujętych w Programie,
- prowadzenie działań ograniczających emisję z obiektów użyteczności publicznej i mieszkalnych poprzez termomodernizację czy wymianę źródeł ciepła,
- przekazywanie informacji i ostrzeżeń związanych z Planem Działań Krótkoterminowych,
- realizacja działań ujętych w planie działań krótkoterminowych, w zależności od ogłoszonego alarmu,
- prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza.

4.1.1.2. Niska emisja na terenie Gminy Goleszów

Niska emisja to zanieczyszczenia trafiające do powietrza, a pochodzące z komunikacji samochodowej, procesu spalania węgla o niskiej jakości czy śmieci – w domowych piecach, paleniskach, lokalnych kotłowniach. Zasadniczo są to te zanieczyszczenia, które są emitowane przez kominy o niskiej wysokości czy paleniska. Wysokość ma znaczenie, ponieważ to właśnie emisja z niskich kominów rozprzestrzenia się po najbliższej okolicy i najbardziej szkodzi okolicznym mieszkańcom.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej

Uchwałą nr 0007.89.2023 Rady Gminy Goleszów z dnia 29 listopada 2023 r. przyjęto Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Goleszów na lata 2024-2027.

Głównym celem PGN jest określenie działań mających na celu redukcję zużycia energii, zwiększenie wykorzystania źródeł odnawialnych oraz ograniczenie emisji dwutlenku węgla na obszarze gminy Goleszów.

W ramach dokumentu wydzielono kilka źródeł niskiej emisji:

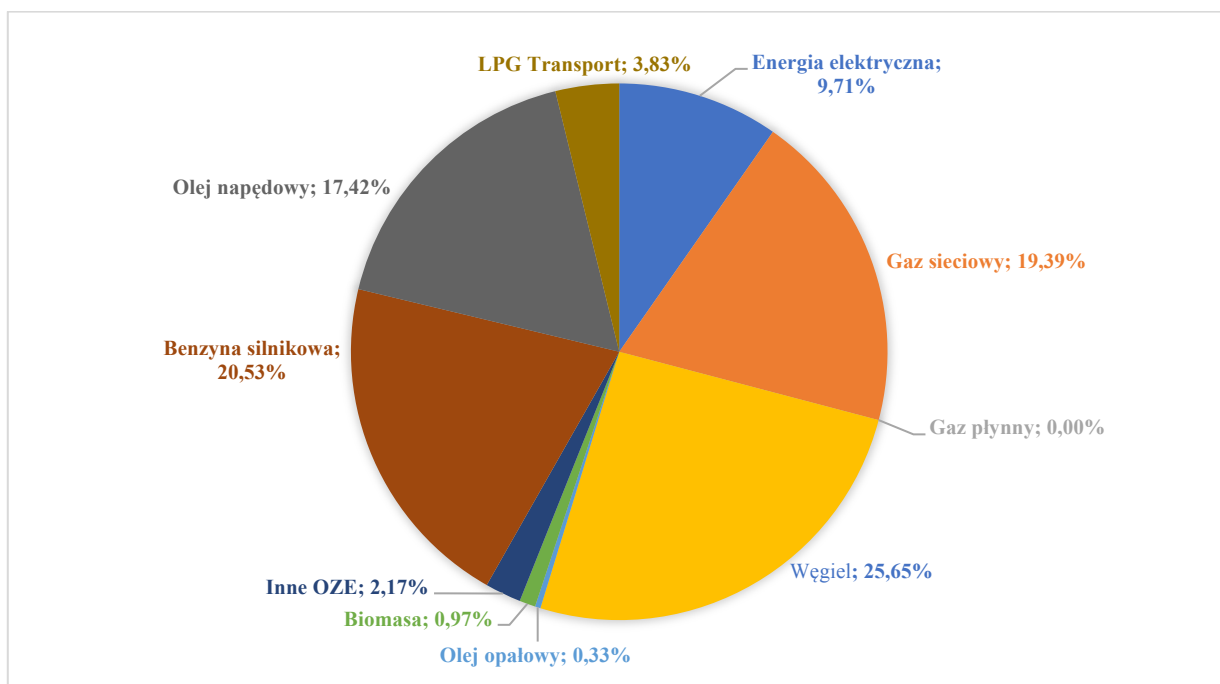
- obiekty użyteczności publicznej,
- obiekty mieszkalne,
- handel, usługi przedsiębiorstwa,
- oświetlenie,
- transport.

W poniższej tabeli przedstawiono końcowe zużycie energii na terenie gminy Goleszów w 2020 roku.

Tabela 7. Końcowe zużycie energii na terenie gminy Goleszów w 2020 roku w podziale na paliwa i energię

Końcowe zużycie energii na terenie gminy [MWh]										
	Energia elektryczna	Gaz sieciowy	Gaz płynny	Węgiel	Olej opałowy	Biomasa	Inne OZE	Benzyna silnikowa	Olej napędowy	LPG Transport
suma w 2020 roku	21386,04	42706,65	1,30	56500,00	725,00	2130,00	4784,44	45226,20	38365,28	8436,92

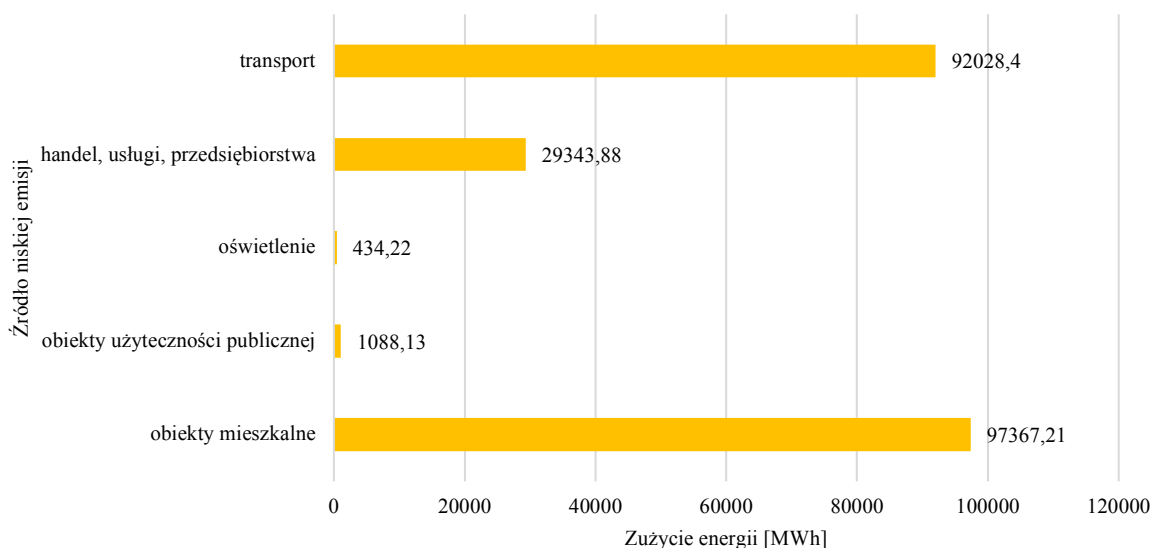
Źródło: opracowanie własne na podstawie PGN

Rysunek 6. Udział nośników energii wykorzystywanych w źródłach niskiej emisji (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie PGN

Największe zużycie energii obserwuje się w sektorze obiektów mieszkalnych oraz transporcie – łącznie te dwa sektory odpowiadają w 85,99% za powstawanie tzw. niskiej emisji. Biorąc pod uwagę rodzaj paliwa największy udział w tworzeniu niskiej emisji ma węgiel (25,65%), natomiast najrzadziej stosowanym paliwem jest gaz płynny i olej opałowy.

Rysunek 7. Zużycie energii końcowej w poszczególnych sektorach na terenie gminy Goleszów w 2020 roku (MWh)

Źródło: opracowanie własne na podstawie PGN

Program Czyste Powietrze

Od listopada 2021 roku w budynku Urzędu Gminy w Goleszowie przy ulicy 1 Maja 5 funkcjonuje Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Programu „Czyste Powietrze”, gdzie mieszkańcy dwa razy w tygodniu mogą uzyskać pomoc w wypełnieniu wniosku, zgromadzeniu niezbędnych dokumentów o dofinansowanie do wymiany kotła, termomodernizacji lub rozliczenia inwestycji w ramach Programu.

Dofinansowanie w ramach Programu „Czyste Powietrze” można uzyskać na:

- wymianę źródła ciepła,

- instalację centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej,
- wentylację mechaniczną z odzyskiem ciepła,
- mikroinstalację fotowoltaiczną (tylko w przypadku jednoczesnej wymiany źródła ciepła),
- ocieplenie przegród budowlanych,
- stolarkę drzwiową i okienną,
- kompleksową termomodernizację budynku,
- dokumentację (audyt energetyczny, dokumentacja projektowa).

Zgodnie z informacją przekazaną przez WFOŚiGW w ramach realizacji Programu „Czyste Powietrze” mieszkańcy gminy Goleszów w latach 2020-2023 zamontowali 215 nowych źródeł ciepła:

- 107 szt. kotłów gazowych kondensacyjnych klasy efektywności energetycznej minimum A,
- 1 kocioł na biomasę spełniający wymogu Programu,
- 5 szt. kotłów na pellet drzewny,
- 10 szt. kotłów na pellet drzewny o podwyższonym standardzie,
- 4 szt. kotłów na węgiel spełniających wymogi Programu,
- 4 szt. kotłowni gazowych,
- 27 szt. kotłowni gazowych (przyłącze gazowe i instalacja wewnętrzna, kocioł gazowy kondensacyjny, opłata przyłączeniowa, dokumentacja projektowa),
- 2 szt. systemów ogrzewania elektrycznego,
- 5 szt. pomp ciepła grunt/woda spełniających wymogi Programu,
- 37 szt. pomp ciepła powietrze/woda o podwyższonej klasie efektywności energetycznej,
- 3 szt. pomp ciepła powietrznych spełniających wymogi Programu,
- 1 pompa ciepła typu powietrze/powietrze,
- 9 szt. systemów ogrzewania elektrycznego.

Zakupiono i zamontowano 32 szt. mikroinstalacji fotowoltaicznych oraz przeprowadzono 73 termomodernizacje. Ponadto zgodnie ze sprawozdaniem z realizacji Programu Ochrony Powietrza za 2023 rok na terenie gminy Goleszów wymieniono 50 przestarzałych źródeł ciepła oraz przeprowadzono 34 termomodernizacje budynków.

4.1.1.3. Źródła emisji na terenie gminy Goleszów

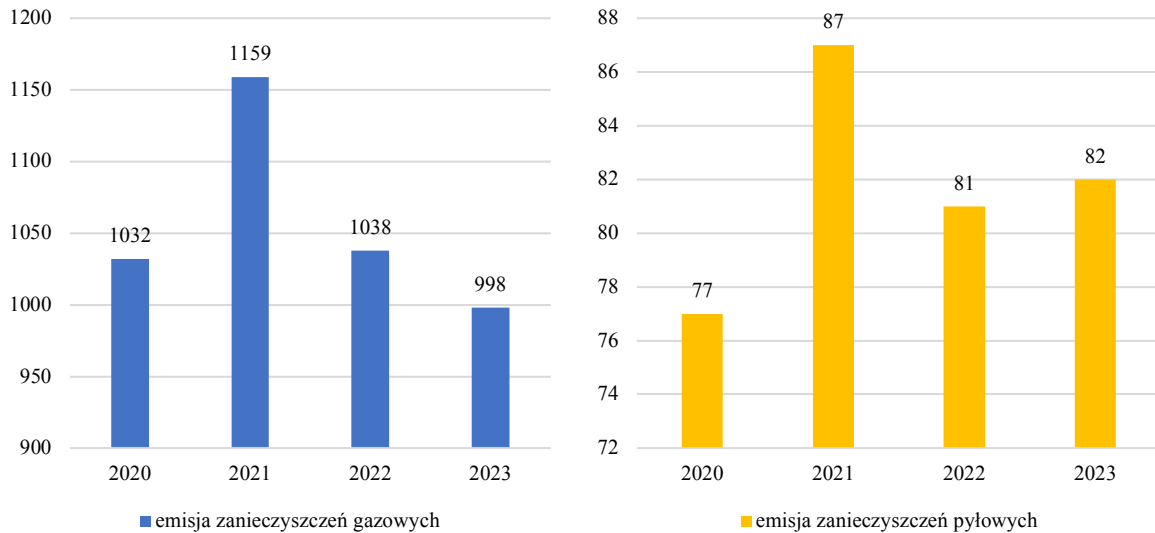
Zanieczyszczenia powietrza pochodzą z czterech podstawowych źródeł:

- emisji przemysłowej – dzięki wprowadzeniu regulacji prawnych (m.in. pozwoleń na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza z instalacji), opłat za korzystanie ze środowiska oraz zmianom procesów technologicznych ten rodzaj zanieczyszczeń nie stanowi obecnie wielkiego problemu,
- emisji z kotłowni lokalnych i palenisk indywidualnych – związanej z nieefektywnym spalaniem paliw, spalaniem odpadów komunalnych oraz eksploatacją kotłów i pieców niskiej klasy – obecnie największe źródło zanieczyszczeń,
- emisji komunikacyjnej – zależnej od natężenia ruchu drogowego, stanu dróg oraz efektywności spalania paliw – modernizacje dróg, budowa obwodnic oraz coraz ostrzejsze normy dla efektywności układów spalania w pojazdach pozwalają na sukcesywne zmniejszanie ilości zanieczyszczeń komunikacyjnych,
- emisji napływowej – zanieczyszczeń pochodzących z sąsiednich obszarów – niezależne od aktywności podejmowanych na terenie gminy.

Emisja przemysłowa

Zgodnie z danymi GUS w 2021 roku nastąpił wzrost emisji zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych znajdujących się na terenie powiatu cieszyńskiego o około 12,42% w stosunku do roku 2020. W latach 2022-2023 nastąpił spadek emisji zanieczyszczeń gazowych.

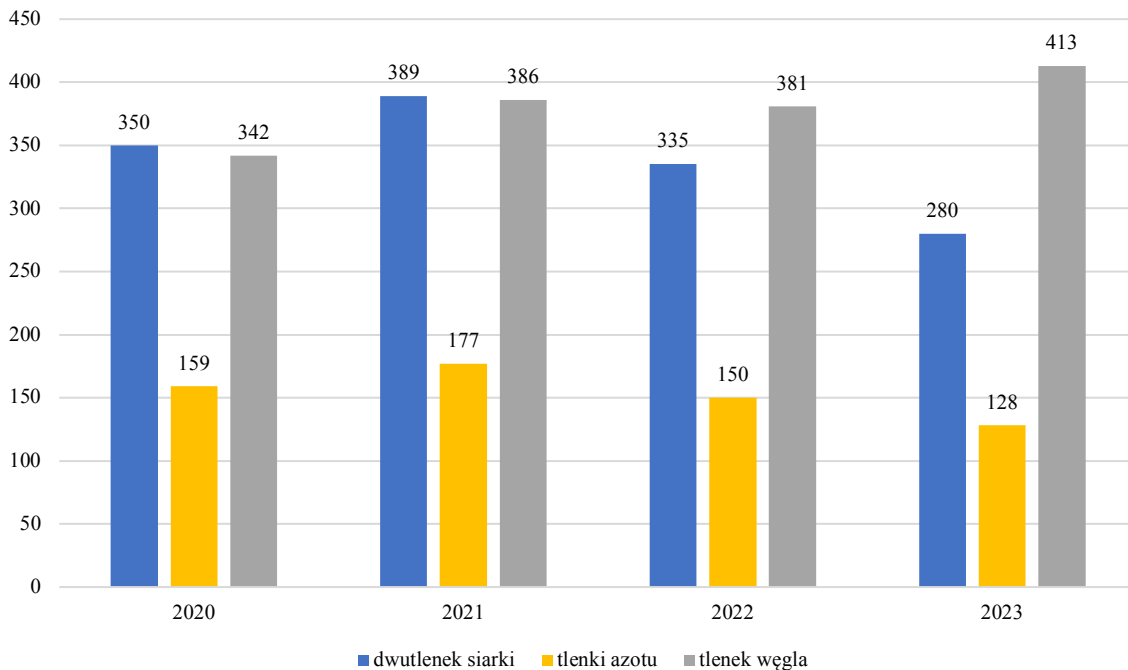
Emisja zanieczyszczeń pyłowych w 2021 roku wzrosła o około 12,99% w stosunku do roku 2020, po czym w 2022 roku nastąpił spadek emisji. W 2023 roku nastąpił nieznaczny wzrost emisji zanieczyszczeń pyłowych na terenie powiatu cieszyńskiego.

Rysunek 8. Emisja zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) i pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych znajdujących się na terenie powiatu cieszyńskiego w latach 2020-2023[Mg/rok]

Źródło: opracowanie własne na podstawie systemu BDL, GUS, 2024

Prawie całość zanieczyszczeń gazowych (98,76%) stanowił dwutlenek węgla. Pozostałe monitorowane gazy to dwutlenek siarki, tlenki azotu i tlenek węgla.

Rysunek 9. Emisja zanieczyszczeń dwutlenku siarki, tlenków azotu i tlenku węgla z zakładów szczególnie uciążliwych znajdujących się na terenie powiatu cieszyńskiego w latach 2020-2023 [Mg/rok]

Źródło: opracowanie własne na podstawie systemu BDL, GUS, 2024

Emisja z emitorów liniowych

Obszar Gminy Goleszów obsługuje system dróg publicznych kategorii wojewódzkiej, powiatowej i gminnej. Aktualnie długość wszystkich dróg publicznych na terenie gminy wynosi 173,811 km, w tym:

- droga wojewódzka: DW 944,
- drogi powiatowe: 2605 S, 2606 S, 2607 S, 2608 S, 2609 S, 2610 S, 2611 S, 2612 S, 2613 S, 2614 S,
- drogi gminne.

Zarządcami dróg, do których należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg, są następujące organy:

- drogi wojewódzkie – Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach,
- drogi powiatowe – Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych w Cieszynie,
- drogi gminne – Gmina Goleszów.

Drogi gminne

Na terenie gminy Goleszów znajduje się 125,781 km dróg gminnych, których stan techniczny sprawdzany jest w corocznych przeglądach dróg. Stan dróg gminnych zakwalifikowany jest jako dobry.

W 2023 roku firmy zewnętrzne przeprowadziły remonty 11 dróg gminnych. Szacunkowy koszt przeprowadzonych remontów wyniósł około 7,2 mln zł. Ponadto pracownicy Referatu Drogowo-Komunalnego w ramach bieżącego utrzymania dróg gminnych wykonywali remonty cząstkowe dróg wraz z odnową rowów przydrożnych. Szacunkowy koszt przeprowadzonych przez Referat napraw wyniósł około 62 400,00 zł, środki te pochodziły z Budżetu Gminy.

Na terenie gminy Goleszów znajduje się 38 obiektów mostowych.

W ramach realizacji zadania związanego z przebudową ulicy Lotniczej w Goleszowie wyremontowano chodnik na odcinku 0+027 do 0+229.

W 2023 roku usunięto 17 drzew przydrożnych oraz dokonano 54 nasadzeń drzew.

Na lata 2024-2027 zaplanowano:

- remonty 11 dróg w ramach funduszy sołeckich – po 1 drodze w każdym sołectwie,
- przebudowę ul. Wielodroga w Puńcowie wraz z budową chodnika na odcinku 1,5 km,
- przebudowę ul. Potoczki w Bażanowicach wraz z budową chodnika na odcinku 0,7 km,
- przebudowę ul. Podlesie w Lesznej Górnej wraz z ul. Budzin w Cisownicy.

Szacunkowy koszt realizacji powyższych inwestycji wyniesie około 22 mln zł.

Drogi powiatowe

Na terenie gminy Goleszów znajduje się 47,9 km dróg powiatowych, do których zalicza się:

- DP 2605 S – Nierodzim – Kozakowice, o długości 3,832 km,
- DP 2606 S – Goleszów – Hermanice, o długości 2,996 km,
- DP 2607 S – Cieszyn – Ustroń, o długości 7,900 km,
- DP 2608 S – Cieszyn – Dzięgielów – Cisownica, o długości 12,204 km,
- DP 2609 S – Bażanowice – Dzięgielów, o długości 1,839 km,
- DP 2610 S – Goleszów – Dzięgielów – Leszna, o długości 4,523 km,
- DP 2611 S – Leszna – Leszna Górna, o długości 2,870 km,
- DP 2612 S – Droga przez wieś Cisownica, o długości 2,600 km,
- DP 2613 S – Miedzywiecie – Goleszów, o długości 5,650 km,
- DP 2614 S – Skoczów – Kisielów – Ogrodzona, o długości 3,486 km.

Na terenie gminy Goleszów drogi powiatowe nie posiadają ekranów akustycznych.

Na drogach powiatowych corocznie wykonywane są przeglądy ich stanu technicznego, na bazie których Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych planuje niezbędny zakres prac remontowych.

W latach 2020-2023 PZDP zrealizował na terenie gminy Goleszów następujące zadania:

- w 2020 roku:
 - remont drogi powiatowej 2610 S Goleszów – Dzięgielów – Leszna (ul. Grabowa w Goleszowie) – zadanie obejmowało: frezowanie istniejącej nawierzchni jezdni, remont umocnienia oraz bieżącą konserwację istniejących rowów, zabudowę krawężników betonowych, remont istniejącego fragmentu chodnika z kostki betonowej, lokalnie remont/uzupełnienie podbudowy z kruszywa i/lub betonu asfaltowego, wykonanie nawierzchni jezdni z betonu asfaltowego, dowiązanie wysokościowe istniejących zjazdów oraz remont poboczy – całkowity koszt realizacji: 543 041,00 zł, dofinansowanie Gminy Goleszów: 181 242,00 zł, Budżet Powiatu: 361 799,00 zł,
- w 2021 roku:
 - remont drogi powiatowej 2607 S Cieszyn – Ustroń (ul. Cieszyńska w Bażanowicach) – zadanie obejmowało: frezowanie istniejącej nawierzchni jezdni, remont umocnienia oraz bieżącą konserwację istniejących rowów, lokalnie remont/uzupełnienie podbudowy z kruszywa i/lub betonu asfaltowego, wykonanie nawierzchni jezdni z betonu asfaltowego, dowiązanie

wysokościowe istniejących zjazdów, remont poboczy – całkowity koszt realizacji: 576 271,00 zł w całości finansowany z Budżetu Powiatu,

- rozbudowa drogi powiatowej 2607 S – ul. Cieszyńskiej w Bażanowicach od obrębu skrzyżowania z ul. Folwarczną do skrzyżowania z ul. Skotnią – zadanie obejmowało m.in.: wykonanie wymiany warstw asfaltowych oraz miejscowych poszerzeń i wymiany konstrukcji dostosowując odcinek drogi do docelowego ruchu KR4, nośności 100 kN, poszerzenie i ujednolicenie szerokości jezdni do 7,0 m, obustronnych chodników o szerokości 2,0 m, odcinkowych poboczy o szerokości 1 m, budowę odcinka kanalizacji deszczowej – instalacji odwadniającej wraz z wylotami do rowów przydrożnych, kanału technicznego długości 293,0 m, zabudowę prefabrykatu oporowego typu „L” na długości 48 m, umocnienie rowów przydrożnych w rejonie wylotów kanalizacji deszczowej, budowę dwóch normatywnych zatok autobusowych wraz z wiarami, wykonanie doświetlenia przejść dla pieszych wraz z przyłączem, przebudowę zjazdów do posesji, przebudowę trzech skrzyżowań z drogami gminnymi tj.: ul. Folwarczną, Zamkową i Skotnią, wykonanie oznakowania poziomego i pionowego w damach Docelowej Organizacji Ruchu, zabezpieczenie urządzeń obcych (sieć energetyczna, gazowa), wycinkę zieleni kolidującej z przedsięwzięciem, roboty wykończeniowe – całkowity koszt realizacji: 1 675 769,00 zł, w tym dofinansowanie Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg: 897 866 zł, dofinansowanie Gminy Goleszów: 250 000,00 zł, Budżet Powiatu: 527 904,00 zł,
- w 2022 roku:
 - remont drogi powiatowej 2613 S Międzywiecie – Goleszów (ul. Wolności w Goleszowie) – zadanie obejmowało: frezowanie istniejącej nawierzchni jezdni, lokalnie remont/uzupełnienie podbudowy z kruszywa i/lub betonu asfaltowego, remont umocnienia oraz bieżącą konserwację istniejących rowów, wykonanie nawierzchni jezdni z betonu asfaltowego, dowiązanie wysokościowe zjazdów, remont poboczy – całkowity koszt realizacji: 763 321, 00 zł,
- w 2023 roku:
 - remont drogi powiatowej 2608 S Cieszyn – Dzięgielów – Cisownica (ul. Cieszyńska w Puńcowie) – zadanie obejmowało: frezowanie istniejącej nawierzchni jezdni, lokalnie uzupełnienie podbudowy z kruszywa i/lub betonu asfaltowego, remont umocnienia oraz bieżącą konserwację istniejących rowów, wymianę studni wpadowej, wykonanie nawierzchni jezdni z betonu asfaltowego, dowiązanie wysokościowe zjazdów, zabudowa krawężnika najazdowego na zjazdach, udroźnienie przepustów pod zjazdami/drogami, remont poboczy, zabudowa bariery drogowej – całkowity koszt realizacji: 863 628,00 zł.

Ponadto w latach 2020-2023 PZDP przeprowadził wycinki oraz nasadzenia drzew przydrożnych:

- w 2020 roku:
 - wycinka 27 szt. drzew – koszt: 4 147,20 zł,
 - nasadzenia 3 szt. drzew – koszt: 972,00 zł,
- w 2021 roku:
 - wycinka 45 szt. drzew – koszt: 11 804,40 zł,
- w 2022 roku:
 - wycinka 21 szt. drzew – koszt: 8 683,20 zł,
 - nasadzenia 6 szt. drzew – koszt: 3 888,00 zł,
- w 2023 roku:
 - wycinka 35 szt. drzew – koszt: 16 254,00 zł.

Na 2024 rok na terenie gminy Goleszów PZDP zaplanował realizację zadania pn.: „Remont dróg powiatowych w 2024 r. z podziałem na etapy: Etap II: Remont drogi powiatowej 2605 S – ul. Główna w Kozakowicach na odcinku ok. 1,2 km”. Szacunkowy koszt realizacji zadania: 950 tys. zł.

Drogi wojewódzkie

W granicach gminy Goleszów zlokalizowany jest jeden odcinek drogi wojewódzkiej nr 944 o długości 130 m.

Na drogach krajowych i wojewódzkich regularnie, co 5 lat Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadza Generalny Pomiar Ruchu (GPR), którego celem jest zilustrowanie aktualnego poziomu natężenia ruchu na poszczególnych odcinkach sieci dróg oraz wskazanie prognozy ruchu w perspektywie kolejnych 5, 10 oraz 15 lat.

W roku 2020/2021 na sieciach dróg krajowych oraz wojewódzkich został przeprowadzony Generalny Pomiar Ruchu (GPR), który stanowi podstawowe źródło informacji o ruchu drogowym w Polsce. Podstawę prawną

przeprowadzenia pomiaru stanowiło Zarządzenie nr 12 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 28 marca 2019 r.

Na odcinku drogi wojewódzkiej przebiegającym przez teren gminy Goleszów nie przeprowadzono Generalnego Pomiaru Ruchu.

Komunikacja publiczna

Przez teren gminy Goleszów w 2023 roku przebiegały następujące powiatowe linie autobusowe:

- Cieszyn Plac Wolności – Bażanowice – Goleszów Centrum – Ustroń Równica,
- Cieszyn Celma – Bażanowice – Goleszów Centrum – Ustroń – Wisła – Koniaków Ochodzita,
- Cieszyn Plac Wolności – Bażanowice – Goleszów Centrum – Ustroń Lipowiec ul. Leśna II,
- Cieszyn Celma – Bażanowice – Goleszów Centrum – Ustroń – Wisła – Przełęcz Salmopolska,
- Cieszyn Celma – Bażanowice – Goleszów Centrum – Ustroń – Wisła Czarne,
- Zebrzydowice – Cieszyn – Goleszów Szkoła – Kozakowice Górne Remiza,
- Cieszyn Dworzec – Puńców – Dzięgielów – Cisownica Pod Tułem,
- Cieszyn Dworzec – Puńców – Dzięgielów – Leszna Górna Podlesie,
- Dzięgielów Szkoła – Cisownica – Goleszów – Godziszów – Kisielów – Skoczów Dworzec Autobusowy,
- 10) Cieszyn – Dzięgielów Szkoła – Cisownica - Goleszów – Kozakowice Górne Remiza,
- Dębowiec – Kostkowice – Łączka – Ogrodzona – Kisielów Remiza,
- Cieszyn Dworzec – Bażanowice – Goleszów Centrum – Ustroń – Wisła – Jaworzynka Trzyciatek.

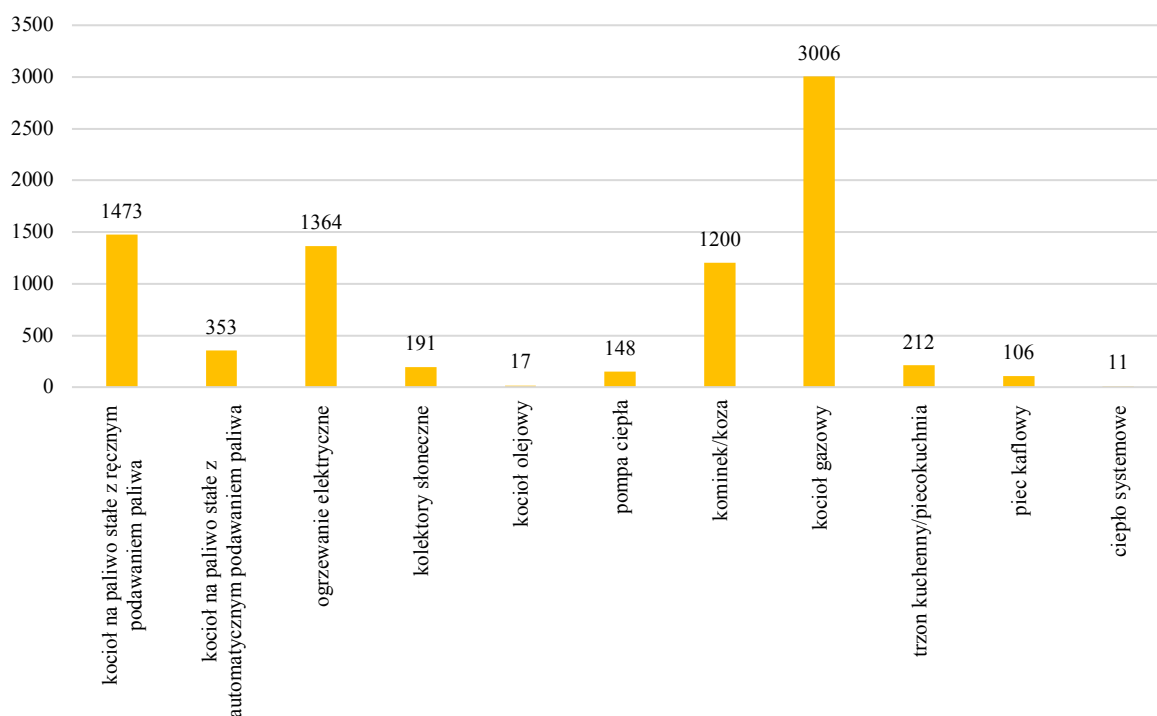
Za obsługę linii autobusowych odpowiadały firmy: ZPG WISPOL, Firma Przewozowa „TRANSBUS” i DAS Transport Sp. z o.o.

Powyższe linie komunikacyjne były objęte dofinansowaniem Powiatu Cieszyńskiego oraz gmin powiatu cieszyńskiego i były liniami użyteczności publicznej. Na podstawie uchwały Rady Gminy Goleszów nr 0007.70.2023 z dnia 25 października 2023 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Cieszyńskiemu na realizację powiatowej publicznej komunikacji autobusowej Wójt Gminy Goleszów podpisał umowę z Powiatem Cieszyńskim o dofinansowanie publicznego transportu zbiorowego. Na realizację przewozów użyteczności publicznej przekazano Powiatowi kwotę w wysokości 68 000,00 zł.

Emisja z kotłowni lokalnych i palenisk indywidualnych

Niska emisja to emisja szkodliwych pyłów i gazów przez emitory znajdujące się na wysokości nie większej niż 40 m. Jej źródłem jest nieefektywne spalania paliw w domach oraz kotłowniach przemysłowych. Wprowadzane do powietrza na tej wysokości zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstania wyrządzając szkody lokalne (zazwyczaj są to miejsca zwartej zabudowy mieszkalnej).

Zgodnie z danymi Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków na terenie gminy Goleszów największą liczbę źródeł ciepła stanowią kotły gazowe – 3 006 szt., kotły na paliwo stałe z ręcznym podawaniem paliwa – 1 473 szt., ogrzewanie elektryczne – 1 364 szt. i kominki/kozy – 1 200 szt. Do źródeł ciepła najrzadziej wybieranych przez mieszkańców gminy należą: ciepło systemowe – 11 szt. oraz kotły olejowe – 17 szt.

Rysunek 10. Rodzaje źródeł ogrzewania w budynkach na terenie gminy Goleszów w 2023 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy CEEB

Na terenie gminy zlokalizowanych jest:

- 1010 szt. kotłów poniżej 3 klasy lub brak informacji,
- 314 szt. kotłów 3 klasy,
- 256 szt. kotłów 4 klasy,
- 292 szt. kotłów 5 klasy.

4.1.1.4. Zaopatrzenie w gaz na terenie gminy Goleszów

Za zaopatrzenie Gminy w gaz odpowiada Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze. Sieć gazowa jest w dobrym stanie technicznym, w poniższej tabeli przedstawiono informacje dotyczące infrastruktury sieci gazowej znajdującej się na terenie gminy.

Tabela 8. Infrastruktura sieci gazowej znajdująca się na terenie gminy Goleszów

Lp.	Wybrane informacje	Na dzień 31 grudnia			
		2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
1	Ogółem sieć gazowa z przyłączami [m]	268 962	272 828	275 986	276 792
2	Sieć gazowa bez przyłączy [m]	182 377	185 713	188 675	189 403
3	Przyłącza gazowe [m]	86 585	87 115	87 311	87 389
4	Przyłącza gazowe [szt.]	3 391	3 473	3 545	3 582
	w tym do budynków mieszkalnych [szt.]	3 290	3 369	3 437	3 474

Źródło: pismo Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze, znak: PSGZA.RODZ.OA.422.272.24

Zużycie gazu wraz z liczbą odbiorców przedstawiono w poniższej tabeli. W 2023 roku nastąpił spadek zużycia gazu przy wzroście liczby instalacji w stosunku do 2022 roku.

Tabela 9. Zużycie gazu wraz z ilością instalacji w latach 2020-2023 na terenie gminy Goleszów

	2020	2021	2022	2023
Ilość instalacji [szt.]	3 296	3 433	3 502	3 567
Zużycie gazu [tys. m ³ /h]	3 889,2	4 874,6	4 612,5	4 437,4

Źródło: pismo Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze, znak: PSGZA.RODZ.OA.422.272.24

Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze w latach 2020-2023 dokonywała rozbudowy oraz modernizacji sieci gazowniczej na terenie gminy Goleszów:

- w 2020 roku zrealizowano rozbudowę gazociągów o długości 2 823,2 m oraz wykonano 97 przyłączy o łącznej długości 1 107,5 m, ponadto przeprowadzono modernizacje gazociągów o długości 311,3 m oraz modernizację 2 przyłączy o łącznej długości 23,9 m,
- w 2021 roku zrealizowano rozbudowę gazociągów o długości 2 106,3 m oraz wykonano 48 przyłączy o łącznej długości 494,7 m,
- w 2022 roku zrealizowano rozbudowę gazociągów o długości 1 496,3 m oraz wykonano 58 przyłączy o łącznej długości 694,3 m,
- w 2023 roku zrealizowano rozbudowę gazociągów o długości 543,0 m oraz wykonano 37 przyłączy o łącznej długości 399,9 m.

4.1.1.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną na terenie gminy Goleszów

Pod względem zasilania w energię elektryczną gmina obsługiwana jest przez przedsiębiorstwo TAURON Dystrybucja S.A.

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie linii WN, SN i nN znajdujących się na terenie gminy Goleszów w 2023 roku.

Tabela 10. Długość sieci w 2023 roku na terenie gminy Goleszów

Rodzaj napięcia	Długość sieci [m]	
	napowietrzne	kablowe
WN	25884,77	0
SN	70131,46	21488,45
nN	243484,00	57875,00

Źródło: pismo TAURON Dystrybucja Oddział w Bielski-Białej, nr: TD24-05-0210378-03

Na terenie gminy Goleszów zlokalizowanych jest 106 stacji transformatorowych SN/nN.

4.1.1.6. Warunki wykorzystania OZE

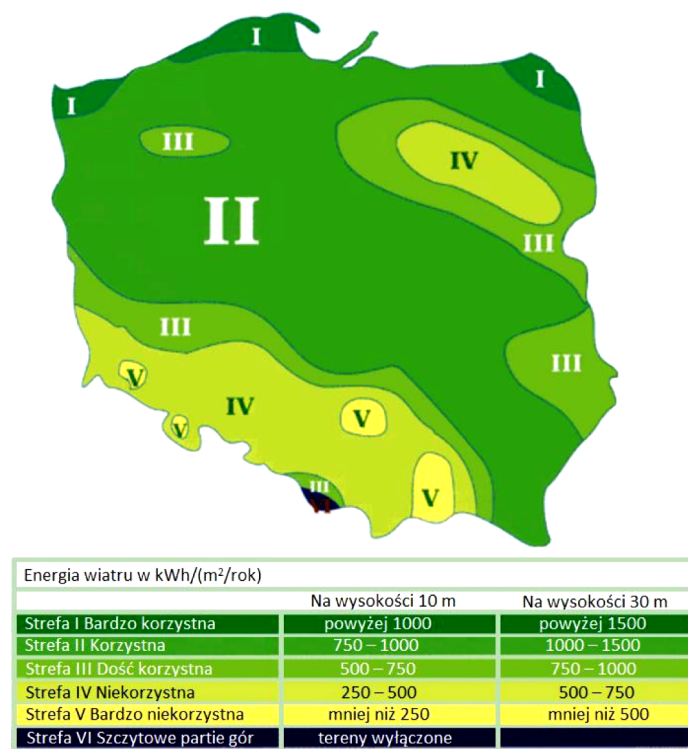
Według założeń unijnych alternatywne źródła energii mają w przyszłości stanowić istotny udział w bilansie energetycznym Europy. Celem UE było uzyskanie 20% energii ze źródeł odnawialnych do 2020 roku w końcowym zużyciu energii brutto. Do końca 2032 roku ma to być, co najmniej 32% energii z OZE. Zgodnie z celami unijnego pakietu klimatyczno-energetycznego, udział OZE w końcowej konsumpcji energii dla Polski do 2020 roku powinien wynieść 15%, a do 2030 roku – 21%.

Największy udział w polski rynku OZE mają elektrownie wiatrowe, wodne i biomasa, ale intensywny rozwój fotowoltaiki, zwłaszcza w sektorze mikroinstalacji może uczynić ją w najbliższym czasie drugą (po lądowej energetyce wiatrowej) technologią OZE w Polsce.

Energia wiatru

Trwający obecnie rozwój technologiczny siłowni wiatrowych pozwala na szersze wykorzystanie energii wiatru do produkcji energii elektrycznej. Energia wiatrowa jest ekologicznie czysta – do jej wytworzenia niepotrzebne jest wykorzystanie jakiegokolwiek paliwa.

Wybór miejsca pod lokalizację siłowni wiatrowych powinien opierać się na analizie warunków wiatrowych. Wstępna ocena może zostać dokonana w oparciu o atlasy i mapy wietrzności. Zasoby energii wiatru są silnie związane z lokalnymi warunkami klimatycznymi i terenowymi. Decydują one o tym, czy dany obszar jest korzystnym miejscem do zbudowania siłowni wiatrowej.

Rysunek 11. Energia wiatru w kWh/(m²/rok) na wysokości 10 i 30 m n.p.m.

Źródło: „Energia & Przemysł” – marzec 2007 na podstawie danych prof. Haliny Lorenc, IMiGW

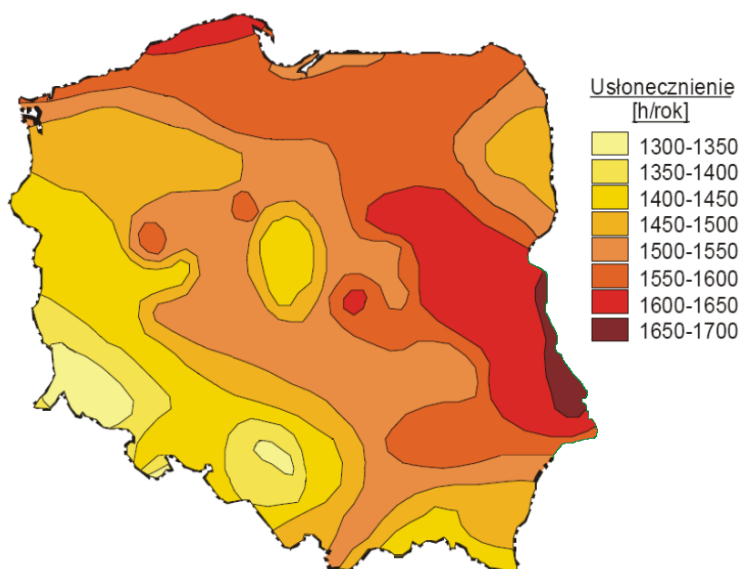
Po analizie powyższej mapy wywnioskować można, iż potencjał energetyczny wiatru na obszarze Gminy Goleszów mieści się w zakresie 750-1000 kWh/(m²/rok), na wysokości 30 m nad powierzchnią terenu, co może świadczyć, iż gmina w całym obszarze posiada dość korzystne warunki wykorzystania wiatru. Warunki lokalne terenu mogą sytuację tą dodatkowo polepszyć albo pogorszyć. Przed przystąpieniem do realizacji ewentualnego projektu należy przeprowadzić dokładne badania warunków wiatrowych, jednak jest to kosztowna inwestycja. Przyczyną zakłóceń przepływu wiatru mogą być przeszkody terenowe związane ze środowiskiem geograficznym (góry), przyrodniczym (lasy) czy działalnością człowieka.

Energia słońca

Energia słoneczna jest powszechnie dostępnym, ekologicznie czystym i najbardziej naturalnym z istniejących źródeł energii. Najefektywniej może być wykorzystana lokalnie, zaspokajając zapotrzebowanie na ciepłą wodę użytkową i ogrzewanie pomieszczeń. Dużą zaletą jest jej łatwa adaptacja, zwłaszcza do celów gospodarstwa domowego.

Praktyczne wykorzystanie energii promieniowania słonecznego wymaga oszacowania potencjalnych i rzeczywistych zasobów energii słonecznej na danym obszarze i parametryzacji warunków meteorologicznych dostosowanych do potrzeb technologii przetwarzania energii promieniowania słonecznego w energię elektryczną lub ciepłą.

Istotny wpływ na ilość promieniowania słonecznego, jaka dociera do Ziemi, ma przejrzystość powietrza. Parametr przejrzystości powietrza ulega wahaniom w ciągu dnia w zależności od warunków meteorologicznych. Ponadto, zmniejszenie przejrzystości powietrza, może być wywołane również przez zawieszone w nim liczne cząsteczki pyłu i dymu.

Rysunek 12. Średnie roczne sumy usłonecznienia

Źródło: „Energia & Przemysł” – marzec 2007 na podstawie danych prof. Haliny Lorenc, IMiGW

Średnie sumy usłonecznienia na terenie gminy Goleszów w ciągu roku wahają się w granicach 1400-1450 h/rok. Powyższe warunki sprawiają, że Gmina dysponuje dobrymi warunkami dla rozwoju energetyki słonecznej. Preferowanym kierunkiem rozwoju energetyki słonecznej powinno być zatem instalowanie indywidualnych małych instalacji solarnych i fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej.

Zgodnie z informacją przekazaną przez TAURON Dystrybucja S.A. liczba instalacji fotowoltaicznych zlokalizowanych na terenie gminy Goleszów na koniec 2023 roku wynosiła 856, w tym:

- instalacje z mocą zainstalowaną ≤ 10 kW – 789 szt.,
- instalacje z mocą zainstalowaną > 10 kW – 67 szt.

Mieszkańcy gminy w latach 2020-2023 wystąpili do WFOŚiGW o dofinansowanie do posadowienia 32 mikroinstalacji fotowoltaicznych.

Na terenie gminy Goleszów instalacje fotowoltaiczne zlokalizowane są na:

- budynku zlokalizowanym w Goleszowie przy ul. Szkolnej 5,
- budynku zlokalizowanym w Cisownicy przy ul. Cisowej 54,
- budynku zlokalizowanym w Cisownicy przy ul. Cisowej 32.

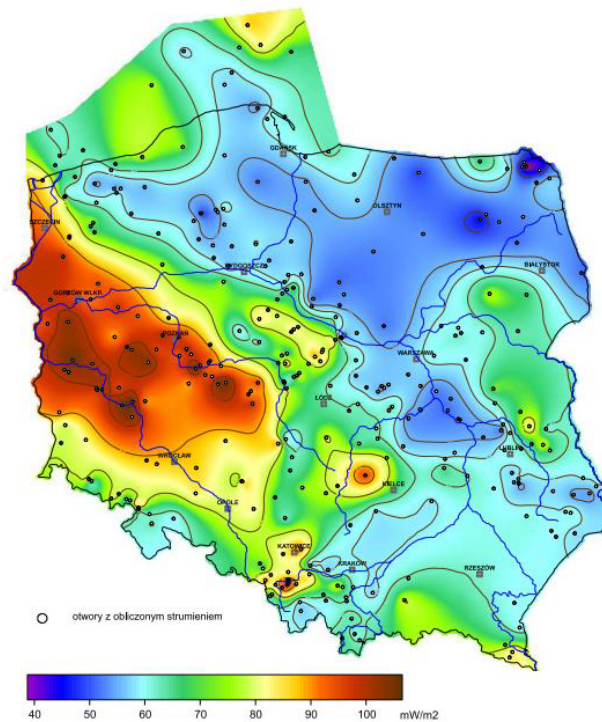
Energia Ziemi

Źródłem energii geotermalnej jest wnętrze Ziemi o temperaturze około 5400°C, generujące przepływ ciepła w kierunku powierzchni. W celu wydobywania wód geotermalnych na powierzchnię wykonuje się odwierty do głębokości zalegania tych wód. W pewnej odległości od otworu czerpalnego wykonuje się drugi otwór, którym wodę geotermalną po odebraniu od niej ciepła, wtłacza się z powrotem do złoża. Wody geotermalne są z reguły mocno zasolone, jest to powodem szczególnie trudnych warunków pracy wymienników ciepła i innych elementów armatury instalacji geotermalnych. Z uwagi na zróżnicowany poziom energetyczny płynów geotermalnych (w porównaniu do klasycznych kotłowni) można je wykorzystywać:

- do ciepłownictwa (m.in.: ogrzewanie niskotemperaturowe i wentylacja pomieszczeń, przygotowanie ciepłej wody użytkowej),
- do celów rolniczo-hodowlanych (m.in.: ogrzewanie upraw pod osłonami, suszenie płodów rolnych, ogrzewanie pomieszczeń inwentarskich, przygotowanie ciepłej wody technologicznej, hodowla ryb w wodzie o podwyższonej temperaturze),
- w rekreacji (m.in.: podgrzewanie wody w basenie),
- przy wyższych temperaturach do produkcji energii elektrycznej.

W zależności od głębokości, z której eksploatowana jest energia geotermalna, wyróżnia się:

- geotermię płytką (niskiej entalpii) – wykorzystującą energię cieplną gruntu z głębokości do ok. 100 m za pomocą pomp ciepła,
- geotermię głęboką (wysokiej entalpii) – pozyskującą energię cieplną z wnętrza Ziemi, z głębokości kilku kilometrów.

Rysunek 13. Mapa rozkładu gęstości ziemskiego strumienia ciepłego na obszarze Polski

Źródło: <https://www.mos.gov.pl/> (Szewczyk & Gientka, 2009)

Analizując powyższą mapę rozkładu gęstości strumienia ciepłego można stwierdzić, iż budowa instalacji geotermalnych wysokiej entalpii w Gminie Goleszów jest nieuzasadniona. Według mapy gęstości strumienia ciepłego w rejonie Gminy wynosi od 65 do 75 mW/m².

Należy zaznaczyć, że eksploatacja energii geotermalnej powoduje również problemy ekologiczne, z których najważniejszy polega na kłopotach związanych z emisją szkodliwych gazów uwalnianych się z płynu. Dotyczy to przede wszystkim siarkowodoru (H₂S), który powinien być pochłonięty w odpowiednich instalacjach, podrażających koszt produkcji energii. Inne potencjalne zagrożenia dla zdrowia powoduje radon (produkt rozpadu radioaktywnego uranu) wydobywający się wraz z parą ze studni geotermalnej. Jednakże na terenie całej Gminy można wykorzystać geotermię płytką przy zastosowaniu indywidualnych pomp ciepła. Pompa ciepła jest urządzeniem przenoszącym ciepło z ogólnie dostępnego środowiska cechującego się niewyczerpalnymi zasobami energii, tj. gruntu, wody lub powietrza (dolne źródło ciepła) do górnego źródła ciepła w postaci ciepła o wyższej temperaturze.

4.1.1.7. Kontrole

W latach 2022-2023 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadził 3 kontrole przedsiębiorstw działających na terenie gminy Goleszów. W dwóch przypadkach wykryto naruszenia, jednak karę finansową nałożono tylko na jedno przedsiębiorstwo.

Gmina Goleszów w latach 2022-2023 przeprowadziła 55 kontroli w zakresie spalania odpadów w kotłach i piecach oraz uchwały antysmogowej. Podczas przeprowadzonych kontroli udzielono 16 pouczeń.

4.1.1.8. Działania informacyjno-edukacyjne

W 2023 roku rozdystrybuowano wśród mieszkańców ulotki dotyczące ochrony powietrza oraz zasad segregacji odpadów. Na terenie gminy działa Punkt konsultacyjno-informacyjny Programu „Czyste Powietrze”, w którym zorganizowano 3 spotkania podczas których przedstawiono założenia Programu i udzielono odpowiedzi na pytania uczestników dotyczące możliwości dofinansowania poszczególnych zadań. Ponadto w 2023 roku w Urzędzie Gminy dyżury miał Ekodoradca. Podczas dyżurów udzielał mieszkańcom informacji na temat dostępnych form wsparcia, o dotacjach na wymianę źródeł ciepła oraz o programach, m.in.: „Czyste Powietrze”, „Mój prąd”, „Moje ciepło”, „Moja woda”, „Mój elektryk”, a także o uldze termomodernizacyjnej. Ekodoradca przeprowadził kampanię edukacyjną dla klas 1-2 w publicznych placówkach oświatowych na terenie gmin dotyczącą zanieczyszczeń powietrza. W Przedszkolu Publicznym w Goleszowie przeprowadzono kampanię edukacyjno-informacyjną „Ochrona powietrza”.

4.1.2. Analiza SWOT

Powietrze atmosferyczne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
<p>korzystne warunki dla rozwoju i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych</p> <p>brak dużych emitorów zanieczyszczenia powietrza</p> <p>szeroko prowadzone projekty związane z wymianą źródeł ciepła oraz dofinansowaniem w tym zakresie</p> <p>prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych</p> <p>prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego Programu „Czyste Powietrze”</p> <p>prowadzenie kontroli mieszkańców w zakresie spalania odpadów</p>	<p>nadmierne straty energetyczne związane m.in. z brakiem izolacji cieplnej budynków</p> <p>spalanie paliw stałych niskiej jakości</p>
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
<p>zainteresowanie mieszkańców wykorzystaniem nowoczesnych źródeł energii i OZE</p> <p>źródła finansowania i programy rządowe RPO</p> <p>miks energetyczny w zakresie rozwiązań grzewczych dla indywidualnego i wielorodzinnego mieszkalnictwa</p> <p>otrzymanie środków z Krajowego Planu Odbudowy oraz Polskiego Ładu</p>	<p>możliwy napływ zanieczyszczeń spoza granic gminy</p> <p>niewystarczające środki finansowe na finansowanie inwestycji</p> <p>brak zainteresowania mieszkańców odnawialnymi źródłami energii i odchodzeniem od paliw stałych</p> <p>wzrost liczby pojazdów na drogach publicznych i tym samym wzrost emisji w powietrzu szkodliwych substancji</p>

Źródło: opracowanie własne

4.1.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu powietrza atmosferycznego

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu, co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane,
- zmniejszanie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach.

Wpływ na złą jakość powietrza w gminie niewątpliwie ma kilka czynników, w tym nadmierne straty energetyczne związane m.in. z brakiem izolacji cieplnej budynków, opalaniem budynków paliwem niskiej jakości. Znaczną emisję charakteryzuje również spalanie paliw w pojazdach, co związane jest z ich liczbą, złym stanem technicznym oraz niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturą towarzyszącą ciągom komunikacyjnym.

Analiza SWOT wykazała, iż zagrożeniem dla gminy mogą być niewystarczające środki finansowe na modernizację i budowę infrastruktury drogowej, jak również brak zainteresowania mieszkańców i przedsiębiorców działaniami zwiększającymi energooszczędność budynków i wymianą źródeł ciepła na ekologiczne.

Poprawa jakości powietrza w kolejnych latach powinna nastąpić poprzez realizację działań naprawczych, zaplanowanych w ramach Programu ochrony powietrza w odniesieniu do wszystkich źródeł emisji. Efektem realizacji Programu ochrony powietrza powinno być zmniejszenie wielkości emisji zanieczyszczeń emitowanych do powietrza, głównie ze źródeł powierzchniowych, a także komunikacyjnych i przemysłowych.

W zakresie emisji powierzchniowej, poza działaniami realizowanymi w ramach programów ochrony powietrza, a także działaniami Gminy Goleszów w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, największe znaczenie może mieć wprowadzanie norm na małe źródła energii oraz wymuszone przepisami działania na rzecz podniesienia efektywności energetycznej.

Działaniami, które pozwolą na redukcję emisji szkodliwych substancji, jak również podniesienie komfortu życia mieszkańców będą termomodernizacje budynków, wymiana instalacji grzewczej oraz wprowadzenie energooszczędnego oświetlenia (w budynkach i na ulicach). W zakresie emisji liniowej możliwe jest jej znaczne zredukowanie poprzez podejmowanie działań na rzecz podniesienia efektywności energetycznej transportu. W związku z nasilającym się ruchem indywidualnym należy rozwijać transport publiczny.

W harmonogramie realizacji zadań własnych i monitorowanych zapisano zadania zarówno dotyczące opracowania dokumentów planistycznych w dziedzinie energetyki i zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, realizacji Programu Ochrony Powietrza, poprawy warunków energetycznych w budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych, a także poprawy jakości dróg w tym efektywności oświetlenia.

4.2. Hałas

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie hałasu.

Tabela 11. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GOLESZÓW NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2027”			
Cel: Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska			
L.p.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska	W uchwale nr 0007.47.2022 Rady Gminy Goleszów z dnia 25 maja 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Goleszów – etap 2, zastosowano zapisy dotyczące ochrony przed hałasem.	zamieszczono zapisy w 1 MPZP z 2022 roku
2.	Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu	Brak realizacji zadania.	brak realizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Goleszów

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 12. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie hałasu

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy	Stan aktualny
1.	Czy wprowadzono do PZP zapisy dot. ograniczenia emisji hałasu	tak	tak
2.	Ilość akcji edukacyjnych dotyczących hałasu	kilka	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gmina Goleszów

4.2.1. Opis stanu obecnego

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu L_{DWN} i L_N oraz z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu.

4.2.1.1. Hałas przemysłowy

Oddziaływanie akustyczne związane z działalnością przemysłową na terenie gminy Goleszów uwarunkowane jest emisją hałasu pochodzącą z działalności gospodarczych i zakładów, które stanowią źródło emisji hałasu. Na analizowanym obszarze działalność gospodarczą prowadzą średnie i mniejsze przedsiębiorstwa i to one stanowią źródło niekontrolowanej emisji hałasu. Większe przedsiębiorstwa posiadają uregulowany stan prawny i czynią starania w kierunku zmniejszenia lub całkowitego wyeliminowania uciążliwości związanych z ich działalnością.

Działanie zakładów nie powinno powodować przekroczeń standardów jakości środowiska i dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku poza teren, do którego prowadzący instalacje ma tytuł prawny.

Jeżeli akustyczne oddziaływanie będące wynikiem prowadzenia zakładu występuje na terenach, dla których nie zostały ustawowo ustalone dopuszczalne poziomy hałasu lub na terenach, dla których nie można określić dopuszczalnego poziomu hałasu poprzez przyjęcie wartości dopuszczalnych dla rodzaju terenu o zbliżonym przeznaczeniu – wówczas nie podejmuje się działań przewidzianych ustawą na rzecz kształtowania klimatu akustycznego tych terenów.

Za przekroczenie poziomów hałasu określonych w decyzjach o dopuszczalnym poziomie hałasu przenikającego do środowiska – Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wymierza, w drodze decyzji administracyjnej kary pieniężne. Ponadto na podmiocie prowadzącym działalność gospodarczą spoczywa odpowiedzialność za ochronę środowiska polegającą na podjęciu niezbędnych działań naprawczych.

4.2.1.2. Hałas drogowy

Jednym z czynników wpływających na stan klimatu akustycznego na terenie gminy jest hałas komunikacyjny, do którego zalicza się hałas drogowy. Pod pojęciem hałasu drogowego rozumie się hałas pochodzący od środków transportu, jest to hałas typu liniowego. Z przeprowadzonych analiz wynika, że najbardziej uciążliwy jest hałas drogowy, generowany przez pojazdy samochodowe, który ma charakter ciągły i obejmuje swoim zasięgiem coraz większy obszar. Przez ostatnie lata liczba samochodów na drogach systematycznie rośnie, co powoduje wzrost emisji hałasu, nie tylko przez pojazdy osobowe, ale również przez pojazdy ciężarowe i motocykle.

Głównym źródłem emisji hałasu drogowego na terenie gminy są:

- droga wojewódzka: DW 944,
- drogi powiatowe: 2605 S, 2606 S, 2607 S, 2608 S, 2609 S, 2610 S, 2611 S, 2612 S, 2613 S, 2614 S,
- drogi gminne.

Łączna długość dróg publicznych na terenie gminy Goleszów wynosi 173,811 km.

Na terenie gminy Goleszów nie występują ekrany akustyczne.

Zarządcami dróg, do właściwości, których należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony są następujące organy:

- dróg wojewódzkich – Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach,
- dróg powiatowych – Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych w Cieszynie,
- dróg gminnych – Gmina Hołeszków.

Utrzymanie dróg we właściwym stanie technicznym, daje możliwość szybkiego i dogodnego komunikowania się, bezpieczeństwa mieszkańców i uczestników ruchu drogowego, ale także do pośredniego zmniejszenia hałasu i zanieczyszczenia powietrza (płynna jazda to wolniejsze zużywanie elementów eksploatacyjnych pojazdów, takich jak np. ścieralne klocki i tarcze hamulcowe) stanowiąc podstawę do podnoszenia atrakcyjności terenu gminy Goleszów.

Na terenie gminy Goleszów nie prowadzono badań hałasu wzdłuż dróg publicznych.

4.2.1.3. Hałas kolejowy

Przez teren gminy Goleszów przebiegają 2 odcinki linii kolejowych:

- nr 190 Bielsko-Biała Główna – Cieszyn w km od 24+755 do km 35+064, jest to linia drugorzędna, jednotorowa, zelektryfikowana,
- nr 191 Goleszów – Wisła Gębce w km -0+536 do 4+674, jest to linia znaczenia państwowego, drugorzędna, jednotorowa, zelektryfikowana.

Na terenie gminy zlokalizowana jest jedna stacja kolejowa i dwa przystanki:

- stacja kolejowa Goleszów,
- przystanek osobowy Goleszów Główny,
- przystanek osobowy Bażanowice.

W latach 2020-2023 na terenie gminy Goleszów zostały zrealizowane zadania pn.: „Wykonanie prac projektowych i robót budowlanych w ramach projektu pn.: „Rewitalizacja linii kolejowych nr 694/157/190/191 Bronów – Bieniowiec – Skoczów -Goleszów – Cieszyn/Wisła Gębce” – zamówienie częściowe A: Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na odcinku Bronów – Wisła Gębce” oraz „Wykonanie prac projektowych i robót budowlanych w ramach projektu pn.: „Rewitalizacja linii kolejowych nr 694/157/190/191 Bronów – Bieniowiec – Skoczów – Goleszów – Cieszyn/Wisła Gębce”-zamówienie częściowe B: Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na szlaku Goleszów–Cieszyn”.

W latach 2020-2023 na terenie gminy Goleszów nie wykonywano badań hałasu wzdłuż linii kolejowych.

4.2.1.4. Hałas lotniczy

Na terenie gminy nie jest zlokalizowane żadne lotnisko. W sąsiedniej gminie Dębowiec zlokalizowane jest Lądowisko Ogrodzona. Lądowisko to nie ma wpływu na gminę Goleszów.

4.2.1.5. Kontrole

W latach 2020-2023 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach prowadził dwie kontrole związane z ochroną przed hałasem, w przypadku jednego przedsiębiorstwa wykryto naruszenia jednak nie nałożono kary finansowej.

4.2.2. Analiza SWOT

Hałas	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
atrakcyjne położenie gminy	brak badań hałasu na terenie gminy w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska zwiększająca się liczba pojazdów
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
realizacja corocznych inwestycji drogowych zapisy w MPZP dotyczące lokalizacji terenów mieszkaniowych i usługowych	zwiększanie się liczby pojazdów może stwarzać dyskomfort akustyczny dla mieszkańców zamieszkujących tereny wzdłuż dróg

Źródło: opracowanie własne

4.2.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie hałasu

Hałas wpływa na jakość życia ludności zwłaszcza na obszarach zurbanizowanych. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska.

Skrócona analiza SWOT wykazała, iż zagrożeniem dla gminy w sytuacji nasilającego się hałasu może być pogłębiający się dyskomfort mieszkańców szczególnie tych zamieszkujących tereny wzdłuż dróg.

W harmonogramie realizacji zadań zapisano cele i zadania szczególnie zmierzające do ograniczenia emisji hałasu poprzez modernizację dróg, a także w razie potrzeby zmniejszenie uciążliwości hałasowych dla mieszkańców przez nasadzenia zieleni izolacyjnej.

Uzupełnieniem tych działań (także w razie potrzeby) będą kontrole przedsiębiorstw, z których działalnością nierozzerwalnie jest związana emisja hałasu oraz kontynuacja wprowadzania do planów zagospodarowania przestrzennego gminy zapisów poświęconych ochronie przed hałasem.

4.3. Promieniowanie elektromagnetyczne

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie promieniowania elektromagnetycznego.

Tabela 13. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GOLESZÓW NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2027“			
Cel: Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach			
L.p.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie niekonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego przyjętym uchwałą nr 0007.47.2022 Rady Gminy Goleszów z dnia 25 maja 2022 r. zamieszczono zapisy dotyczące ograniczania oddziaływania pól elektromagnetycznych.	bieżąca realizacja

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Goleszów

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 14. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie pól elektromagnetycznych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy	Stan aktualny
1.	Liczba punktów z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Goleszów

4.3.1. Opis stanu obecnego

Instalacjami emitującymi promieniowanie elektromagnetyczne są:

- linie przesyłowe wysokiego, średniego i niskiego napięcia,
- stacje transformatorowe, instalacje radiokomunikacyjne, takie jak:
 - stacje bazowe telefonii komórkowej,
 - stacje radiowe i telewizyjne.

Według ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, które są:

- stacjami elektroenergetycznymi lub napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi o napięciu znamionowym nie niższym niż 110 kV,
- instalacjami radiokomunikacyjnymi, radionawigacyjnymi lub radiolokacyjnymi, emitującymi pola elektromagnetyczne, których równoważna moc promieniowana izotropowo wynosi nie mniej niż 15 W, emitującymi pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz,

są obowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Pomiary te wykonywane są:

- bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia;
- każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji lub urządzenia.

Wyniki pomiarów przekazuje się Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska i Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu.

Na terenie gminy źródłem niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego jest 7 stacji bazowych telefonii komórkowej (według bazy danych Btsearch)¹.

¹ <http://beta.btsearch.pl>

Tabela 15. Lokalizacja źródeł promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy Goleszów

L.p.	Lokalizacja	Sieć
1.	Goleszów, ul. Wolności 8 - kościół pw. św. Michała Archanioła	Play, Plus
2.	Goleszów, ul. 1 Maja 1 - Szkoła Podstawowa	T-mobile, Orange
3.	Dzięgielów, Dzięgielów 257 - maszt budynku Ewangelickiego Domu Opieki EMAUS	Plus
4.	Puńców, ul. Wielodroga - maszt Cellnex (własny)	Play
5.	Puńców, ul. Kojkowicka 14 - maszt na dachu budynku mieszkalnego	Orange, T-Mobile
6.	Leszna Góra - maszt Cellnex (własny)	Plus, T-Mobile, Orange
7.	Cisownica, ul. Cisowa 85 - wieża kościoła pw. Jana Chrzciciela	Plus, Play, Orange

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych <http://beta.btsearch.pl> (dostęp: lipiec 2024)

W 2019 roku został zniesiony obowiązek pozwoleń na lokalizację instalacji emitującej pola elektromagnetyczne, aktualnie niezbędne jest tylko zgłoszenie nowej lub modernizowanej instalacji.

Zadania w zakresie oceny poziomów promieniowania elektromagnetycznego i ich zmian dokonuje od 2019 roku Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Pomiar monitoringowe promieniowania elektromagnetycznego prowadzone były w cyklach czteroletnich.

Punkty pomiarowe, w których wykonuje się okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wyznacza się aktualnie dla każdego województwa w ramach państwowego monitoringu środowiska dla stałej sieci monitoringu oraz dla monitoringu badawczego.

W ramach stałej sieci monitoringu punkty wyznacza się w każdym mieście dla dwuletniego cyklu pomiarowego, według zasady:

- poniżej 20 000 mieszkańców - 1 punkt pomiarowy,
- w przedziale od 20 000 do 50 000 mieszkańców - 2 punkty pomiarowe
- w przedziale powyżej 50 000 do 100 000 mieszkańców - 3 punkty pomiarowe,
- w przedziale powyżej 100 000 do 200 000 mieszkańców - 4 punkty pomiarowe,
- powyżej 200 000 mieszkańców - 4 punkty pomiarowe i 3 punkty pomiarowe na każde rozpoczęte kolejne 100 000 mieszkańców.

Do oceny zgodności wyniku pomiaru monitoringowego z obowiązującymi poziomami dopuszczalnymi wykorzystano wskaźnik W_{ME} obliczany w oparciu o wartość maksymalną chwilową przyjętą jako jedna próbka cząstkowa (E_{max}) o najwyższym poziomie powiększoną o niepewność.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, poziomy PEM w środowisku uznaje się za dopuszczalne, jeżeli wartość wskaźnika W_{ME} nie przekracza 1.

Na terenie gminy Goleszów w 2022 roku zlokalizowano 1 punkt pomiarowy monitoringu promieniowania elektromagnetycznego:

- Goleszów, ul. Szkolna: 1,0 V/m.

4.3.2. Analiza SWOT

Promieniowanie elektromagnetyczne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
na terenie całego województwa śląskiego brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów promieniowania punkt pomiarowy PEM na terenie gminy	-
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
badania poziomu promieniowania	stale powiększający się poziom promieniowania – szczególnie na terenie mocno zurbanizowanym

Źródło: opracowanie własne

4.3.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie promieniowania elektromagnetycznego

Instalacjami emitującymi pola elektromagnetyczne są przede wszystkim linie przesyłowe wysokiego, średniego i niskiego napięcia, stacje transformatorowe oraz instalacje radiokomunikacyjne. W związku z presją mieszkańców na rozwój zasięgu linii elektroenergetycznych oraz zasięgu telefonii komórkowej powstaje coraz większa liczba instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne.

Podstawowym elementem ochrony przed polami elektromagnetycznymi jest informacja o występujących poziomach pól. Informacje takie przekazuje do publicznej wiadomości GIOŚ prowadząc pomiary w ramach PMŚ. Pomiary przeprowadzają także przedsiębiorstwa bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzania i każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy urządzenia.

W ramach minimalizacji oddziaływania istniejących instalacji emitujących pola elektromagnetyczne zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, przedsiębiorstwa posiadające instalacje zgłaszają do Starosty Cieszyńskiego fakt oddania do eksploatacji instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne. Na podstawie zgłoszeń Organ ochrony środowiska (Starosta Cieszyński) prowadzi rejestr i udostępnia na stronie Urzędu informacje o instalacjach wytwarzających pole elektromagnetyczne objętych obowiązkiem zgłoszenia.

Dla określenia aktualnych stanów promieniowania elektromagnetycznego Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi corocznie według ustalonego harmonogramu na terenie całego województwa śląskiego badania poziomów promieniowania. Wyniki badań nie wykraczają poza dopuszczalne poziomy.

4.4. Zasoby wodne

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie zasobów wodnych.

Tabela 16. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GOLESZÓW NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2027“			
Cel: System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnym, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu			
L.p.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	<p>Utrzymanie i bieżące remonty cieków:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konserwacja rzeki Bobrówki w km 1+300 – 5+300 i 8+100 – 10+100; • konserwacja cieków Glinik w km 1+400 - 2+100; • konserwacja cieków Leśnica; • zabudowa wyrwy oraz naprawa umocnień na rzece Puńcówce w km 1=600 – 1+650 i 9+650-850; • zabudowa wyrwy na cieków Leśnica. 	<p>W 2023 roku, zgodnie z uchwałą Rady Gminy Goleszów nr 0007.76.2021 z dnia 25 sierpnia 2021 r., zmienioną uchwałą Rady Gminy Goleszów nr 0007.8.2023 z dnia 25 stycznia 2023 r., udzielono Gminnej Spółce Wodnej w Goleszowie dotacji w wysokości 20 000,00 zł na prace związane z utrzymaniem urządzeń melioracji wodnych. Pozyskane środki finansowe pozwoliły Gminnej Spółce Wodnej przeprowadzić prace polegające na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konserwacji rowu melioracyjnego RM-12 od ul. Przemysłowej w kierunku ul. Wolności w Goleszowie na odcinku 25 m poprzez wykoszenie porostów ze skarp i usunięcie zakrzaceń; • zabudowie wyrwy na rowie melioracyjnym RM-12 w Goleszowie, powstałej w rejonie działki nr 635/4, obręb Goleszów, na długości około 9 m, poprzez uzupełnienie ziemią, zagęszczenie nasypów, umocnienie brzegu narzutem kamiennym. <p>Ponadto pracownicy Referatu Drogowo-Komunalnego prowadzili prace konserwacyjno-naprawcze rowów. Polegały one na ich czyszczeniu, układaniu koryt betonowych i wzmacnianiu brzegów.</p>	bieżąca realizacja

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Goleszów

4.4.1. Opis stanu obecnego

4.4.1.1. Wody powierzchniowe i ich monitoring

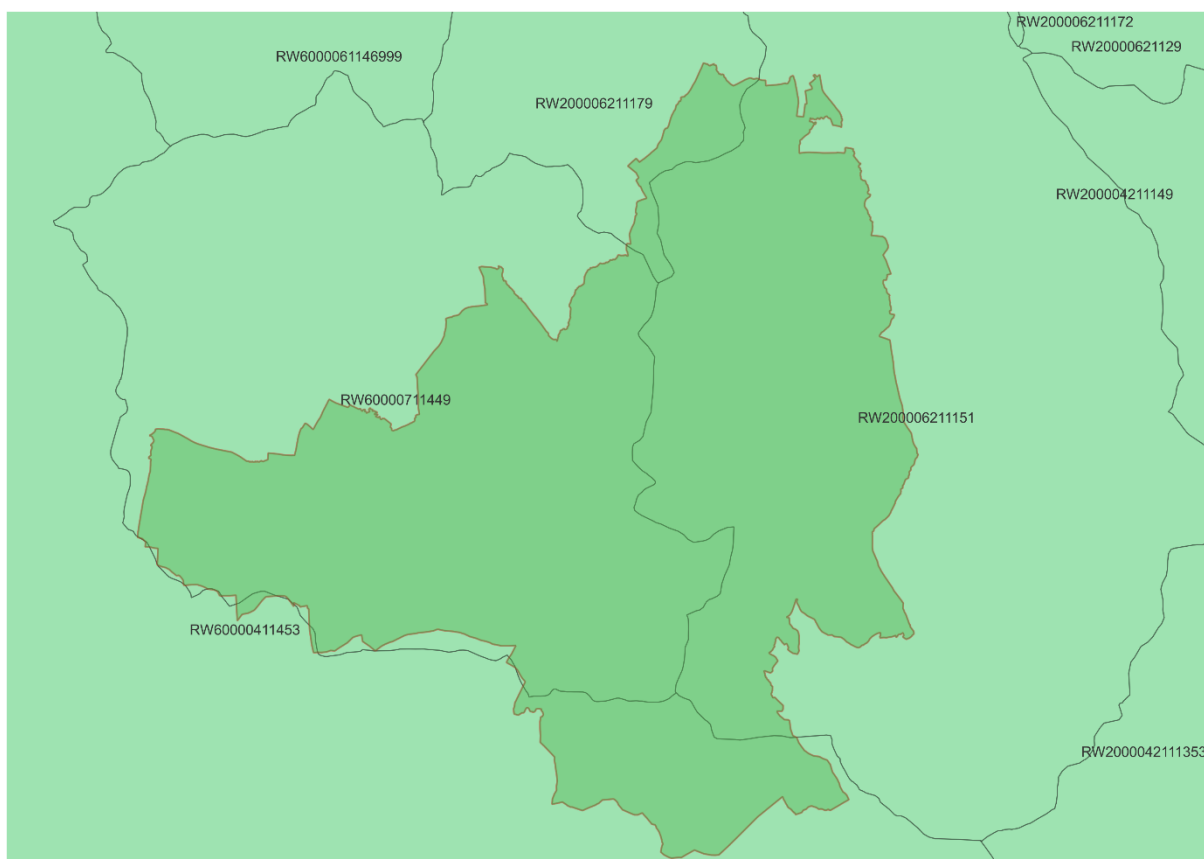
Przez teren gminy Goleszów przepływają ciek, nad którymi nadzór pełni Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie – Zarząd Zlewni w Katowicach Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach.

Łączna długość cieków i potoków przepływających przez teren gminy Goleszów będących w administracji Zarządu Zlewni w Katowicach Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach wynosi 26,99 km, w tym:

- Cieplice (Cieplica) – ok. 2,5 km,
- Cisówka – ok. 3,0 km,
- Iskrzyczyński – 0,82 km
- Kisielówka – ok. 3,4 km,
- Knajka – ok. 0,57 km,
- Kozakówka – ok. 2,9 km,
- Podłączanka – ok. 1,5 km,
- Radoń – ok. 6,8 km,
- Rówieński – ok. 2,4 km,
- Rzeczyca – ok. 1,7 km.

				wskaźnik diadromiczny D		
2.	Olza od Ropiczanki do granicy	RW60000411453	zły stan wód, posiada słaby potencjał ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Olza od granicy do ujścia Bobrówki (dla łososia)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
3.	Wisła od Dobki do Bładnicy wraz z Bładnicą	RW200006211151	zły stan wód, posiada umiarkowany potencjał ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego	umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [IO, EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
4.	Wisła od Bładnicy do zb. Goczałkowice	RW200006211179	zły stan wód, posiada umiarkowany potencjał ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), heptachlor(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona

Źródło: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023, poz. 300) i Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023, poz. 335)

Rysunek 15. JCWP na terenie gminy Goleszów

Źródło: opracowanie własne

Wody powierzchniowe objęte są monitoringiem w ramach państwowego monitoringu środowiska.

Zgodnie z ustawą Prawo wodne celem prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych jest pozyskanie informacji o stanie wód w dorzeczach dla potrzeb planowania w gospodarowaniu wodami oraz oceny osiągania celów środowiskowych. Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (RDW), badania prowadzi się w 6-letnich cyklach Planów Gospodarowania Wodami (PGW).

Podstawowymi jednostkami gospodarowania wodami są jednolite części wód powierzchniowych (JCWP). Sporządzane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oceny wód powierzchniowych bazują na sieci punktów pomiarowo-kontrolnych (ppk). Podstawę do jej wyznaczenia na terenie województwa śląskiego stanowiły opracowane przez KZGW wykazy wód oraz zalecenia i wskazówki Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Głównym celem sporządzenia oceny stanu wód powierzchniowych jest dostarczenie wiedzy o stanie/potencjale ekologicznym i stanie chemicznym wód powierzchniowych, niezbędnej do gospodarowania wodami w dorzeczach, podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem.

Na podstawie oceny stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2016, poz. 1911) oraz Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2016, poz. 1967) w poniższej tabeli przedstawiono informacje dotyczące stanu JCWP występujących na terenie gminy Goleszów.

Tabela 18. ocena jednolitych części wód powierzchniowych na terenie gminy Goleszów w latach 2016-2021

Kod JCWP*	Nazwa JCWP*	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego			Klasyfikacja stanu chemicznego		Ocena stanu JCWP	
		Rok badań	Klasa	Stan / potencjał ekologiczny	Rok badań	Stan chemiczny	Rok badań	Ocena
RW60001411453	Olza od Ropiczanki do granicy	2019	4	słaby potencjał ekologiczny	2021	stan chemiczny poniżej dobrego	2021	zły stan wód
RW200062111529	Bładnica	2019	4	słaby potencjał ekologiczny	2021	stan chemiczny poniżej dobrego	2021	zły stan wód
RW600012114369	Puńcówka	2020	3	umiarkowany stan ekologiczny	2020	stan chemiczny poniżej dobrego	2020	zły stan wód
RW60001211449	Bobrówka	2020	4	słaby stan ekologiczny	2020	stan chemiczny poniżej dobrego	2020	zły stan wód
RW2000621115729	Knajka	2019	5	zły stan ekologiczny	2021	stan chemiczny poniżej dobrego	2021	zły stan wód

* kody oraz nazwy JCWP na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2016, poz. 1911) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2016, poz. 1967)

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 – tabela

PGW WP Zarząd Zlewni w Katowicach Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach w latach 2021-2023 realizował następujące zadania:

- w 2021 roku:
 - konserwacja ciekłu Równia w km 0+000 – 0+650 w m. Kozakowice – koszt realizacji: 36 936,90 zł,
 - konserwacja ciekłu Podłączanka w km 1+100 – 1+450 w m. Goleszów – koszt realizacji: 13 031,85 zł,
- w 2022 roku:
 - konserwacja ciekłu Podłączanka w km 1+100 – 1+450 w m. Goleszów – koszt realizacji: 12 195,45 zł,

- w 2023 roku:
 - remont zapory przeciwrumowiskowej w km 0+300 na potoku Rzeczyca w m. Cisownica, gm. Goleszów, w formule „zaprojektuj i wybuduj” – koszt realizacji 222 691,50 zł.

W ramach realizacji działań na lata 2024-2027 zaplanowano:

- zabudowę wywrw brzegowych i dennych na potoku Rzeczyca w km 0+140 – 0+190 w m. Cisownica, gm. Goleszów – szacunkowy koszt realizacji zadania: 40 000,00 zł,
- zabudowa wywrw brzegowych na potoku Radoń w km 1+120 – 1+165 i 1+755 – 1+780 w m. Godziszów, gm. Goleszów – szacunkowy koszt realizacji zadania: 170 000,00 zł,
- regulację koryta Puńcówka w km 1+150 – 1+850, 2+700 – 4+300, 7+400 – 8+500 w m. Puńców i Dziegielów, gm. Goleszów.

4.4.1.2. Wody podziemne i ich monitoring

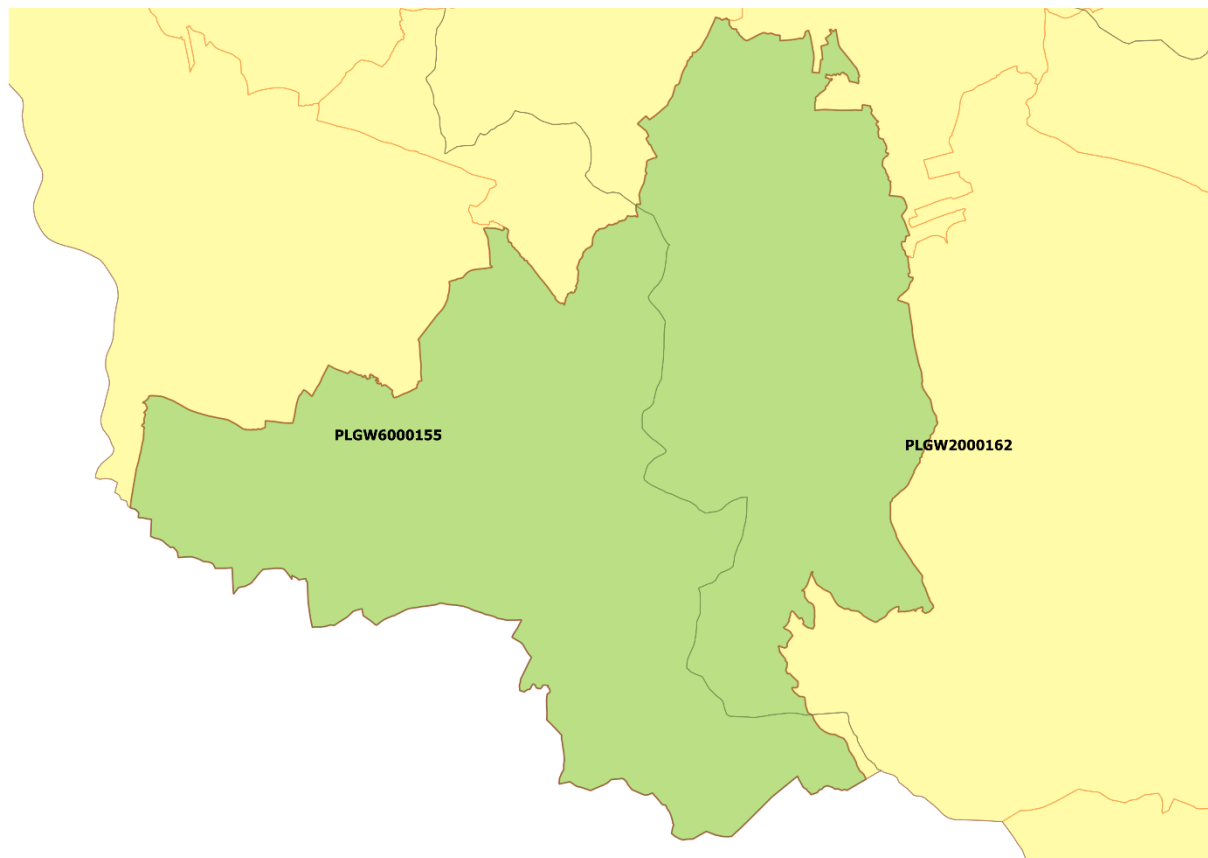
Według podziału Polski na jednolite części wód podziemnych obszar gminy znajduje się w obrębie dwóch jednolitych części wód podziemnych: nr 155 (PLGW6000155) i nr 162 (PLGW2000162). Stan obu JCWP został określony jako dobry.

W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę JCWPd występujących na terenie gminy Goleszów.

Tabela 19. Charakterystyka stanu JCWPd na terenie gminy Goleszów

Lp.	Kod JCWP	Region wodny	Stan JCWPd	Cel środowiskowy - stan chemiczny	Cel środowiskowy - stan ilościowy	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
1.	PLGW6000155	Górnej Odry	dobry	dobry stan chemiczny	dobry stan ilościowy	zagrożona chemicznie
2.	PLGW2000162	Małej Wisły	dobry	dobry stan chemiczny	dobry stan ilościowy	niezagrożona

Źródło: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023, poz. 300) i Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023, poz. 335)

Rysunek 16. Jednolite części wód podziemnych (JCWPd) na terenie gminy Goleszów

Źródło: opracowanie własne

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych związanych z osiągnięciem dobrego stanu ekologicznego, określonego przez Ramową Dyrektywę Wodną (RDW).

Oceny stanu chemicznego w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd) i w poszczególnych punktach badawczych dokonano w 2020 roku, w oparciu o Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2019 roku, poz. 2148), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości,

oraz dwa stany chemiczne wód ocenione na podstawie średniej wartości poszczególnych wskaźników ze wszystkich punktów zlokalizowanych w analizowanej JCWPd:

- stan dobry (klasy I, II i III),
- stan słaby (klasy IV i V).

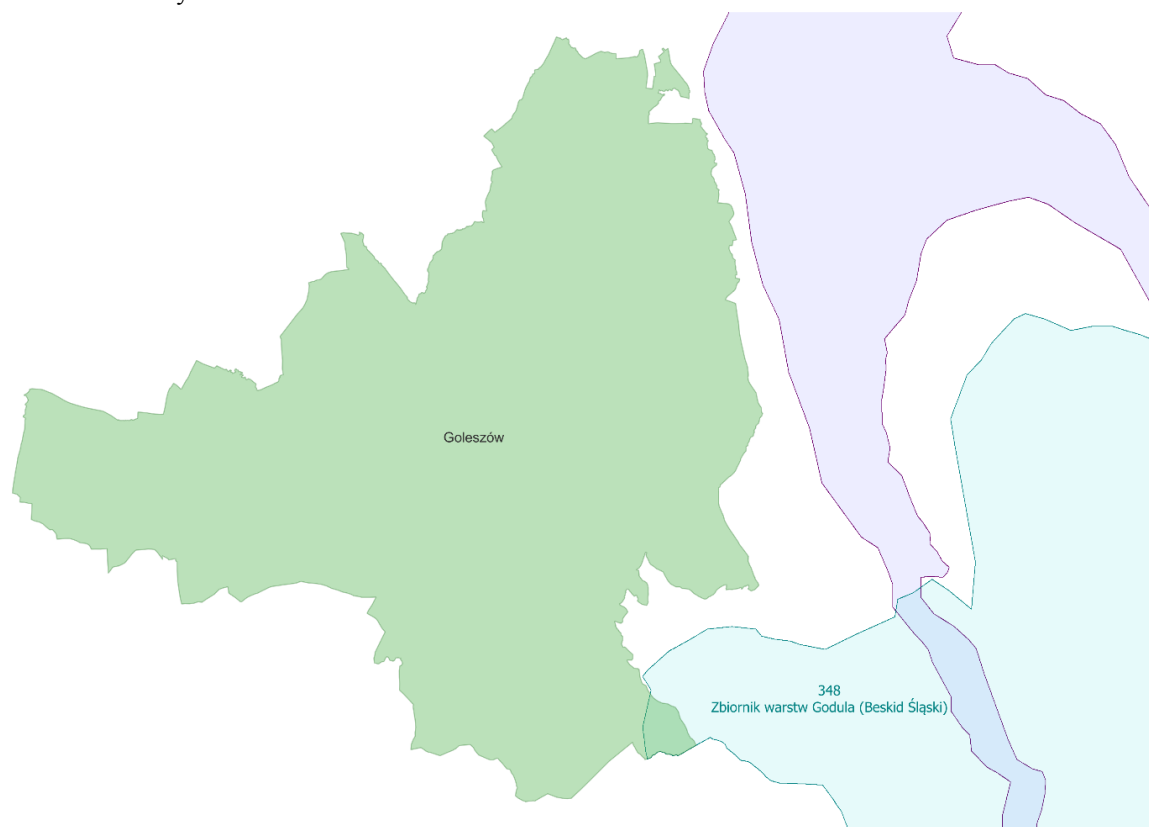
W 2023 roku na terenie gminy Goleszów przeprowadzono badanie jakości jednej JCWPd, punkt pomiarowy został zlokalizowany w miejscowości Leszna Górna.

Tabela 20. Monitoring jakości wód podziemnych na terenie gminy Goleszów w 2023 roku

Kod JCWPd	Lokalizacja punktu pomiarowego		Rok badania	Klasa jakości
	Gmina	Miejscowość		
PLGW6000155	Goleszów	Leszna Górna	2023	III

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mijwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2023.html> (dostęp: lipiec, 2024)

W 2017 roku Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy, opracował *Informator PSH Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce*, w którym scharakteryzowano m.in zbiornik znajdujący się w obszarze Gminy Goleszów:

Rysunek 17. Lokalny Zbiornik Wód Podziemnych na terenie gminy Goleszów

Źródło: opracowanie własne

LZWP nr 348 – Zbiornik warstw Godula (Beskid Śląski)

Rejon karpacki jest rejonem deficytowym z punktu widzenia zaopatrzenia w wodę, w związku z czym zastosowano w tym rejonie obniżone kryteria wydzielenia Głównego Zbiornika Wód Podziemnych. Pomimo tego, z uwagi na bardzo słabe parametry poziomu zbiornikowego, dużą ich zmienność w planie poziomym, brak zdolności retencyjnych (ściśle zależność wielkości zasobów zbiornika od wysokości opadów atmosferycznych), a także nieciągłe pole filtracji wód podziemnych, zdecydowano się na obniżenie rangi Zbiornika warstw Godula (Beskid Śląski) do lokalnego zbiornika wód podziemnych (LZWP). Szczegółowe granice Zbiornika warstw Godula (Beskid Śląski) wyznaczono na podstawie analizy hydrostrukturalnej na podstawie zasięgu warstw godulskich i istebniańskich, zmniejszając jego obszar z 410 km² do 374,8 km². Zbiornik ten współwystępuje częściowo z czwartorzędowym GZWP nr 347 Dolina rzeki Górna Wisła. Wodonośny poziom zbiornikowy jest zbudowany z utworów fliszowych kredy (warstwy istebniańskie i godulskie), w przewodze z piaskowców grubo- i średnioławicowych, a także zlepieńców (zlepieńiec malinowski). Badania laboratoryjne utworów fliszowych wykazały, że ich porowatość międzyziarnowa jest niewielka i dochodzi do kilku, rzadko do kilkunastu procent, a stopień zawodnienia tych utworów jest uwarunkowany ilością i charakterem szczelin. Gęstość szczelin i ich wielkość są zależne od litologii i miąższości warstw, a szczególnie od procesów wietrzenia i tektoniki. Zbiornik wód podziemnych ma charakter porowo--szczelinowy, o zwierciadle wód swobodno-napiętym. Strefa zawodniona tworzy tu nieciągły poziom wodonośny o zróżnicowanych cechach, a strefa aktywnej wymiany wynosi do 60–80 m, lokalnie nawet do 100 m. Zasilanie wód podziemnych tego zbiornika następuje przede wszystkim na drodze infiltracji opadów atmosferycznych w obrębie zbiornika. Pobór wód podziemnych w 2013 r., ze wszystkich ujęć zlokalizowanych w obrębie GZWP nr 348, wynosił zaledwie ok. 596 m³/d, stanowiąc ok. 0,7% oszacowanych zasobów dyspozycyjnych. Zapotrzebowanie na wody podziemne w tym rejonie jest niewielkie (dominują niezamieszkałe tereny leśne) i są wykorzystywane one głównie przez indywidualnych odbiorców. Stan chemiczny wód podziemnych piętra kredowego oceniono jako dobry. Na obszarze zbiornika i w jego otoczeniu najczęściej są spotykane wody dobrej jakości zaliczone do klasy I, rzadziej II.

4.4.1.3. Ochrona przed powodzią oraz skutkami suszy

Według Prawa wodnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1478, z późn. zm.) przez powódź rozumie się czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych.

Główne zagrożenie powodziowe jest wywoływane dużą prędkością płynącej wody i jej energią, która powoduje niszczenia ciężkiej zabudowy koryt (opaski, mury, progi), a także budowli nad korytem rzek, takich jak kładki, przepusty, mosty i in. Przyczyną podtopień i powodzi są na ogół:

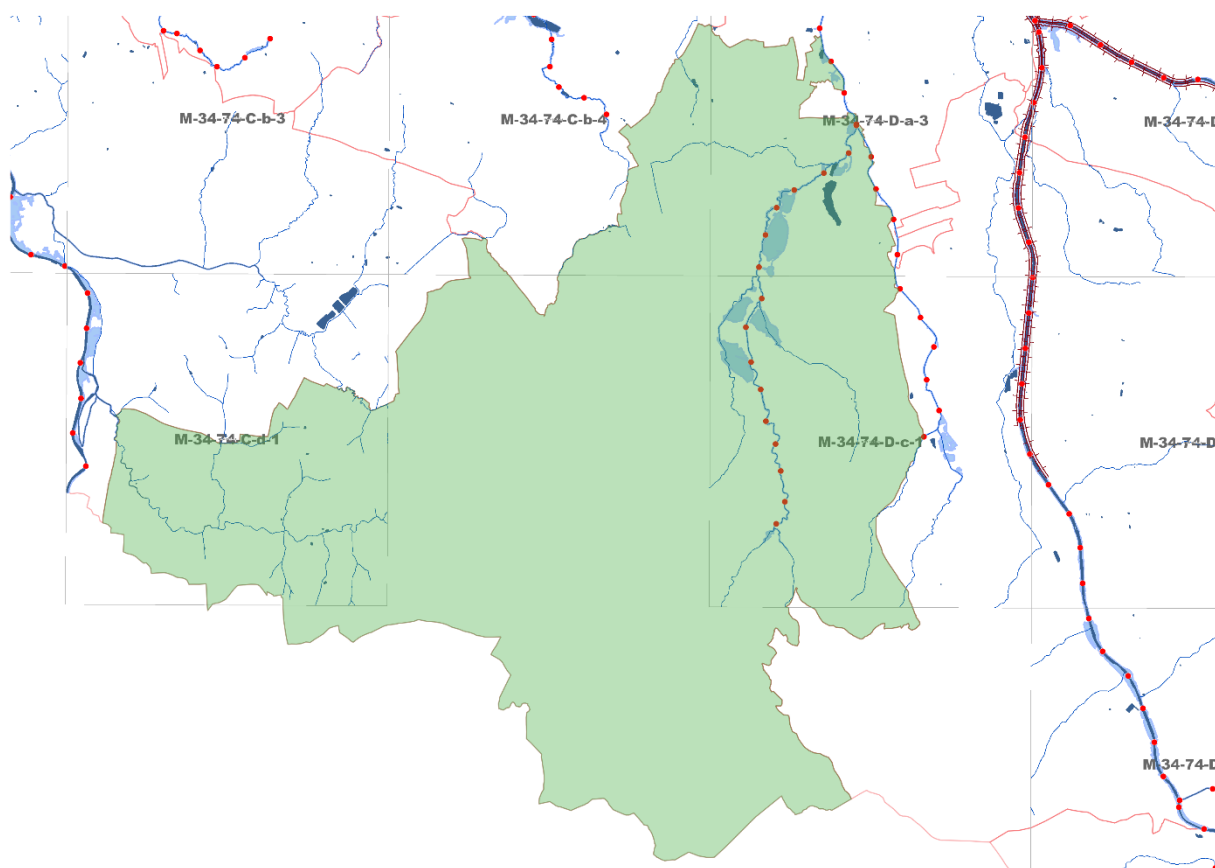
- bardzo intensywne opady burzowe (określane, jako oberwanie chmury), obejmujące najczęściej niewielkie obszary o dużych nachyleniach zboczy, powodujące gwałtowne i krótkotrwałe (do kilku godzin) lokalne wezbrania wód,
- opady rozlewne tj. trwające kilka dni opady o wysokim natężeniu (od kilkudziesięciu do 100 mm w ciągu doby), obejmujące większą część zlewni.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową odpowiada, zgodnie z ustawą Prawo wodne, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie oraz organy administracji rządowej i samorządowej. PGW WP jest również odpowiedzialne za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie.

Na lata 2016-2022 został zaplanowany projekt pn.: „Przegląd i aktualizacja map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego”. Opracowane mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego są dostępne na Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Ponadto do 2027 roku zostanie wykonana analiza wstępnej oceny ryzyka powodziowego, aktualizacja map zagrożenia i map ryzyka powodziowego, aktualizacja planu przeciwdziałania skutkom suszy dla obszarów dorzeczy oraz aktualizacja planu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Na terenie gminy Goleszów występują miejsca zagrożone powodzią. Lokalizację zagrożeń powodziowych przedstawiono na poniższym rysunku.

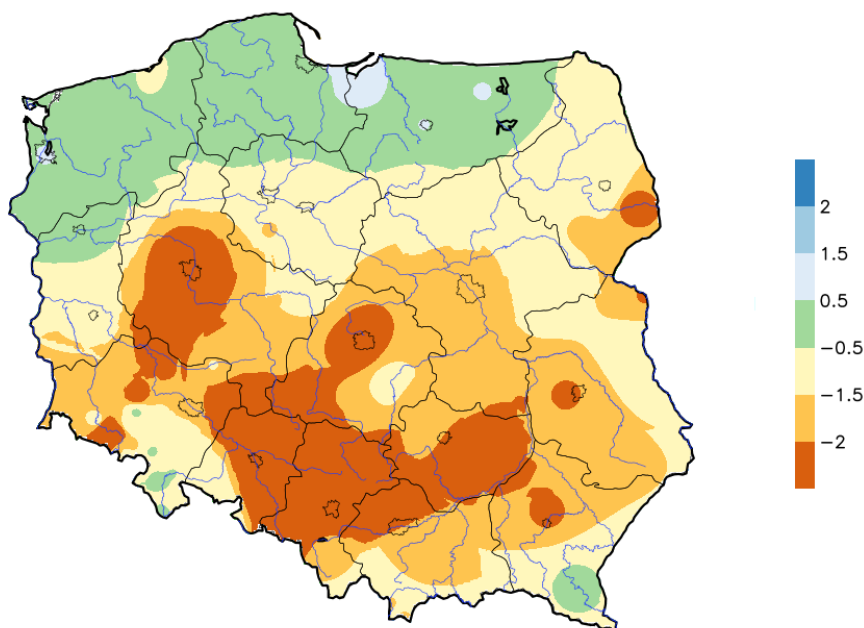
Rysunek 18. Mapa zagrożenia powodziowego z prawdopodobieństwem 10 i 100 lat oraz szczególnym zagrożeniem powodziowym
 Źródło: opracowanie własne na podstawie ISOK

Na terenie gminy Goleszów znajduje się magazyn przeciwpowodziowy, który jest doposażany w miarę potrzeb. W latach 2022-2023 w ramach doposażenia magazynu przeciwpowodziowego zakupiono kamizelki ostrzegawcze, kubki jednorazowe, piasek oraz plandeki. Koszt doposażenia wyniósł 1 146,65 zł finansowane w całości z Budżetu Gminy.

Niewątpliwie gospodarka wodna to również działania ukierunkowane na przeciwdziałanie negatywnym skutkom suszy.

Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. Susza jest również naturalnym zagrożeniem, o charakterze regionalnym, wywołanym głównie niedoborem opadu w połączeniu z innymi sprzyjającymi czynnikami. Skutki wystąpienia suszy odczuwalne są zarówno przez ludność jak i ich środowisko. Mogą osiągać różne rozmiary, porównywalne ze skutkami wystąpienia innych zagrożeń jak, np. powódź. Jednak skutki suszy odczuwalne są zazwyczaj powoli i często objawiają się jako inne zagrożenia, np. pożary lub erozja powierzchniowa.

Najszerzy zakres wrażliwości na różne rodzaje suszy przypisano do sektora rolnictwa oraz środowiska i zasobów przyrodniczych. Rolnictwo jest wrażliwe na suszę glebową, zwaną też rolniczą, niemniej susza atmosferyczna również może skutkować zmniejszeniem plonów. Ponieważ rolnictwo wykorzystuje wody powierzchniowe i podziemne (hodowla, nawodnienia) jest też ono wrażliwe także na skutki suszy hydrologicznej i hydrogeologicznej (dotyczy obszarów, gdzie wykorzystywane w sektorze rolnictwa zasoby wód są zagrożone deficytem).

Rysunek 19. Rozkład przestrzenny wartości SPI na terenie kraju w czerwcu 2019 roku

Źródło: <http://posucha.imgw.pl>

Przedziały ostrości suszy atmosferycznej (wartości SPI) określa 7 stopniowa skala²:

- ekstremalnie wilgotny (≥ 2),
- bardzo wilgotny ($2 \div 1,5$),
- wilgotny ($1,5 \div 0,5$),
- normalny ($0,5 \div -0,5$),
- suchy ($-0,5 \div -1,5$),
- bardzo suchy ($-1,5 \div -2$),
- ekstremalnie suchy (≤ -2).

Na terenie gminy Goleiszów przedział ostrości suszy atmosferycznej w czerwcu 2019 roku wyniósł $(-1,5 \div -2)$, tj. bardzo suchy.

4.4.2. Analiza SWOT

Zasoby wodne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
<p>dobra jakość wód podziemnych doposażony na bieżąco magazyn przeciwpowodziowy</p>	<p>zły stan wód powierzchniowych wpływ zanieczyszczenia spoza terenu gminy na stan czystości wód</p>
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
<p>dobra współpraca z administratorami cieków wodnych w zakresie ich utrzymania</p>	<p>niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko zagrożenia powodziowe występujące na terenie gminy</p>

Źródło: opracowanie własne

4.4.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie zasobów wodnych

W zasadzie wszystkie przedsięwzięcia można podzielić na czynne i bierne. Bardzo często ich rodzaj wymuszony jest własnością. Do działań biernych należą:

- monitoring powodziowy dla gminy oparty na koncepcji pozyskiwania skutecznej informacji o opadzie i odpływie w warunkach powodziowych,

² Źródło: Wyznaczanie wskaźnika standaryzowanego opadu (SPI) z zastosowaniem rozkładu gamma, E. Gąsiorek, E. Musiał

- system ostrzeżeń gwarantujący mieszkańcom i użytkownikom terenów zalewowych możliwie szybkie powiadomienie o nadchodzącym zagrożeniu,
- wyposażenie drużyn ratowniczych w specjalistyczny sprzęt niezbędny do efektywnego prowadzenia akcji przeciwpowodziowej,
- opracowanie materiałów informacyjnych z podstawowymi danymi umożliwiającymi identyfikację przez każdego mieszkańca obszaru zagrożenia powodziowego w jego otoczeniu.

Do działań aktywnych należą:

- bieżące remonty budowli regulacji rzek i potoków,
- bieżące remonty, stała konserwacja i renowacja przepustów, rowów i innych urządzeń odprowadzających wodę lub zabezpieczających odpływ,
- wycinka drzew i krzewów w korytach cieków, co przeciwdziała podnoszeniu się poziomu zwierciadła wód odpływowych oraz niszczeniu mostów i brzegowych ubezpieczeń rzek i cieków,
- systematyczne oczyszczanie z rumowiska koryt powyżej zapór przeciwrumowiskowych i stopni wodnych, stabilizujących dno cieków.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową odpowiada, zgodnie z ustawą Prawo wodne, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, które jest również odpowiedzialne za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie.

Ochronę przed powodzią prowadzi się zgodnie z planami ochrony przeciwpowodziowej na obszarze kraju, planami ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego, a w szczególności przez:

- zachowanie i tworzenie wszelkich systemów retencji wód, budowę i rozbudowę zbiorników retencyjnych, suchych zbiorników przeciwpowodziowych oraz polderów przeciwpowodziowych,
- racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód,
- funkcjonowanie systemu ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze oraz hydrosferze,
- kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, budowanie oraz utrzymywanie wałów przeciwpowodziowych, a także kanałów ulgi.

W harmonogramie realizacji zadań własnych i monitorowanych zamieszczono zadania dotyczące prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych, działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży, a także budowę, przebudowę, modernizację budowli przeciwpowodziowych oraz działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi szczegółowymi oraz rowami odwadniającymi tereny zurbanizowane.

4.5. Gospodarka wodno-ściekowa

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Tabela 21. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GOLESZÓW NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2032”			
Cel: System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Goleszów	W latach 2022-2023 Gmina nie prowadziła działań inwestycyjnych w zakresie modernizacji i rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej.	brak realizacji
2.	Kisielów ul. Główna - wymiana sieci wodociągowej około 3100 mb	W latach 2020-2021 przeprowadzono przebudowę sieci azbestowo cementowej – wodociąg ø 160 PE Kisielów, ul. Główna, w ramach zadania przebudowano 3030 mb sieci. Wartość inwestycji łącznie z dokumentacją projektową wyniosła 667 259,81 zł.	przebudowano 3030 mb sieci wodociągowej
3.	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę w zakresie m.in. oszczędnego użytkowania wody przeprowadzane były przy okazji innych eventów i akcji edukacyjnych, również w placówkach oświatowych.	bieżąca realizacja
4.	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina prowadzi ewidencję przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych. Na koniec 2022 roku na terenie gminy zarejestrowanych było 79 przydomowych oczyszczalni ścieków i 3187 zbiorników bezodpływowych. Natomiast na koniec 2023 roku na terenie gminy zarejestrowane były 204 przydomowe oczyszczalnie ścieków i 3290 zbiorników bezodpływowych.	w 2023 roku 204 przydomowe oczyszczalnie ścieków i 3290 zbiorników bezodpływowych
5.	Prowadzenie kontroli gospodarki ściekowej na posesjach prywatnych	Gmina prowadzi kontrole gospodarki ściekowej na posesjach prywatnych. W latach 2022-2023 przeprowadzono 1482 kontrole.	1482 kontrole w latach 2022-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Goleszów

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 22. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy	Stan aktualny
1.	Długość kanalizacji sanitarnej	46,9 km	47,01 km
2.	Skanalizowanie Gminy	23,7%	ok. 23%
3.	Liczba oczyszczalni ścieków	1	1
4.	Zwodociągowanie Gminy	75%	75%
5.	Długość sieci wodociągowej	120,4 km	159,1 km
6.	Ilość zrealizowanych akcji edukacyjnych /rocznie/	2	kilka
7.	Liczba przydomowych oczyszczalni	69	204
8.	Liczba kontroli na posesjach	40/rok	1482 (2022-2023)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Goleszów

4.5.1. Opis stanu obecnego

4.5.1.1. Zaopatrzenie w wodę

Długość sieci wodociągowej na terenie gminy Goleszów na koniec 2023 roku wynosiła 159,1 km. Na terenie gminy znajdowało się łącznie 2835 przyłączy, z czego:

- 2560 szt. przyłączy mieszkańców,
- 275 szt. przyłączy przedsiębiorstw i jednostek.

Stopień zwodociągowania gminy wynosi około 75%.

Tabela 23. Ilość zużytej wody w latach 2020-2023 na terenie gminy Goleszów

	Zużycie wody [m ³]			
	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Gospodarstwa domowe	329 393	340 131	343 738	346 782
Działalność gospodarcza	29 095	30 589	28 303	27 824
Inne cele	22 259	26 780	26 974	30 239
Jedn. bud.	13 368	13 992	16 390	17 129
Ogółem	394 115	411 492	415 405	421 974

Źródło: informacje przekazane przez Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o.

Zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia na terenie gminy Goleszów prowadzone jest przez Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o. w Ustroniu.

Źródłami zaopatrzenia w wodę na terenie gminy są:

- ujęcie wody Pogórze k/Skoczowa – udział zaopatrzenia gminy w wodę: 81%,
- ujęcie wody w Dzięgielowie, składa się z ujęcia powierzchniowego wykonanego na cieku Biały Potok (ujęcie „Pod Salamandrą”) oraz źródła naturalnego „Zimne Wody” (stacja uzdatniania wody stanowiąca własność Wodociągów Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o.) – udział zaopatrzenia gminy w wodę: 5%,
- ujęcie wody „Szworc” zlokalizowane w południowo-zachodniej części Goleszowa, składa się z dwóch studni (stacja uzdatniania wody stanowiąca własność Wodociągów Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o.) - udział zaopatrzenia gminy w wodę: 9%,
- woda z Republiki Czeskiej (Severomoravske Vodovody) – udział zaopatrzenia gminy w wodę: 5%.

Dla uzyskania właściwego ciśnienia wody w sieci utworzono zbiorniki z przepompowniami w:

- Godziszowie, ul. Pod Chełmem,
- Kisielowie, ul. Goleszowska,
- Goleszowie, ul. Spółdzielcza,
- Goleszowie, ul. Górska,
- Goleszowie, ul. Zielona,
- Cisownicy, ul. Ustrońska,
- Cisownicy, ul. Cisowa – 2 szt.,
- Lesznej Górnej, ul. Główna 54 – woda dostarczana z Republiki Czeskiej.

W latach 2020-2023 Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o. realizowały następujące inwestycje na terenie gminy Goleszów:

- przebudowa sieci azbestowo-cementowej – wodociąg ø 160 PE Kisielów, ul. Główna, w ramach zadania przebudowano 3030 mb sieci – wartość inwestycji: 619 559,81 zł,
- projekt – wodociąg ø 315 PE Bażanowice, ul. Potoczki – wartość inwestycji: 6 000,00 zł,
- awaryjna przebudowa wodociągu 110 PE i komory magistrali 350 żeliwo – Bażanowice, ul. Cieszyńska, w ramach zadania przebudowano 38 mb sieci – wartość inwestycji: 48 048,19 zł,
- awaryjna przebudowa wodociągu – Dzięgielów, ul. Górna – wartość inwestycji: 266,00 zł,
- wodociąg ø 110PE wraz z pompownią Goleszów, ul. Pod Goruszką i ul. Stroma – Stanieczkowe – wartość inwestycji: 536 814,25 zł,
- awaryjna wymiana wodociągu – Kozakowice, ul. Wesoła, w ramach zadania wymieniono 103 mb sieci – wartość inwestycji: 16 044,77 zł,

- awaryjne przebudowanie wodociągu – Dzięgielów, ul. Górna, Goleszów, ul. Sportowa, Goleszów, ul. Szeroka, w ramach zadania przebudowano 790 mb sieci – wartość inwestycji: 250 531,23 zł,
- awaryjna wymiana wodociągu (przewiert) – Goleszów, ul. Przemysłowa, w ramach zadania wymieniono 287 mb sieci – wartość inwestycji: 81 807,25 zł,
- modernizacja armatury na sieci wodociągowej, zabudowa komór redukcyjno-pomiarowych – wartość inwestycji: 8 459,96 zł,
- systematyczna wymiana przyłączy i fragmentów sieci wodociągowej o dużej awaryjności realizowane przez Rejon Sieci, w ramach zadania wymieniono 1704 mb sieci – wartość inwestycji: 431 260,83 zł,
- wcinki do sieci wodociągowych (nowe przyłącza) realizowane przez Rejon Sieci, w ramach zadania 246 nowych przyłączy – wartość inwestycji: 84 594,62 zł,
- modernizacja obiektów przepompowni wody – przepompownia Dzięgielów – wartość inwestycji: 101 168,34 zł,
- zakup i montaż lampy UV – SUW Szworc – wartość inwestycji: 63 441,84 zł,
- montaż urządzeń do ciągłego pomiaru chloru wolnego w wodzie – przepompownia Godziszów – wartość inwestycji: 26 669,43 zł,
- modernizacja sterowania pompami, zakup falownika z sterownikami – Goleszów baza rejonu – hydroformia – wartość zadania: 33 500,00 zł,
- montaż modułów telemetrycznych – Goleszów, Pod Chełmem, Goleszów, Szworc, Goleszów, pompownia Raj – wartość inwestycji: 18 817,78 zł,
- pompownia wody „Raj” w Goleszowie oraz pompownia wody przy zbiorniku na Chełmie w Goleszowie – zakup i montaż – wartość inwestycji: 13 687,76 zł,
- budowa sieci wodociągowych w ramach społecznych inicjatyw mieszkańców:
 - Dzięgielów, ul. Polna, Kościelna, Rolnicza, w ramach inwestycji wybudowano 155 mb sieci – wartość inwestycji: 48 380,24 zł,
 - Goleszów, ul. Radoniowa, Kamieniecka, w ramach inwestycji wybudowano 117 mb sieci – wartość inwestycji: 38 837,93 zł,
 - Cisownica, ul. Malucha i Krokusów, w ramach inwestycji wybudowano 126 mb sieci – wartość inwestycji: 36 849,46 zł,
 - Cisownica, ul. Wędoły, w ramach inwestycji wybudowano 366 mb sieci – wartość inwestycji: 71 951,39 zł,
- wykup sieci wodociągowej, w ramach inwestycji wykupiono 2 982 mb sieci – wartość inwestycji: 134 201,92 zł.

W ramach planów na lata 2024-2027 Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o. zaplanowały:

- wodociąg ø 315PE Bażanowice, ul. Potoczki,
- budowę/przebudowę układu zasilania dla sołectw Leszna, Dzięgielów i Puńców wraz z budową nowego zbiornika wody,
- przebudowę sieci wodociągowych wraz z przyłączami w koordynacji z robotami drogowymi realizowanymi przez gminę, modernizację odcinków sieci wodociągowej w sytuacjach awaryjnych,
- systematyczną wymianę przyłączy i fragmentów sieci wodociągowej o dużej awaryjności realizowane przez Rejon Sieci i wcinki do sieci wodociągowych.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia na terenie gminy Goleszów

Państwowa Powiatowa Inspekcja Sanitarna w Cieszynie na terenie gminy Goleszów prowadzi nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. 2023 r., poz. 338 z późn. zm.) i Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. 2017 r., poz. 2294).

Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o. prowadzą monitoring jakości wody na terenie gminy Goleszów. Na podstawie przeprowadzonych w 2023 roku badań można stwierdzić, że woda dostarczana mieszkańcom spełnia wszystkie wymogi sanitarne.

4.5.1.2. Odbiór ścieków

Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Goleszów wynosi 47,01 km. Sieć kanalizacyjna zlokalizowana jest tylko na obszarze trzech sołectw: Puńcowa, Cisownicy i Goleszowa Równi. Na terenie gminy znajduje się 787 przyłączy, z czego:

- 364 przyłącza zlokalizowane są w Cisownicy i Goleszowie Równi,
- 423 przyłącza zlokalizowane są w Puńcowie.

Ścieki z obiektów podłączonych do sieci w Cisownicy i Goleszowie Równi odbierane są przez mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków w Cisownicy o przepustowości 187 m³/d. Ścieki z Puńcowa odprowadzane są do kanalizacji sanitarnej miasta Cieszyna, skąd kierowane są do oczyszczalni ścieków w Cieszynie Boguszowicach.

Sieć wykonana jest z rur PVC o średnicy 315, 250, 200 i 160 mm w przypadku sieci grawitacyjnej oraz 110, 90 i 63 mm PE w odniesieniu do sieci ciśnieniowej. W ramach sieci zostały zbudowane studnie tworzywowe oraz betonowe. Dodatkowo, w Puńcowie zainstalowano cztery przepompownie sieciowe, w Cisownicy dwie, a w Goleszowie Równi jedną. Nowe przepompownie w Cisownicy i Goleszowie Równi wyposażone są w agregaty prądotwórcze, kamery i lampy oświetleniowe. Wszystkie przepompownie są zaopatrzone w system monitoringu. Dane z monitoringu w Puńcowie przesyłane są do Urzędu Gminy, a z monitoringu w Cisownicy i Goleszowa Równi do oczyszczalni w Ustroniu. Oczyszczalnię w Cisownicy oraz sieć w Cisownicy i w Goleszowie Równi eksploatują Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o. w Ustroniu, a sieć kanalizacji sanitarnej w Puńcowie jest użytkowana i eksploatowana przez Gminę Goleszów.

Oczyszczalnia ścieków w Cisownicy

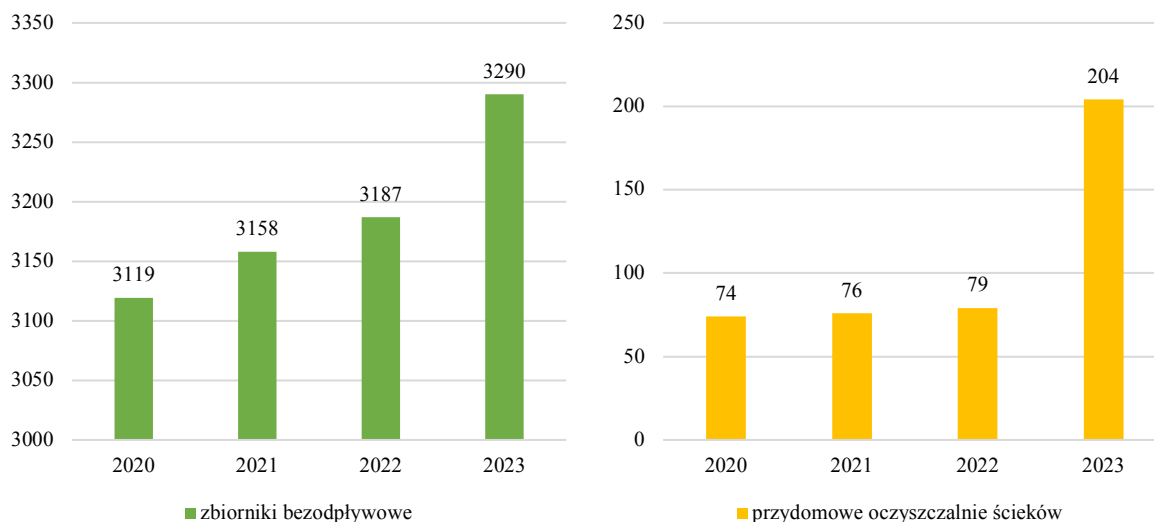
Jest to oczyszczalnia biologiczna działająca w oparciu i zasadę niskoobciążonego osadu czynnego. Ścieki oczyszczone odprowadzane są kanałem grawitacyjnym do skarpy potoku, a następnie kaskadą betonową do potoku Radoń w km 5+830.

Oczyszczalnia posiada pozwolenie wodnoprawne wydane przez Dyrektora Zarządu Zlewni w Katowicach, znak: GL.ZUZ.2.421.903.2019.MW/RKW-2020-1023 z dnia 07.02.2020 r., ważne do 31.12.2029 roku, na następujące warunki:

- $Q_{dmax} = 311 \text{ m}^3/\text{d}$,
- eksploatator: Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o.,
- projektowa (aktualna) maksymalna wydajność oczyszczalni w RLM: 1800.

Zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków

Gmina Goleszów prowadzi ewidencję przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych. Na koniec 2023 roku na terenie gminy znajdowało się 3290 zbiorników bezodpływowych i 204 przydomowe oczyszczalnie ścieków. W latach 2022-2023 Gmina przeprowadziła 1482 kontrole gospodarki ściekowej. Na poniższym rysunku przedstawiono jak zmieniała się liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Goleszów w latach 2020-2023.

Rysunek 20. Liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Goleszów w latach 2020-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS (lipiec, 2024) i Gminy Goleszów

Na terenie Gminy Goleszów działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych prowadzą następujące podmioty:

- Przedsiębiorstwo Komunalne Spółka z o.o., ul. Konopnickiej 40, 43-450 Ustroń,
- Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Goleszowie, ul. 1 Maja 13, 43-440 Goleszów,
- Usługi Transportowe, Wywóz Fekaliów, ul. Chałupnicza 12, 43-450 Ustroń,
- WC SERWIS Polska Sp. z o.o., ul. Szybowa 20E, 41-808 Zabrze,
- Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Słowicza 59, 43-400 Cieszyn,
- TOI TOI – systemy sanitarne Sp. z o.o., ul. Płochocińska 29, 03-044 Warszawa,
- FENIX, ul. Radoniowa 102, 43-440 Goleszów,
- przedsiębiorstwo zlokalizowane przy ul. Bocznej 6, 43-450 Ustroń,
- Stara Wędzarnia, ul. Polańska 165, 43-450 Ustroń,
- FHU „GNOJNICZEK”, ul. Przelotowa 3, 43-440 Goleszów,
- REBUZ, ul. Żniwna 46, 43-440 Goleszów,
- Transport Towarowy Eksport-Import „Marzoll”, ul. Sienkiewicza 4, 43-400 Cieszyn,
- Usługi Transportowe, ul. Spokojna 21, 43-440 Bażanowice,
- „StarTech”, ul. Na Kępie 21, 43-440 Cisownica,
- Przedsiębiorstwo zlokalizowane przy ul. Wiejskiej 37, 43-430 Bładnice Dolne,
- MS SYSTEM, ul. Morcinka 30/16, 43-430 Skoczów,
- Usługi Transportowo-Mechaniczne, Jasienica 974, 43-385 Jasienica,
- Przedsiębiorstwo zlokalizowane przy ul. Wiejskiej 24, 43-440 Goleszów.

Aglomeracja Goleszów

Aglomeracja Goleszów została przyjęta uchwałą nr 0007.63.2019 Rady Gminy Goleszów z dnia 31 października 2019 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Goleszów, która została zmieniona uchwałą nr 0007.100.2021 Rady Gminy Goleszów z dnia 24 listopada 2021 r. oraz uchwałą nr 0007.21.2024 Rady Gminy Goleszów z dnia 28 lutego 2024 r.

Na terenie Aglomeracji Goleszów nie występują tereny ochrony bezpośredniej i tereny ochrony pośredniej ujęć wody.

4.5.1.3. Program Moja Woda

W latach 2020-2023 mieszkańcy gminy Goleszów podpisali z WFOŚiGW w Katowicach umowy o dofinansowanie w ramach Programu Moja Woda. Z programu skorzystało 17 mieszkańców gminy.

4.5.1.4. Kontrole

W latach 2020-2023 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadził kontrole 4 przedsiębiorstw w zakresie gospodarki ściekowej i 10 kontroli przedsiębiorstw w zakresie gospodarki wodnej. W 5 przypadkach wykryto naruszenia, jednak nie nałożono kar finansowych.

Gmina Goleszów w latach 2022-2023 przeprowadziła 1482 kontrole w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych.

4.5.2. Analiza SWOT

Gospodarka wodno-ściekowa	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
prowadzenie akcji i kampanii edukacyjnych	niskie skanalizowanie gminy duża liczba zbiorników bezodpływowych
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
integracja z UE i wpływ środków pomocowych, regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podniesienia jakości środowiska	niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko (np. w zakresie zanieczyszczeń obszarowych) niedostateczna pula środków finansowych

Źródło: opracowanie własne

4.5.3 Cele i zadania środowiskowe w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Podstawowym działaniem w zakresie gospodarki wodno-ściekowej jest likwidacja lub ograniczenie oddziaływania źródeł zanieczyszczenia wód powierzchniowych – punktowych, obszarowych i liniowych.

W celu poprawy jakości wód powierzchniowych konieczna będzie likwidacja niekontrolowanych zrzutów ścieków bytowych. W tym celu należy w dalszym ciągu weryfikować budynki pod kątem możliwości podłączenia do istniejącej sieci kanalizacyjnej oraz prowadzić procedury mające na celu przyłączenie tych nieruchomości do kanalizacji.

Następnym niezwykle ważnym zadaniem jest kontrola częstotliwości wywozu nieczystości ciekłych. W przypadku braku wywozu Gmina ma obowiązek zorganizować wywóz zastępczy. Dodatkowo powinna być przeprowadzona inwentaryzacja stanu technicznego zbiorników bezodpływowych (szamb), aby wyeliminować zbiorniki nieszczelne, będące źródłem zanieczyszczenia wód i gleby.

W zakładach produkcyjnych, również w tych małych, należy promować wprowadzanie zamkniętych obiegów wody jako elementu pozwalającego na ograniczenie zrzutu zanieczyszczonych wód do środowiska, a także zmiany technologii i poprawę stanu zakładowych sieci wodociągowych.

Zadania w gospodarce ściekowej wynikają ze zobowiązań międzynarodowych Polski (stanowisko negocjacyjne w negocjacjach z UE w sprawie wdrażania Dyrektywy 91/271/EWG) i zapisów Prawa Wodnego oraz aktualnego stanu gospodarki ściekowej. Działania inwestycyjne wyznacza Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych oraz Master Plan – aktualizacja z 2022 roku.

Należy zwrócić również uwagę na fakt, iż poziom zwodociągowania gminy nie jest wystarczający. Istnieją miejsca, gdzie mieszkańcy mają problemy z dostępem do wody. Nie są to tylko obszary o charakterze peryferyjnym lub słabo zabudowane. Problem dotyczy także stref o znaczącym zagęszczeniu budynków, a nierzadko także centrów miejscowości. Znajduje to odzwierciedlenie we wnioskach mieszkańców kierowanych pod adresem gminnych władz samorządowych. Podjęcie działań w tym zakresie wydaje się koniecznością, by warunki życia wszystkich mieszkańców odpowiadały standardom współczesności. Rozbudowa sieci wodociągowej wymaga szerokich prac koncepcyjnych, planistycznych i budowlanych. Ściśle są one powiązane z wydatkami finansowymi.

4.6. Zasoby surowców naturalnych

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie zasobów surowców naturalnych.

Tabela 24. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GOLESZÓW NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2027”			
Cel: Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż oraz zabezpieczenie terenów osuwiskowych			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Ujęcie występowania strategicznych złóż kopalin w wojewódzkim planie zagospodarowania przestrzennego, a następnie w planach zagospodarowania przestrzennego Gminy Goleszów	W najnowszym Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego wsi Goleszów (uchwała nr 0007.47.2022 Rady Gminy Goleszów z dnia 25 maja 2022 r.) nie zamieszczono zapisów dotyczących złóż kopalin – brak występowania strategicznych złóż na terenie gminy.	brak potrzeby realizacji – brak strategicznych złóż na terenie gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gmina Goleszów

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 25. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie zasobów surowców naturalnych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy	Stan aktualny
1.	Liczba złóż surowców naturalnych	5	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Goleszów

4.6.1. Opis stanu obecnego

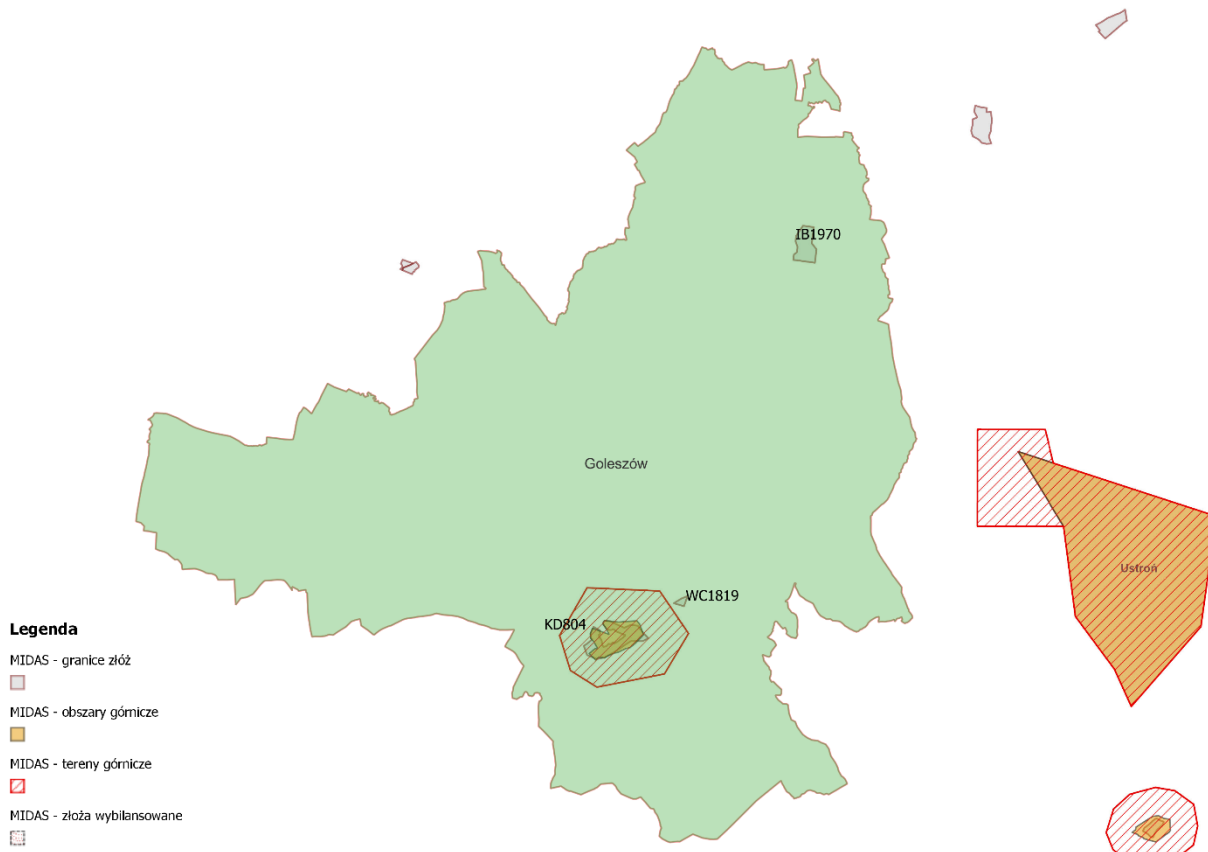
4.6.1.1. Surowce naturalne

Zasady poszukiwania, dokumentowania oraz korzystania z kopalin regulowane są przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 633 z późn. zm.). W ustawie tej rozstrzygnięto sprawę własności złóż kopalin oraz uregulowano problem ochrony zasobów poprzez wymóg ujmowania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązek kompleksowego i racjonalnego wykorzystania kopalin.

Posiadający koncesję na wydobycie złoża kopaliny jest zobowiązany zastosować środki niezbędne zarówno do ochrony złoża jak i do ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, a także do ochrony powierzchni ziemi. Po zakończonej eksploatacji zobowiązany jest prowadzić rekultywację oraz przywracać do właściwego stanu elementy przyrodnicze. Obszary poeksploatacyjne należy sukcesywnie i na bieżąco poddawać rekultywacji. Obowiązek ten ciąży na osobie powodującej utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntu. Koszty rekultywacji ciążą na sprawcy.

W 2024 roku zostały opracowane mapy rozmieszczenia wszystkich surowców na terenie całej Polski pn. „Bilans złóż zasobów kopalin w Polsce według stanu na 30 grudnia 2023 roku”. Według „Bilansu...” na obszarze gminy Goleszów zlokalizowano:

- złoża kamieni łamanych i blocznych stanowiących złoża „Leszna Góra” (KD804), oznaczone jako „E” – złoża eksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe złoża wynoszą 17 297.60 tys. t,
- złoża wapieni i margli stanowiących złoża „Cisownica” (WC1819), oznaczone jako „P” – złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C₂ + D, a w przypadku ropy i gazu – w kat. C), zasoby geologiczne bilansowe złoża wynoszą 1 685.00 tys. t,
- złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej stanowiących złoża „Kozakowice” (IB1970), oznaczone jako „R” – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C₁, a w przypadku ropy i gazu – w kat. A + B), zasoby geologiczne bilansowe złoża wynoszą 957 tys. m³.

Rysunek 21. Lokalizacja złóż surowców na terenie gminy Goleszów

Źródło: opracowanie własne

Marszałek Województwa Śląskiego jako organ koncesyjny udzielił koncesji na wydobywanie wapieni ze złoża „Leszna Górna” dla „KOSBUD” Sp. z o.o. Koncesja obowiązuje do 31 grudnia 2030 r.

Na terenie gminy Goleszów dwa przedsiębiorstwa posiadają aktualne decyzje rekultywacyjne:

- TEKSID IRON POLAND Sp. z o.o., ul. Ciężarowa 49, 43-430 Skoczów:
 - Decyzja Wójta Gminy Goleszów z dnia 15.10.1999 r., znak: 7626/1/99, w sprawie rekultywacji wyrobiska margla w Goleszowie, a następnie zmieniona decyzją Starosty Cieszyńskiego z dn. 31.01.2007 r., znak: WS.6019-G-1/06/07 (etap I i II),
 - Decyzja Starosty Cieszyńskiego z dn. 31.10.2014 r., znak: WS.6122.000004.2014 (rekultywacja terenu byłego wyrobiska margla w Goleszowie (etap III),
- „KOSBUD” Sp. z o.o. ul. Kamienna 1, Leszna Górna 43-445 Dzięgielów:
 - Decyzja Starosty Cieszyńskiego z dnia 06.06.2024 r. znak: GO.6122.3.2023 zobowiązująca „KOSBUD” Sp. z o.o. do wykonania rekultywacji i zagospodarowania wyrobiska poeksploatacyjnego złoża wapieni cieszyńskich „Leszna Górna”, o powierzchni 293 011 m² w granicach wyznaczonych w decyzji koncesyjnej obszaru górniczego „Leszna Górna III”, w obrębie działki nr 1949/14, obręb Leszna Górna, gm. Goleszów, pow. cieszyński, woj. śląskie.

4.6.2. Osuwiska

W Państwowym Instytucie Geologicznym od 2006 roku realizowany jest projekt System Osłony Przeciwośuwiskowej (SOPO). Celem projektu jest rozpoznanie i udokumentowanie wszystkich osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi w Polsce. Wyniki Projektu są przedstawiane na mapach topograficznych w skali 1:10000 i są pomocne w ocenie ryzyka osuwiskowego, czyli w ograniczeniu szkód i zniszczeń wywołanych rozwojem osuwisk poprzez zaniechanie budownictwa drogowego i mieszkaniowego w obrębie aktywnych i okresowo aktywnych osuwisk. Dla terenów osuwisk i terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych wymagane jest opracowanie szczegółowych dokumentów geologiczno-inżynierskich.

Stosownie do obowiązku wynikającego z art. 110a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 54 z późn. zm.), Starosta Cieszyński prowadzi obserwacje terenów zagrożonych ruchami masowymi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także prowadzi rejestr zawierający informacje o tych

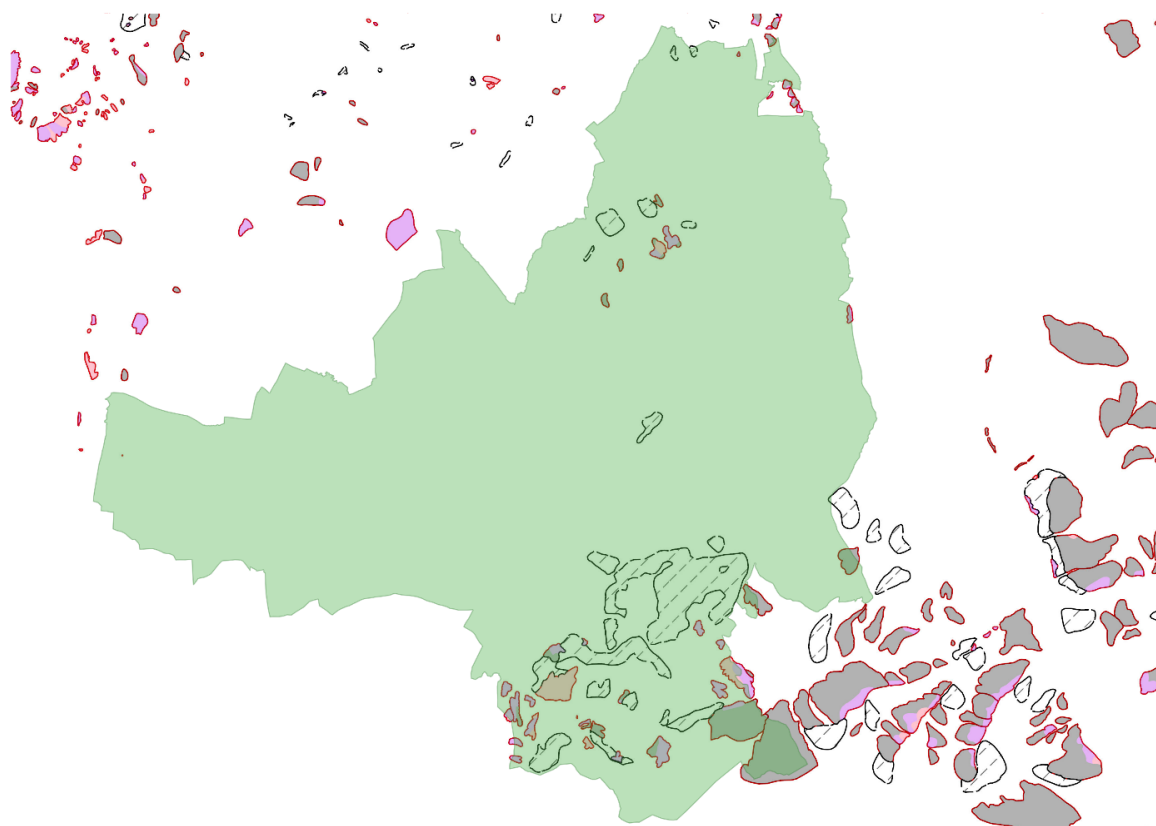
terenach na podstawie bazy Systemu Osłony Przeciw Osuwiskowej (SOPO) – Rejestr terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy.

PIG-PIB prowadzi monitoring instrumentalny 1 osuwiska w zakresie monitoringu powierzchniowego i podziemnego w miejscowości Leszna Górna w gminie Goleszów od 2011 roku.

Wg stanu na dzień 10.06.2024 r. na terenie gminy Goleszów zarejestrowano 35 osuwisk o różnym stopniu aktywności. Łączna powierzchnia osuwisk w gminie Goleszów wg Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego (PIG-PIB) wynosi 181,22 ha, w tym:

- powierzchnia osuwisk aktywnych wynosi 30,12 ha, co stanowi 16,62% powierzchni wszystkich osuwisk,
- powierzchnia osuwisk okresowo aktywnych wynosi 41,62 ha, co stanowi 22,96% powierzchni wszystkich osuwisk,
- powierzchnia osuwisk nieaktywnych wynosi 109,49 ha, co stanowi 60,41% powierzchni wszystkich osuwisk.

Ponadto na terenie gminy Goleszów zarejestrowano 19 terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi o łącznej powierzchni 288,37 ha. Osuwiska zajmują 2,75% powierzchni obszaru gminy Goleszów, natomiast tereny zagrożone 4,69%. Łącznie osuwiska i tereny zagrożone zajmują 4,38% powierzchni całej gminy.

Rysunek 22. Lokalizacja osuwisk na terenie gminy Goleszów

Źródło: opracowanie własne

4.6.3. Analiza SWOT

Zasoby surowców naturalnych	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SLABE STRONY czynniki wewnętrzne
występowanie złóż surowców naturalnych	występowanie osuwisk
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
monitorowanie osuwisk zapobiegnie ewentualnym uszkodzeniom budynków lub infrastruktury	możliwe zagrożenia ze strony terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych, np. niszczenie infrastruktury drogowej

Źródło: opracowanie własne

4.6.4. Cele i zadania środowiskowe z zakresu surowców naturalnych

W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2020, poz. 2187 z późn. zm.), a także w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2023 r. poz. 633 z późn. zm.), dokonano regulacji dotyczących ochrony zasobów środowiskowych pod względem szkód i odpowiedzialności za działania naprawcze, a także ochrony złóż kopalin, wód podziemnych i innych składników środowiska w związku z wykonywaniem prac i robót geologicznych i wydobywaniem kopalin.

W ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze, rozstrzygnięto także sprawę własności złóż kopalin oraz uregulowano problem ochrony zasobów poprzez wymóg ujmowania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązek kompleksowego i racjonalnego wykorzystania kopalin. Na obszarze gminy występują 3 złoża surowców naturalnych.

Na terenie gminy Goleszów występują osuwiska oraz tereny zagrożone osuwaniem się mas ziemnych. W razie zaistnienia takiej potrzeby będą realizowane projekty inwestycyjne polegające na zabezpieczeniu i stabilizacji osuwisk oraz usuwaniu szkód w infrastrukturze.

4.7. Gleby

W poprzednim Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Goleszów nie zostały ujęte zadania własne z zakresu gleb.

4.7.1. Opis stanu obecnego

Gminę Goleszów charakteryzuje występowanie gleb zaliczanych do pseudobielicowych oraz brunatnych wylugowanych. Są to gleby zwarte, skały podłoża trudno przepuszczalne, w związku z czym wody opadowe zatrzymywane są na powierzchni.

Charakterystyka gleb:

- gleby bielicowe i brunatne wylugowane, utworzone ze żwirów akumulacji lodowcowej oraz rzecznej. Występują fragmentarycznie na wyższych terasach rzecznych, zajmują niewielkie obszary (Kisielów). Są to gleby mało urodzajne, zbyt przewiewne i suche, kwaśne, wykorzystywane pod uprawę żytnio - ziemniaczaną. Zaliczone zostały do klas IV a i V gruntów orných,
- gleby pseudobielicowe i brunatne wylugowane, wytworzone z glin. Są to gleby dobre, o wszechstronnym użytkowaniu rolniczym, zaliczane do klas IIIa i IIIb. Przeważnie występują na wyższych terasach rzecznych, w Puńcowie i Dziegielowie (dolina Puńcówki) oraz w Godziszowie i Kisielowie,
- gleby pseudobielicowe i brunatne wylugowane z ilastych wietrzelin starszych skał. Do tej grupy zaliczyć można gleby ilaste i pyłowo-ilaste zajmujące duże obszary centrum Goleszowa, a także fragmentarycznie w Puńcowie, Dziegielowie, Lesznej. Są to gleby dość ciężkie do uprawy, jakkolwiek zasobne w składniki pokarmowe dla roślin. Wartość rolnicza jest różna w zależności od rzeźby terenu, stosunków wodnych oraz głębokości skalistego podłoża. Najlepsze z tej grupy gleby należą do klasy III b. Nadają się pod uprawę pszenicy, buraków cukrowych, rzepaku, warzyw i pod sady,
- gleby pseudobielicowe i brunatne wylugowane wytworzone z pyłów. Występują w dwóch kompleksach - Goleszów Równia, Kozakowice Górne i Dolne oraz centrum Bażanowic. Średnio ciężkie do uprawy, o klasie bonitacyjnej III a, III b, a miejscami II. Przydatne są pod wszystkie rośliny uprawne, warzywa i sady,
- rędziny - gleby raczej ciężkie, wartość rolnicza zależy od głębokości gleby, składu mechanicznego, zawartości próchnicy, rzeźby terenu, stosunków wodnych. Bonitowane są w klasach III, IV, a nawet V. Nadają się pod uprawy pszenno-buraczane. Znajdują się przede wszystkim w Puńcowie, Dziegielowie i na górze Chelm,
- gleby górskie - gleby brunatne kwaśne, przeważnie płytkie, czasami średnio-głębokie. Wartość rolnicza uzależniona jest od miąższości, składu mechanicznego, ekspozycji i stopnia nachylenia zbocza. użytkowane są przede wszystkim pod lasy, pastwiska, a w mniejszym stopniu jako grunty orne. Znajdują się w części górzystej Lesznej i Cisownicy.³

4.7.1.1. Struktura użytkowania terenu

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Starostwo Powiatowe w Cieszynie powierzchnia ogólna gruntów gminy Goleszów wynosi 6584 ha. Użytki rolne mają powierzchnię 4542 ha, natomiast grunty leśne 1247 ha. Szczegółowe zestawienie gruntów Gminy Goleszów przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 26. Struktura gruntów rolnych na terenie gminy Goleszów

Grunty rolne									
Użytki rolne								nieużytki	Razem
grunty orne	łąki trwałe	pastwiska trwałe	sady	grunty rolne zabudowane	grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	grunty pod stawami	grunty pod rowami		
R	Ł	Ps	S	Br	Lzr	Wsr	W	N	
ha									
2674	151	1308	23	195	177	11	3	9	4551

Źródło: pismo Starosty Cieszyńskiego, znak: WS.604.37.2024

³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Goleszów, 2015

Zgodnie z ze sprawozdaniami RRW-11 powierzchnia gruntów rolnych, położonych na terenie gminy Goleszów, objęta decyzjami Starosty Cieszyńskiego zezwalającymi na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej wynosiła:

- w 2020 roku – 0,87 ha
- w 2021 roku – 4,98 ha,
- w 2022 roku – 2,43 ha,
- w 2023 roku – 1,80 ha.

Lasem zgodnie Ustawą o lasach (Dz.U. 2024, poz. 530), jest grunt:

- o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha, pokryty roślinnością leśną (uprawami leśnymi) – drzewami i krzewami oraz runem leśnym – lub przejściowo jej pozbawiony:
 - przeznaczony do produkcji leśnej lub
 - stanowiący rezerwat przyrody lub wchodzący w skład parku narodowego albo
 - wpisany do rejestru zabytków,
- związany z gospodarką leśną, zajęty pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej budynki i budowle, urządzenia melioracji wodnych, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, tereny pod liniami energetycznymi, szkółki leśne, miejsca składowania drewna, a także wykorzystywany na parkingi leśne i urządzenia turystyczne.

Natomiast gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi są grunty porośnięte roślinnością leśną, których powierzchnia jest mniejsza niż 0,1000 ha, a także:

- tereny torfowisk, pokrytych częściowo kępami krzewów i drzew karłowatych,
- grunty porośnięte wikliną w stanie naturalnym oraz krzewistymi formami wierzb w dolinach rzek i obniżeniach terenu,
- przylegające do wód powierzchniowych grunty porośnięte drzewami lub krzewami, stanowiące biologiczną strefę ochronną cieków i zbiorników wodnych,
- jary i wąwozy pokryte drzewami i krzewami w sposób naturalny lub sztuczny w celu zabezpieczenia przed erozją, niezaliczone do lasów,
- wysypiska kamieni i gruzowiska porośnięte drzewami i krzewami,
- skupiska drzew i krzewów mające charakter parku, ale niewyposażone w urządzenia i budowle służące rekreacji i wypoczynkowi,
- zadrzewione i zakrzewione tereny nieczynnych cmentarzy.

Na terenie gminy Goleszów lasy (Ls) zajmują powierzchnię 1245 ha, natomiast grunty zadrzewione i zakrzewione jedynie (Lz) 2 ha.

Tabela 27. Struktura gruntów leśnych oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych na terenie gminy Goleszów

Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione		
las	grunty zadrzewione i zakrzewione	Razem
Ls	Lz	
ha		
1245	2	1247

Źródło: pismo Starosty Cieszyńskiego, znak: WS.604.37.2024

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz.U. 2024, poz. 219) grunty zabudowane i zurbanizowane dzielą się na:

- tereny mieszkaniowe,
- tereny przemysłowe,
- inne tereny zabudowane,
- zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy,
- tereny rekreacyjno-wypoczynkowe,
- użytki kopalne,

- tereny komunikacyjne.

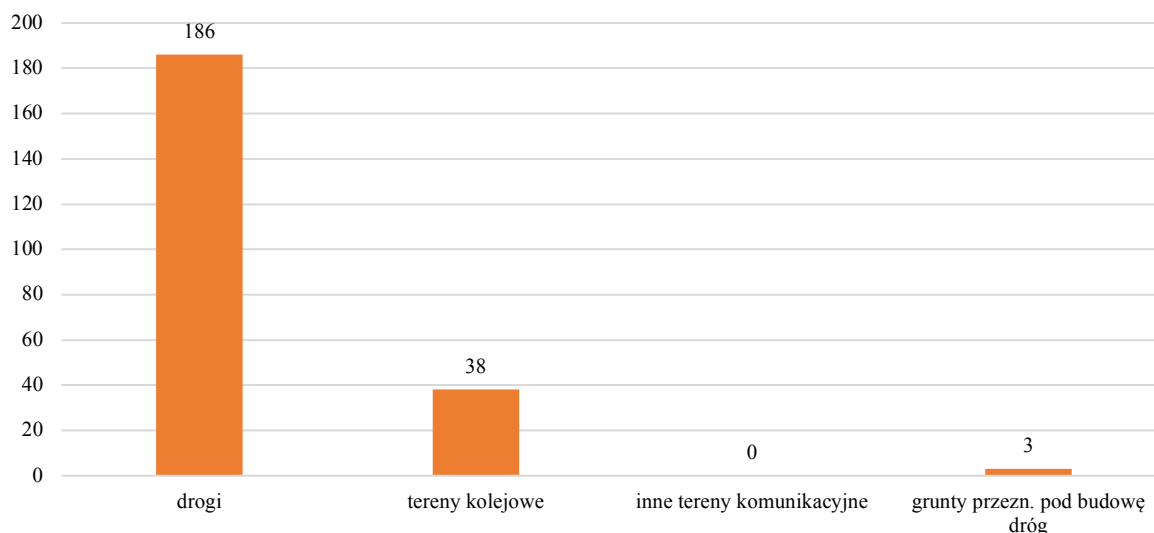
Powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w gminie Goleszów (bez terenów komunikacyjnych) wynosi 475 ha.

Tabela 28. Struktura gruntów zabudowanych i zurbanizowanych na terenie gminy Goleszów

Grunty zabudowane i zurbanizowane						
tereny mieszkaniowe	tereny przemysłowe	inne tereny zabudowane	zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	użytki kopalne	Razem
B	Ba	Bi	Bp	Bz	K	
ha						
354	42	45	6	9	19	475

Źródło: pismo Starosty Cieszyńskiego, znak: WS.604.37.2024

Do gruntów zabudowanych i zurbanizowanych zaliczają się również tereny komunikacyjne takie jak: drogi, tereny kolejowe inne tereny komunikacyjne oraz grunty przeznaczone pod budowę dróg. Łączna powierzchnia terenów komunikacyjnych na terenie gminy Goleszów wynosi 227 ha. Na poniższym rysunku przedstawiono powierzchnię poszczególnych terenów komunikacyjnych.

Rysunek 23. Powierzchnia terenów komunikacyjnych zlokalizowanych na terenie gminy Goleszów [ha]

Źródło: opracowanie własne na podstawie pisma Starosty Cieszyńskiego, znak: WS.604.37.2024

Na terenie gminy Goleszów znajduje się łącznie 40 ha gruntów pod wodami, z czego 37 ha gruntów znajduje się pod wodami powierzchniowymi płynącymi, a 3 ha gruntów pod wodami powierzchniowymi stojącymi. Ponadto na terenie gminy wstępują również tereny różne (Tr) zajmujące powierzchnię 44 ha. Do terenów różnych zalicza się wszystkie pozostałe grunty niezaliczone do innych użytków gruntowych, w szczególności zajęte pod budowlę ziemne, takie jak: wały przeciwpowodziowe niezaliczone do terenów komunikacyjnych, kopce oraz groble nie wchodzące w skład stawów.

Tabela 29. Struktura gruntów pod wodami oraz terenów różnych na terenie gminy Goleszów

Grunty pod wodami			Razem	Tereny różne
morskimi wewnętrznymi	powierzchniowymi płynącymi	powierzchniowymi stojącymi		tereny różne
Wm	Wp	Ws		Tr
ha				

0	37	3	40	44
---	----	---	----	----

Źródło: pismo Starosty Cieszyńskiego, znak: WS.604.37.2024

4.7.1.2. Rolnictwo

W 2020 r. przeprowadzony na terenie kraju został Powszechny Spis Rolny 2020, w którym to pytano rolników m.in. o powierzchnię gruntów i liczbę zwierząt gospodarskich, uprawy rolne i ogrodnicze. Ponadto, zbierano dane o liczbie ciągników, maszyn rolniczych i budynków gospodarskich, ale tylko tych związanych z prowadzoną produkcją rolniczą. Dane udostępnione w ramach publikacji wyników PSR 2020 dla Gminy Goleszów:

- średnia powierzchnia użytków rolnych według gmin w 2020 r. – 9,3 ha,
- udział powierzchni zasiewów w powierzchni użytków rolnych według gmin w 2020 r. – 48,7%,
- obsada bydła na 100 ha użytków rolnych według gmin w 2020 r. – 99 sztuk,
- udział gospodarstw rolnych wyposażonych w ciągniki rolnicze w ogółem gospodarstw rolnych według gmin w 2020 r. – 56,4%,
- nakłady pracy w gospodarstwach rolnych ogółem poniesione na produkcję rolniczą według gmin w 2020 r. – 458 AWU.

Teren gminy obejmuje swoim działaniem Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Cieszynie i Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, które okresowo organizują szkolenia, spotkania informacyjne czy punkty konsultacyjne dla chętnych i zainteresowanych rolników.

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Śląski Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o liczbie hodowanych zwierząt według zgłoszeń składanych w biurach powiatowych przez posiadaczy zwierząt w poniższej tabeli przedstawiono zestawienie zwierząt gospodarskich z terenu gminy Goleszów.

Tabela 30. Zestawienie zwierząt gospodarskich znajdujących się na terenie gminy Goleszów [szt.]

Gatunek	Stan na dzień	
	01.01.2023	01.01.2024
bydło	3756	3777
owce	602	492
kozy	19	14
świnie	459	496
koniowate	-	20

Źródło: pismo ARiMR znak: BDSPB12-WPPB.071.13.2024.ES

W ramach programów rolno-środowiskowo-klimatycznych Departament Płatności Bezpośrednich ARiMR w latach 2022-2023 zrealizował dla Gminy Goleszów płatności w zakresie wskazanym w poniższej tabeli.

Tabela 31. Dane dotyczące realizacji programów rolno-środowiskowo-klimatycznych na terenie gminy Goleszów w latach 2022-2023

Rok	Typ płatności	Wariant	Liczba wniosków	Powierzchnia [ha]	Liczba wypłaconych wniosków	Kwota [zł]
2022	Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna 1420	Wariant 2.1 - Międzyplony	1	13	1	11 249
		Wariant 3.1 - Zachowania sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych	1	1	1	2 193
		Wariant 4.5 - Półnaturalne łąki świeże	8	46	8	51 489
		Wariant 5.5 - Półnaturalne łąki świeże	6	35	6	38 294
		Wariant 8.1 - Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk	5	32	5	26 407
	Rolnictwo ekologiczne	Wariant 11.1 - Uprawy paszowe na gruntach ornych po okresie konwersji	1	4	1	3 079
		Wariant 12.1 - Trwałe użytki zielone po okresie konwersji	2	40	2	25 089
Wariant 5.1 - Uprawy paszowe na gruntach ornych w okresie konwersji		1	1	1	715	
2023	Płatność ekologiczna	Wariant 12.1 - Trwałe użytki zielone po okresie konwersji	1	18		

(PROW 2014-2020)						
Płatność ekologiczna (WPR 2023-2027)	Wariant 10.1 - Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą	1	12			
	Wariant 7.2 - Uprawy paszowe na gruntach ornym po okresie konwersji	1	3			
	Wariant 8.2 - Trwałe użytki zielone po okresie konwersji	1	10			
Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna (PROW 2014-2020)	Wariant 4.5 - Półnaturalne łąki świeże	7	39	6		31 362
	Wariant 5.5 - Półnaturalne łąki świeże	4	32	3		11 093
Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna (WPR 2023-2027)	Wariant 1.5 - Półnaturalne łąki świeże	2	16	1		11 332
	Wariant 2.5 - Półnaturalne łąki świeże	1	2	1		2 844
	Wariant 4.1 - Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych	1	1			

Źródło: pismo ARiMR znak: BDSPB12-WPPB.071.13.2024.ES

Obszar gminy obejmuje swoim zasięgiem działania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach Oddział w Cieszynie, który prowadzi kontrole gospodarstw rolnych pod kątem materiału siewnego, szkółkarskiego oraz szkodników, patogenów i organizmów nie kwarantannowych i kwarantannowych.

Tabela 32. Działania prowadzone przez WIORIN na terenie Gminy Goleszów w latach 2020-2023

Rodzaj kontroli	2020	2021	2022	2023	Wyniki kontroli
Ilość kontroli materiału siewnego	1	2	1	5	Nie stwierdzono nieprawidłowości
Ilość i rodzaj wykrytych gatunków kwarantannowych	0	0	0	0	
Ilość obserwacji fitosanitarnych roślin pod kątem występowania organizmów nie kwarantannowych	0	6	6	6	
Ilość kontroli sprzedawców środków ochrony roślin	0	1	1	0	
Ilość kontroli stosowania środków ochrony roślin	1	6	13	7	
Ilość kontroli pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych	0	0	3	0	

Źródło: informacje przekazane przez Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach Oddział w Cieszynie

4.7.1.3. Program Owca Plus

Program Owca Plus jest przykładem praktycznej realizacji czynnej ochrony cennych przyrodniczo hal i polan górskich Beskidów oraz muraw Jury Krakowsko-Częstochowskiej poprzez powstrzymanie sukcesji lasu w oparciu o gospodarkę pasterską. Ponadto, wpływa na kultywowanie tożsamości kulturowej związanej z pasterstwem, krzewienie tradycji kultury ludowej, rozwój rzemiosła i przetwórstwa produktów pochodzenia owczego i koziego. W poniższej tabeli przedstawiono obszary szczególnie cenne przyrodniczo na terenie gminy Goleszów, na których wskazana jest realizacja zadań ochronnych w ramach Wojewódzkiego Programu–Owca Plus do roku 2027.

Tabela 33. Obszary szczególnie cenne przyrodniczo na terenie gminy Goleszów, na których wskazana jest realizacja zadań ochronnych Programu Owca Plus

Nazwa	Gmina	Powierzchnia [ha]
Góra Tuł	Goleszów	69,2
Usyp	Goleszów	2,6

Źródło: pismo Marszałka Województwa Śląskiego, znak: OE-AD-UI.706.161.2024

Realizacja wypasu na wyżej wymienionych terenach w latach 2021-2023 była realizowana przez FUNDACJĘ NA RZECZ ROZWOJU OW CZARSTWA oraz w 2020 roku przez Fundację Pasterstwo Transhumancyjne.

W poniższej tabeli przedstawiono kwoty przeznaczone na prowadzenie wypasu w ramach pierwszego otwartego konkursu ofert na zadania publiczne dotyczące ochrony przyrody i krajobrazu zawarte w Wojewódzkim Programie – Owca Plus do roku 2027.

Tabela 34. Środki przeznaczone na prowadzenie wypasu w latach 2020-2023 na terenie gminy Goleszów

	2020	2021	2022	2023
FUNDACJA NA RZECZ ROZWOJU OWCZARSTWA	-	69 669,02 zł	94 168,50 zł	104 283,00 zł
Fundacja Pasterstwo Transhumancyjne	430 058,70 zł	-	-	-

Źródło: pismo Marszałka Województwa Śląskiego, znak: OE-AD-UI.706.161.2024

4.7.1.4. Badania gleb

Badania gleb wykonywane są oddzielnie w ramach „Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski”, który stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem badań jest obserwacja zmian szerokiego zakresu cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka.

Na terenie gminy Goleszów w ramach „Monitoringu chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2020-2022” nie zlokalizowano żadnego punktu pomiarowego.

Od 2015 roku działa program „Grunt to wiedza”, jest to ogólnopolski, bezpłatny program badań pH gleb oraz zasobności w składniki odżywcze, w tym na kwasowość oraz zawartość fosforu, potasu i magnezu. Rolnicy mają możliwość także zlecenia wykonania badań gleb na własny koszt w Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej Gliwicach. Najczęściej takie badania wykonywane są w celu ustalania dawek nawożenia. W latach 2020-2023 Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach przebadła 60 gospodarstw z terenu gminy Goleszów. W poniższych tabelach przedstawiono wyniki przebadanych próbek.

Tabela 35. Wyniki pH próbek gleb pobranych z terenu gminy Goleszów

Rodzaj użytku	Powierzchnia przebadana (ha)	Ilość próbek	Odczyn pH				
			bardzo kwaśny	kwaśny	lekko kwaśny	obojętny	zasadowy
grunty orne	799,85	420	11	72	122	143	72
		100%	3%	17%	29%	34%	17%
użytki zielone	142,18	111	6	37	34	28	6
		100%	5	34%	31	25	5
użytki rolne	942,03	531	17	109	156	171	78
		100%	3%	21%	29%	32%	15%

Źródło: informacje przekazane przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Gliwicach

Tabela 36. Kategoria agronomiczna gleb pobranych z terenu gminy Goleszów

Rodzaj użytku	Powierzchnia przebadana (ha)	Ilość próbek	Kategoria agronomiczna gleby				
			bardzo lekka	lekka	średnia	ciężka	organiczna
grunty orne	799,85	420	3	3	21	393	0
		100%	1%	1%	5%	93%	0%
użytki zielone	142,18	111	0	0	0	111	0
		100%	0	0%	0	100	0
użytki rolne	942,03	531	3	3	21	504	0
		100%	1%	1%	4%	94%	0%

Źródło: informacje przekazane przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Gliwicach

Głównym celem wapnowania jest podwyższenie kwaśnego odczynu gleby, który nie odpowiada większości upraw. Wskaźnikiem potrzeb wapnowania jest pH gleby, jednak dla prawidłowego ustalenia dawki wapna Stacje Chemiczno-Rolnicze uwzględniają również kategorię agronomiczną gleby. W poniższej tabeli przedstawiono

wyniki próbek gleb pobranych z gospodarstw zlokalizowanych na terenie gminy Goleszów w zależności od zapotrzebowania na wapnowanie.

Tabela 37. Zapotrzebowanie gleb na wapnowanie

Rodzaj użytku	Powierzchnia przebadana (ha)	Ilość próbek	Potrzeby wapnowania				
			konieczne	potrzebne	wskazane	ograniczone	zbędne
grunty orne	799,85	420	81	54	65	83	137
		100%	19%	13%	15%	20%	33%
użytki zielone	142,18	111	6	16	21	20	48
		100%	5%	14%	19%	18%	44%
użytki rolne	942,03	531	87	770	86	103	185
		100%	16%	13%	16%	19%	36%

Źródło: informacje przekazane przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Gliwicach

Prawidłowa wielkość dawki wapna jest niezwykle ważna, ponieważ zastosowanie wapna ponad normę nadmiernie przesusza glebę oraz wpływa niekorzystnie na przyswajalność niektórych składników pokarmowych zmniejszając dostępność dla roślin boru, fosforu czy manganu. Pogarsza też właściwości fizykochemiczne gleby.⁴

W poniższych tabelach przedstawiono zawartość fosforu, potasu i magnezu w glebach pobranych z gospodarstw zlokalizowanych na terenie gminy Goleszów.

Tabela 38. Zawartość fosforu w próbkach gleb pobranych z gospodarstw znajdujących się na terenie gminy Goleszów

Rodzaj użytku	Ilość próbek	Zawartość fosforu				
		bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
grunty orne	420	106	98	67	40	109
	100%	25%	23%	16%	10%	26%
użytki zielone	111	57	29	14	5	6
	100%	51%	26%	13%	5%	5%
użytki rolne	531	163	127	81	45	115
	100%	31%	24%	15%	8%	22%

Źródło: informacje przekazane przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Gliwicach

Tabela 39. Zawartość potasu w próbkach pobranych z gospodarstw znajdujących się na terenie gminy Goleszów

Rodzaj użytku	Ilość próbek	Zawartość potasu				
		bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
grunty orne	420	132	124	107	33	24
	100%	31%	30%	25%	8%	6%
użytki zielone	111	64	17	20	4	6
	100%	58%	15%	18%	4%	5%
użytki rolne	531	196	141	127	37	30
	100%	36%	27%	24%	7%	6%

Źródło: informacje przekazane przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Gliwicach

⁴ <https://www.tygodnik-rolniczy.pl/articles/uprawa/grunt-wiedza-o-glebie-skladnikach/> dostęp 07.05.2024 r.

Tabela 40. Zawartość magnezu w próbkach gleb pobranych z gospodarstw znajdujących się na terenie gminy Goleszów

Rodzaj użytku	Ilość próbek	Zawartość magnezu				
		bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
grunty orne	4eb 20	10	107	191	82	30
	100%	2%	25%	46%	20%	7%
użytki zielone	111	9	23	58	14	7
	100%	8%	21%	52%	13%	6%
użytki rolne	531	19	130	249	96	37
	100%	4%	24%	47%	18%	7%

Źródło: informacje przekazane przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Gliwicach

4.7.2. Analiza SWOT

Gleby	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
brak zanieczyszczeń gleb Program Owca Plus realizowany na terenie gminy	brak badań gleb w ramach Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
możliwość korzystania z porad w ŚODR i ARIMR zalesianie gleb o niskim potencjale rolnym ograniczenie użycia chemicznych środków ochrony roślin oraz nawozów sztucznych	zanieczyszczenie gleb w wyniku oddziaływania terenów przemysłowych i górniczych, niskiej emisji w tym ruchu pojazdów

Źródło: opracowanie własne

4.7.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu gleb

W celu ekonomicznej i ekologicznej racjonalizacji wykorzystania gleb należy dążyć do ograniczania wykorzystania dobrej jakości gleb w sposób niezgodny z ich walorami przyrodniczymi, dostosowania formy zagospodarowania do naturalnego potencjału gleb, rozwoju ekologicznej produkcji rolniczej lub odpowiedniej zmiany upraw na glebach zanieczyszczonych.

Cennym działaniem jest organizacja spotkań informacyjnych i akcji informacyjnych połączonych z praktycznymi zajęciami dla rolników, zainteresowanych produkcją rolną, a także właścicieli gospodarstw predestynujących do agroturystycznych. Działania przeprowadzane są przez Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, finansowane ze środków własnych.

4.8. Gospodarka odpadami

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie gospodarki odpadami.

Tabela 41. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GOLESZÓW NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2027”			
Cel: Racjonalna gospodarka odpadami, Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Opracowywanie sprawozdań z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz analiz gospodarowania odpadami	Gmina co roku sporządza sprawozdanie z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami oraz analizę gospodarki odpadami.	bieżąca realizacja
2.	Doskonalenie i rozwijanie systemu selektywnej zbiórki wszystkich rodzajów odpadów komunalnych	W 2023 roku z terenu gminy Goleszów zebrano i odebrano łącznie 4957,1550 Mg odpadów, z czego 3987,7450 Mg odpadów zebranych selektywnie.	bieżąca realizacja
3.	Sukcesywne zapobieganie i usuwanie dzikich wysypisk odpadów	Na terenie gminy Goleszów powstają tzw. „dzikie wysypiska”. W latach 2021-2023 na terenie gminy znajdowały się 72 dzikie wysypiska odpadów, których łączna masa wynosiła 26,4815 Mg, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • 24 wysypiska w 2021 roku, masa odpadów wynosiła 6,6265 Mg, koszt likwidacji dzikich wysypisk wyniósł 5 668,05 zł, • 25 wysypisk w 2022 roku, masa odpadów wynosiła 10,9550 Mg, koszt likwidacji dzikich wysypisk wyniósł 10 735,79 zł, • 23 wysypiska w 2023 roku, masa odpadów wynosiła 8,9000 Mg, koszt likwidacji dzikich wysypisk wyniósł 8 982,11 zł. 	usunięto 72 dzikie wysypiska w latach 2021-2023
4.	Kontynuacja edukacji ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami na obszarze gminy Goleszów	Gmina Goleszów w 2023 roku prowadziła kampanię informacyjno-edukacyjną dotyczącą gospodarki odpadami w gminie. Do akcji „Sprzątanie Świata” na terenie poszczególnych sołectw zgłosili się mieszkańcy. W wyniku akcji oraz likwidacji dzikich wysypisk w 2023 roku zebrano łącznie 8,9000 Mg odpadów z terenu gminy. W ramach kampanii informacyjno-edukacyjnej wydrukowano i rozpropagowano ulotki informacyjne przeznaczone dla mieszkańców gminy. Celem kampanii było: <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie mieszkańców gminy z aktualnymi zasadami i wymaganiami na temat sposobu prowadzenia poprawnej segregacji odpadów, • przekazanie aktualnego harmonogramu odbioru odpadów, • przekazanie informacji o terminach zbiórki odpadów wielkogabarytowych oraz możliwości korzystania z PSZOK. <p>W szkołach uczniowie wzięli udział w konkursach promujących ekologię, w tym właściwe postępowanie z odpadami komunalnymi. Na kampanię informacyjno-edukacyjną w 2023 roku przeznaczono 1 481,49 zł.</p> <p>W „Panoramie Goleszowskiej” oraz na stronach internetowych Gminy Goleszów zamieszczano artykuły dotyczące funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami na terenie gminy.</p>	bieżąca realizacja
5.	Realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Goleszów	W 2017 roku Gmina Goleszów uchwałą nr 0007.42.2017 Rady Gminy Goleszów z dnia 20 września 2017 r. przyjęła „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Goleszów na lata 2017-2032”. Gmina prowadzi akcje usuwania azbestu, w latach 2020-2023 z udziałem dofinansowań usunięto:	w latach 2020-2023 usunięto 66,514 Mg wyrobów zawierających azbest
6.	Aktualizacja inwentaryzacji i programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	<ul style="list-style-type: none"> • 19,5330 Mg wyrobów zawierających azbest w 2020 roku, kwota dofinansowania wyniosła 13 731,20 zł (NFOŚ, WFOŚ i Gmina), 	

	<ul style="list-style-type: none"> • 9,4220 Mg wyrobów zawierających azbest w 2021 roku, kwota dofinansowania wyniosła 6 539,60 zł (NFOŚ, WFOŚ i Gmina), • 22,6290 Mg wyrobów zawierających azbest w 2022 roku, kwota dofinansowania wyniosła 13 859,20 zł (NFOŚ, WFOŚ i Gmina), • 14,9300 Mg wyrobów zawierających azbest w 2023 roku, kwota dofinansowania wyniosła 9 360,00 zł (NFOŚ, WFOŚ i Gmina). <p>Zgodnie z danymi zamieszczonymi w Bazie Azbestowej na terenie gminy zinwentaryzowano 1552,0240 Mg wyrobów zawierających azbest. Z terenu gminy usunięto około 36% wyrobów zawierających azbest, do unieszkodliwienia pozostało 993,1970 Mg tych wyrobów.</p>	
--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gmina Goleszów

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 42. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie gospodarki odpadami

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy	Stan aktualny
1.	Ilość rocznie wykonywanych sprawozdań	1	1
2.	Osiągnięcie wskaźników dotyczących poziomu odzysku odpadów	2018 bio 27,9% Papier, metal - 39,0% Rozbiórkowe - 100%	przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych – 48,75%, ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania – 30,94%, składowania odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych – 24,86%
3.	Ilość usuniętych dzikich wysypisk rocznie	12-33	23
4.	Ilość działań rocznie w tym zakresie	kilkanaście	kilkanaście
5.	Ilości usuniętych wyrobów zawierających azbest do końca 2019	do końca 2019 roku 495,943 Mg	558,8270 Mg
6.	Czy Gmina aktualizuje okresowo PUA	opracowano w 2017	opracowano w 2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Goleszów, Baza Azbestowa

4.8.1. Opis stanu obecnego

Na terenie gminy Goleszów źródłami wytwarzanych odpadów są:

- gospodarstwa domowe, w których powstają także odpady wielkogabarytowe oraz niebezpieczne,
- obiekty infrastruktury społecznej i komunalnej,
- obszary ogrodów, tereny zieleni, cmentarzy, targowisk,
- ulice i place,
- przedsiębiorstwa i firmy prowadzące działalność gospodarczą.

Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych, wskaźnik ich nagromadzenia, jak również ich struktura oraz skład są uzależnione od różnych uwarunkowań lokalnych. Należy do nich:

- poziom rozwoju gospodarczego obszaru,
- zamożność społeczeństwa,
- rodzaj zabudowy mieszkalnej,
- sposób gospodarowania zasobami,
- przyzwyczajenia w konsumpcji dóbr materialnych,
- cechy charakterologiczne mieszkańców,
- podatność na edukację ekologiczną.

Największy wpływ na ilość i skład morfologiczny powstających odpadów komunalnych w danej społeczności mają pojedyncze decyzje zapadające w trakcie zakupów poszczególnych towarów i wyboru rodzaju opakowania. Do celów niniejszego opracowania wykorzystano dane pochodzące z Urzędu Gminy Goleszów zamieszczone w rocznych sprawozdaniach z gospodarowania odpadami za lata 2022-2023 oraz danych GUS.

Gospodarka odpadami na terenie gminy oparta jest na zasadach Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2023-2028 (uchwała Nr 735/17/VII/2024 z dnia 24.07.2024 r. Zarządu Województwa Śląskiego). Celem Planu jest określenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z Projektem Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2028 oraz wymaganiami aktualnie obowiązujących przepisów prawa.

Dokument jest zgodny z aktualnymi przepisami prawa i przedstawia podział województwa na regiony gospodarowania odpadami. Główne cele strategiczne wynikające z Projektu KPGO to:

- utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, aby nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy wytworzonych w 1995 r.,
- wdrażanie ZPO oraz zmniejszenie ilości powstających odpadów, dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów,
- zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu recyklingu,
- osiągnięcie poziomu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych w wysokości co najmniej 45% masy wprowadzonych baterii i akumulatorów przenośnych, a od dnia wejścia w życie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie baterii i zużytych baterii, uchylającego dyrektywę 2006/66/WE i zmieniającego rozporządzenie (UE) 2019/1020 osiągnięcie docelowych poziomów zbierania baterii przenośnych zgodnie z tym rozporządzeniem,
- zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku.

Ustawą z dnia 19 lipca 2019 roku o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw („ustawa nowelizująca”), wprowadzono szereg zmian dotyczących m.in. udzielania przez gminy zamówień publicznych na odbiór oraz odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych, a także zrezygnowano z organizacji systemów gospodarowania odpadami komunalnymi w ramach regionów.

Nowelizacja istotnie zmienia system gospodarki odpadami komunalnymi. W poprzednim stanie prawnym gospodarowanie odpadami komunalnymi co do zasady powinno zamykać się w granicach regionów gospodarki odpadami komunalnymi, wyznaczonych w wojewódzkich planach gospodarki odpadami. Nowelizacja likwiduje tę regionalizację.

Nadal jednak obowiązują pewne ograniczenia dotyczące gospodarowania głównie niesegregowanymi (zmieszanymi) odpadami komunalnymi oraz bioodpadami odebranymi od właścicieli nieruchomości; odpady takie mogą być przekazywane wyłącznie do tzw. instalacji komunalnych, ujętych na listach prowadzonych przez Marszałków Województw.

W ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 poz. 399), ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz ustawie o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.) zawarto rozwiązania, które mają na celu ograniczenie wzrostu kosztów gospodarowania odpadami.

W ramach ustawy m.in.:

- ustalono maksymalną wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi obliczanej na podstawie metody „od ilości zużytej wody” w wysokości 7,8% dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem za gospodarstwo domowe (ok. 150 zł),
- podwyższona została maksymalna stawka opłaty za odpady komunalne dla nieruchomości niezamieszkałych – 1,3% dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem za pojemnik lub worek o pojemności 120L, co umożliwi efektywne rozłożenie kosztów systemu pomiędzy nieruchomości zamieszkałe i niezamieszkałe,
- władze samorządowe mogą zdecydować o rzadszym odbiorze bioodpadów i niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych z gmin wiejskich oraz części wiejskiej gmin miejsko-wiejskich,
- umożliwiono gminom weryfikowanie informacji z deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, poprzez korzystanie z różnych źródeł informacji będących w posiadaniu gminy (np. w celu potwierdzenia liczby osób zamieszkujących w danym gospodarstwie domowym),
- właściciele nieruchomości rekreacyjno-letniskowych mogą rozliczać się z opłaty za odpady komunalne, jak właściciele nieruchomości niezamieszkałych, czyli od pojemnika,
- Minister Klimatu i Środowiska może zezwolić w drodze decyzji na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, na odstępstwa dla poszczególnych gmin, jeśli chodzi o sposób selektywnego zbierania odpadów komunalnych (możliwość zbierania w jednym pojemniku: tworzyw sztucznych + metali + szkła),

- mieszkańcy budynków wielolokalowych mogą być indywidualnie rozliczani z obowiązku selektywnego zbierania odpadów (gmina w porozumieniu z właścicielem nieruchomości będzie mogła wdrożyć systemy, które pozwolą na rozliczenie poszczególnych mieszkańców np. bloku z obowiązku selektywnego zbierania odpadów – możliwe będzie odejście od tzw. odpowiedzialności zbiorowej za nieselektywne zbieranie),
- umożliwiono gminom dopłacanie ze środków własnych do systemu gospodarowania odpadami. Gminy mogą skorzystać z tego rozwiązania w szczególności, w sytuacjach nadzwyczajnych, np. w przypadku znacznego wzrostu cen za zagospodarowanie odpadów (brak możliwości pokrycia wszystkich kosztów z pobranych od mieszkańców opłat, konieczność znacznego podwyższenia pobieranych opłat).

4.8.1.1. Zasady gospodarowania odpadami na terenie gminy

Głównymi celami w zakresie gospodarki odpadami jest doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz redukcja strumienia odpadów komunalnych zmieszanych kierowanych do instalacji przetwarzania odpadów komunalnych oraz poprawa wydzielenie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych, co już jest realizowane.

Utworzenie i obsługa systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy to obowiązek wynikający z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Zgodnie z uchwałą nr 0007.50.2022 Rady Gminy Goleszów z dnia 25 maja 2022 r. w sprawie metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w przypadku nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, obowiązujące stawki za gospodarowanie odpadami komunalnymi kształtują się następująco:

- dla nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy – 35,00 zł miesięcznie od osoby,
- dla nieruchomości letniskowych opłata roczna – 220 zł,
- ulga z tytułu posiadania kompostownika – 5,00 zł miesięcznie od osoby,
- opłata podwyższona dla właścicieli nieruchomości niewypełniających obowiązku selektywnego zbierania odpadów – 140,00 zł miesięcznie od osoby zamieszkującej daną nieruchomość,
- opłata podwyższona dla nieruchomości letniskowych – 880,00 zł.

Opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi mieszkańcy wnoszą w systemie kwartalnym, w terminie:

- za I kwartał – do 31 marca,
- za II kwartał – do 30 czerwca,
- za III kwartał – do 30 września,
- za IV kwartał – do 31 grudnia.

Gminny system gospodarowania odpadami komunalnymi w 2023 roku w zakresie odbioru i zagospodarowania odpadów z nieruchomości zamieszkałych oraz letniskowych obsługiwała firma Zakład Oczyszczania Miasta „Tros-Eko” Sp. z o.o., 43-450 Ustroń, ul. Bażantów 17.

Z budynków niezamieszkałych odbiorem odpadów komunalnych w 2023 roku zajmowały się poniższe firmy:

- Zakład Oczyszczania Miasta „Tros-Eko” Sp. z o.o. ul. Bażantów 17, 43-450 Ustroń,
- NEW ENERGY CIESZYN Sp. z o.o., ul. Ogrodzona 115, 43-426 Dębowiec,
- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Mirosław Olejarczyk, Wola Jachowa 94a, 26-008 Górnio.

Na terenie gminy Goleszów funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych zlokalizowany przy ulicy Zakładowej 11. Do PSZOK właściciele nieruchomości zamieszkałych mogą dostarczać odpady takie jak:

- selektywnie zebrane odpady ze szkła, tworzyw sztucznych, papieru i tektury, metalu oraz opakowania wielomateriałowe,
- odpady ulegające biodegradacji,
- odpady wielkogabarytowe,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- zużyte baterie i akumulatory,
- przeterminowane leki oraz chemikalia,
- odpady niebezpieczne – np. farby, kleje, środki ochrony roślin i ich opakowania,
- odpady budowlane i rozbiórkowe z gospodarstw domowych,
- zużyte opony,
- zużyte obuwie, odzież.

Transport odpadów do PSZOK mieszkańcy zapewniają we własnym zakresie i na własny koszt.

Przeterminowane leki zbierano w pojemnikach umiejscowionych na terenie aptek. Natomiast zużyte baterie mieszkańcy mogli dostarczyć do specjalnego pojemnika umieszczonego w Urzędzie Gminy Goleszów przy ulicy 1 Maja 5.

4.8.1.2. Ilości zebranych odpadów

Gmina Goleszów w 2023 roku uzyskała następujące wymagane przepisami prawa poziomy:

- przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych – 48,75%,
- ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania – 30,94%,
- składowania odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych – 24,86%.

Zgodnie z powyższymi danymi Gmina Goleszów w 2023 roku osiągnęła wszystkie ustawowo wymagane poziomy.

Na terenie Gminy Goleszów odebrano i zebrano:

- w 2022 roku – 4 974,4695 Mg,
- w 2023 roku – 4 957,1550 Mg.

Liczby te pokazują, iż z roku na rok odbieranych i zebranych od mieszkańców odpadów jest mniej.

W poniższych tabelach przedstawiono ilości oraz rodzaje odpadów odebranych i zebranych z terenu gminy Goleszów w latach 2022-2023.

Tabela 43. Zestawienie rodzajów odpadów odebranych z nieruchomości zamieszkałych i letniskowych z terenu gminy Goleszów w 2022 roku

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa odpadów [Mg]
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	157,2390
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	423,4730
15 01 04	Opakowania z metali	8,9400
15 01 07	Opakowania ze szkła	315,8800
16 01 03	Zużyte opony	16,7200
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	7,2100
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	8,8300
20 01 99 ex	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny (popiół z palenisk)	1036,3000
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	914,8600
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	786,4900
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	142,6200
		3818,5620

Odpady zebrane w PSZOK w 2022 roku

Tabela 44. Zestawienie rodzajów odpadów zebranych z nieruchomości zamieszkałych i letniskowych w PSZOK w 2022 roku

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa odpadów [Mg]
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	13,1700
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	12,9000
15 01 07	Opakowania ze szkła	2,5500
16 01 03	Zużyte opony	16,4200
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	256,5000
17 06 04	Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	3,7300
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	169,0600
20 01 21*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	0,1080
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,3385
20 01 33*	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06 02 lub 16 06 03 oraz niesortowane baterie i akumulatory zawierające te baterie	0,0540
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	0,532
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	7,26
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	64,1900
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	255,3600
		802,1725

Odpady odebrane z nieruchomości niezamieszkałych w 2022 roku

Tabela 45. Zestawienie rodzajów i ilości odpadów odebranych z nieruchomości niezamieszkałych z terenu gminy Goleszów w 2022 roku

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa odpadów [Mg]
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	5,16
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	134,9100
20 01 01	Papier i tektura	0,3300
20 01 02	Szkło	0,1700
20 01 39	Tworzywa sztuczne	0,9900
20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	52,0200
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	0,1100
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	52,0800
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	107,9650
		353,7350

Tabela 46. Zestawienie rodzajów odpadów odebranych z nieruchomości zamieszkałych i letniskowych z terenu gminy Goleszów w 2023 roku

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa odpadów [Mg]
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	119,7700
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	450,3100
15 01 04	Opakowania z metali	8,2600
15 01 07	Opakowania ze szkła	332,5300
16 01 03	Zużyte opony	19,4400
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	7,1200
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	8,4800
20 01 99 ex	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny (popiół z palenisk)	936,6600
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	951,2200
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	827,0200
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	100,7500
		3761,5600

Odpady zebrane w PSZOK w 2023 roku

Tabela 47. Zestawienie rodzajów odpadów zebranych z nieruchomości zamieszkałych i letniskowych w PSZOK w 2023 roku

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa odpadów [Mg]
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	16,3000
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	15,2700
15 01 07	Opakowania ze szkła	4,0400
16 01 03	Zużyte opony	19,2300
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	145,5800
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	55,8900
17 06 04	Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	4,1600
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	150,4600
20 01 21*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	0,2200
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,3570
20 01 33*	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06 02 lub 16 06 03 oraz niesortowane baterie i akumulatory zawierające te baterie	0,308
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	8,3500
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	103,9900
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	310,9300
		835,0850

Odpady odebrane z nieruchomości niezamieszkałych w 2023 roku

Tabela 48. Zestawienie rodzajów i ilości odpadów odebranych z nieruchomości niezamieszkałych z terenu gminy Goleszów w 2023 roku

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa odpadów [Mg]
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	139,4700
20 01 01	Papier i tektura	0,3500
20 01 02	Szkło	0,3800
20 01 39	Tworzywa sztuczne	0,4200
20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	42,2800
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	0,6800
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	34,5400
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	142,3900
		360,5100

4.8.1.3. Dzikie wysypiska

Na terenie gminy Goleszów powstają tzw. „dzikie wysypiska”. W latach 2021-2023 na terenie gminy znajdowały się 72 dzikie wysypiska odpadów, których łączna masa wynosiła 26,4815 Mg, w tym:

- 24 wysypiska w 2021 roku, masa odpadów wynosiła 6,6265 Mg, koszt likwidacji dzikich wysypisk wyniósł 5 668,05 zł,
- 25 wysypisk w 2022 roku, masa odpadów wynosiła 10,9550 Mg, koszt likwidacji dzikich wysypisk wyniósł 10 735,79 zł,
- 23 wysypiska w 2023 roku, masa odpadów wynosiła 8,9000 Mg, koszt likwidacji dzikich wysypisk wyniósł 8 982,11 zł.

4.8.1.4. Kontrole

W latach 2022-2023 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadził 7 kontroli przedsiębiorstw w zakresie gospodarki odpadami. W 5 przypadkach stwierdzono naruszenia, jednak tylko w jednym przypadku nałożono karę finansową.

Gmina Goleszów w latach 2022-2023 przeprowadzała kontrole mieszkańców w zakresie selektywnej zbiórki odpadów. Podczas kontroli wykryto:

- 74 naruszenia w 2022 roku,
- 27 naruszeń w 2023 roku.

W latach 2022-2023 prowadzono 3 postępowania na podwyższoną stawkę opłaty dla zabudowy jednorodzinnej oraz 2 postępowania dla zabudowy niezamieszkałej.

4.8.1.5. Edukacja

Gmina Goleszów w 2023 roku prowadziła kampanię informacyjno-edukacyjną dotyczącą gospodarki odpadami w gminie. Do akcji „Sprzątanie Świata” na terenie poszczególnych sołectw zgłosili się mieszkańcy. W wyniku akcji oraz likwidacji dzikich wysypisk w 2023 roku zebrano łącznie 8,9000 Mg odpadów z terenu gminy. W ramach kampanii informacyjno-edukacyjnej wydrukowano i rozpropagowano ulotki informacyjne przeznaczone dla mieszkańców gminy. Celem kampanii było:

- zapoznanie mieszkańców gminy z aktualnymi zasadami i wymaganiami na temat sposobu prowadzenia poprawnej segregacji odpadów,
- przekazanie aktualnego harmonogramu odbioru odpadów,
- przekazanie informacji o terminach zbiórki odpadów wielkogabarytowych oraz możliwości korzystania z PSZOK.

W szkołach uczniowie wzięli udział w konkursach promujących ekologię, w tym właściwe postępowanie z odpadami komunalnymi. Na kampanię informacyjno-edukacyjną w 2023 roku przeznaczono 1 481,49 zł.

Ponadto systematycznie umieszczano w „Panoramie Goleszowskiej” oraz na stronach internetowych Gminy Goleszów artykuły dotyczące funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami na terenie gminy. Działania informacyjne wspierała także uruchomiona w 2023 roku darmowa aplikacja internetowa „Kiedy śmieci”. Aplikacja umożliwia zaimportowanie harmonogramu wywozu odpadów, a w wersji mobilnej mieszkańcy mogą otrzymywać z aplikacji powiadomienia o terminie i rodzaju odpadów odbieranych w najbliższym czasie. Dodatkowo w aplikacji można sprawdzić zasady segregacji odpadów komunalnych.

4.8.1.6. Azbest

Na właścicielu, zarządcy bądź użytkowniku nieruchomości, na której znajdują się wyroby zawierające azbest, ciąży obowiązek sporządzenia informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania – obowiązek tzw. inwentaryzacji. Inwentaryzacja jest wykonywana na podstawie spisu z natury. Osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami przedkładają informację wójtowi. Podmioty prawne przedkładają informację bezpośrednio marszałkowi województwa. Dane należy raportować corocznie do 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy. Zebrane od osób fizycznych informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu wójt, burmistrz lub prezydent miasta przedkłada marszałkowi województwa do 31 marca każdego roku w formie aktualizacji Bazy Azbestowej.

W 2017 roku Gmina Goleszów uchwałą nr 0007.42.2017 Rady Gminy Goleszów z dnia 20 września 2017 r. przyjęła „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Goleszów na lata 2017-2032”. Gmina Goleszów prowadzi akcje usuwania azbestu, w latach 2020-2023 z udziałem dofinansowań usunięto:

- 19,5330 Mg wyrobów zawierających azbest w 2020 roku, kwota dofinansowania wyniosła 13 731,20 zł (NFOŚ, WFOŚ i Gmina),
- 9,4220 Mg wyrobów zawierających azbest w 2021 roku, kwota dofinansowania wyniosła 6 539,60 zł (NFOŚ, WFOŚ i Gmina),
- 22,6290 Mg wyrobów zawierających azbest w 2022 roku, kwota dofinansowania wyniosła 13 859,20 zł (NFOŚ, WFOŚ i Gmina),
- 14,9300 Mg wyrobów zawierających azbest w 2023 roku, kwota dofinansowania wyniosła 9 360,00 zł (NFOŚ, WFOŚ i Gmina).

Zgodnie z danymi zamieszczonymi w Bazie Azbestowej na terenie gminy zinwentaryzowano 1552,0240 Mg wyrobów zawierających azbest, w tym 986,0380 Mg na terenie należącym do osób fizycznych oraz 565,9860 Mg na terenie administrowanym lub należącym do osób prawnych. Z terenu gminy usunięto około 36% wyrobów zawierających azbest, do unieszkodliwienia pozostało 993,1970 Mg wyrobów zawierających azbest.

4.8.2. Analiza SWOT

Gospodarka odpadami	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
PSZOK na terenie gminy dofinansowanie mieszkańców do unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest osiągnięcie wszystkich ustawowo wymaganych poziomów	wyrzucanie odpadów w sposób niekontrolowany – dzikie wysypiska odpadów niskie tempo usuwania wyrobów zawierających azbest
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
stale usprawniany system gospodarki odpadami akcje edukacyjne o zasięgu lokalnym i ogólnopolskim w zakresie gospodarowania odpadami	przywożenie odpadów na teren gminy oraz zostawianie ich przez przyjezdnych wzrost kosztów gospodarowania odpadami, co wiąże się ze wzrostem opłat ponoszonych przez mieszkańców gminy

Źródło: opracowanie własne

4.8.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu gospodarki odpadami

Głównymi celami do realizacji w zakresie gospodarki odpadami jest doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz redukcja strumienia odpadów komunalnych zmieszanych kierowanych na składowisko. Dla realizacji tego celu do harmonogramu realizacji zadań wpisano działania polegające na doskonaleniu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, w oparciu o zbieranie selektywne oraz poprawie skuteczności zbiórek odpadów wielkogabarytowych, biodegradowalnych, odpadów niebezpiecznych oraz intensyfikacja działań związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest z terenu gminy.

Ważnym elementem jest świadomość ekologiczna społeczeństwa, biorącego aktywny udział w procesie zagospodarowania odpadów. Edukacja ekologiczna jest procesem, którego głównym celem jest ukształtowanie aktywnej i odpowiedzialnej postawy mieszkańców w sferze konsumpcji, a także postępowania z odpadami. W zakresie gospodarki odpadami świadomość ekologiczna społeczeństwa jest nadal niewystarczająca, dlatego też konieczna jest kontynuacja edukacji ekologicznej.

Właściwie ukierunkowana edukacja ekologiczna mieszkańców przyczyni się do zwiększenia efektywności prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów, co zapewni pozyskanie surowców wtórnych, zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowiska oraz zmniejszenie szkodliwości tych odpadów.

4.9. Ochrona przyrody

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie ochrony przyrody.

Tabela 49. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GOLESZÓW NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2032”			
Cel: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	W 2023 roku zorganizowano akcję „Parapetowe ogródki” dla przedszkolaków z Przedszkola Publicznego w Goleiszowie, która polegała na sianiu owsa, sadzeniu kwiatów i ziół oraz wycieczki do gospodarstwa rolnego i gospodarstwa agroturystycznego. Przedszkolaki uczestniczyły również w „Lekcji goleszowskich osobliwości przyrodniczych”, a także wzięły udział w konkursie przyrodniczym „Wiosna w mojej miejscowości”. Zorganizowano również Dzień Ziemi.	bieżąca realizacja
2.	Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno-konserwacyjne zieleni przydrożnej	Referat Drogowo-Komunalny w 2023 roku przeprowadził wycinkę 17 drzew oraz nasadzenia 54 drzew.	wycinka 17 drzew, nasadzenia 54 drzew
3.	Wyznaczenie i ochrona korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego	W obrębie gminy Goleiszów wyróżniono następujące elementy systemu powiązań przyrodniczych: <ul style="list-style-type: none"> • międzynarodowy korytarz spójności obszarów chronionych „Olza-Odra” – przemieszczania się organizmów występujących w bioregionach Karpat Zachodnich i Wyżyn Środkowopolskich, • obszar węzłowy korytarzy ekologicznych dla ssaków kopytnych „Beskid Śląski”, • obszar węzłowy korytarzy ekologicznych ssaków drapieżnych, występujących w bioregionach Niziny Środkowoeuropejskiej i Wyżyn Środkowopolskich, • ponadregionalny korytarz migracji ptaków „Lasy Beskidu Śląsko-Żywieckiego”. 	4 korytarze
4.	Zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej na obszarach przyrodniczo cennych, w tym: rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i szlaków pieszych, zagospodarowanie terenów rekreacyjnych	W latach 2022-2023 nie wybudowano nowych dróg/ścieżek rowerowych.	brak realizacji
5.	Oznakowanie granic obszarów uznanych za formy ochrony przyrody oraz postawienie tablic informacyjnych	Wszystkie formy ochrony przyrody znajdujące się na terenie gminy Goleiszów są oznakowane.	oznakowanie form ochrony przyrody

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Goleiszów

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 50. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie zasobów przyrodniczych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy	Stan aktualny
1.	Liczba działań/akcji edukacyjnych	10 rocznie	4
2.	Liczba nasadzeń/wycinka drzew	8305/129 (Gmina Goleszów) 28/293 (PZDP)	54/17
3.	Liczba korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania	0	4
4.	Długość ścieżek/tras rowerowych/piesznych (km)	15	b.d.
5.	Liczba oznakowanych form ochrony przyrody	18	17*

*ilość form ochrony przyrody na terenie gminy Goleszów zgodnie z <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Goleszów oraz GUS, BDL

4.9.1. Opis stanu obecnego

4.9.1.1. Siedliska przyrodnicze mające znaczenie dla ochrony środowiska

Według podziału fizycznogeograficznego Kondrackiego (2002) gmina Goleszów położona jest w obrębie następujących jednostek:

- Megaregion: Karpaty, Podkarpacie i Nizina Panońska,
- Makroregion: Beskidy Zachodnie, Pogórze Zachodniobeskidzkie,
- Mezoregion: Beskid Śląski, Pogórze Śląskie,
- Prowincja: Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym,
- Podprowincja: Zewnętrzne Karpaty Zachodnie.

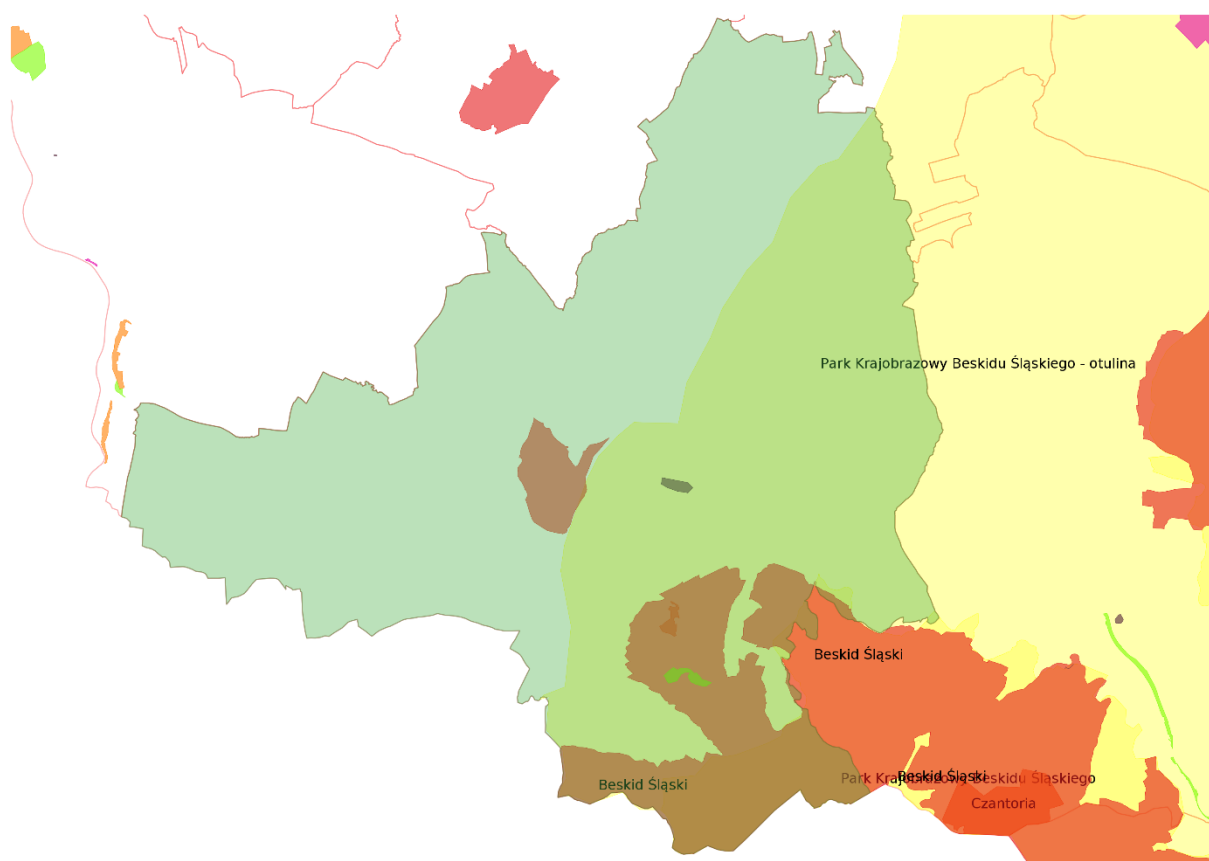
Według regionalizacji geobotanicznej Polski Matuszkiewicz (2008) obszar gminy Goleszów leży w zasięgu następujących jednostek geobotanicznych:

- Prowincja Karpacka,
- Dział Zachodniokarpacki,
- Kraina Karpat Zachodnich,
- Podkraina Zachodniobeskidzka,
- Okręg Pogórza Śląskiego,
- Cieszyński.

4.9.1.2. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Goleszów

Na terenie gminy Goleszów występuje:

- obszar Natura 2000 – Beskid Śląski (PLH240005),
- obszar Natura 2000 – Cieszyńskie Źródła Tufowe (PLH240001),
- rezerwat przyrody Zadni Gaj,
- Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego,
- stanowisko dokumentacyjne Jasieniowa,
- użytek geologiczny Góra Tuł,
- 11 pomników przyrody.

Rysunek 24. Lokalizacja obszarowych form ochrony przyrody na terenie gminy Goleszów

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl> (dostęp: lipiec 2024r.)

Beskid Śląski (PLH240005)

Obszar o powierzchni ponad 26 tys. ha położony jest w masywie Beskidu Śląskiego (najbardziej na zachód wysuniętej części Beskidów Zachodnich), z niewielkimi fragmentami w obrębie Pogórza Śląskiego i w Kotlinie Żywieckiej. Tworzą go dwa pasma górskie: Stożka i Czantorii oraz pasmo Baraniej Góry. Beskid Śląski charakteryzuje się bardzo ciekawą rzeźbą terenu. Góry mają układ pasmowy i posiadają dość duże różnice wysokości między dnami dolin a szczytami. Występuje tu wiele różnorodnych form skalnych, takich jak: progi i wodospady w dolinach potoków czy też powierzchniowe i podziemne formy osuwiskowe. Wśród licznych jaskiń na tym terenie, najbardziej znaną i najgłębszą, jest jaskinia Malinowska (Ondraszka), a największa znajduje się w Trzech Kopcach. Beskid Śląski wyróżnia się także dobrze rozbudowaną siecią rzeczną. Tutaj bierze swój początek Wisła - z północno-zachodnich stoków Baraniej Góry, na wysokości 1100m wypływają źródła Czarnej Wisielki. Większość obszaru pokryta jest lasami, w głównej mierze sztucznymi monokulturami świerkowymi, jednakże występują tu również fragmenty naturalnych oraz dobrze zachowanych, zróżnicowanych kompleksów leśnych. Beskid Śląski, ze względu na swoje bogactwo siedliskowe, ma szczególne znaczenie dla zachowania bioróżnorodności w skali europejskiej. Stwierdzono, iż występuje tu 16 typów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Jednymi z najcenniejszych są zachowane fragmenty lasu jodłowo-bukowo-świerkowego o charakterze naturalnym, usytuowane na północno-zachodnich stokach Baraniej Góry. Masyw Baraniej Góry stanowi cenne miejsce występowania dolnośląskiego boru jodłowo-świerkowego oraz boru na torfie. Natomiast w północnej części Beskidu Śląskiego występują największe w polskich Karpatach powierzchnie porośnięte przez lasy jaworowe z miesięcznicą trwałą (wieloletnią rośliną zielną). Roślinność nieleśna również odznacza się dużym zróżnicowaniem, w tym szczególnie interesujące są murawy kserotermiczne (gatunki preferujące siedliska ciepłe i suche) na górze Tuł - najwyższego wzniesienie Pogórza Śląskiego. Na licznych na tym obszarze formach skalnych wykształciły się zbiorowiska szczelin skalnych, te najlepiej zachowane są chronione w rezerwacie przyrody "Kuźnie". Ponadto na terenie ostoi zidentyfikowano 21 gatunków z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, odnotowując liczne stanowiska rzadkich i zagrożonych zwierząt i roślin, jak np. tojadu morawskiego (jedno z 4 stanowisk w Polsce) czy tocji karpackiej (jedno z 4 regionów występowania).

Cieszyńskie Źródła Tufowe (PLH240001)

Ostoja położona w zachodniej części Pogórza Śląskiego na terenach leśnych i rolniczych. Składa się z czterech oddzielnych obszarów: Morzyk, Góra Jasieniowa, Kamieniec i Skarpa Wiślicka. Na wzgórzach porośniętych lasami liściastymi i mieszаныmi, znajdują się źródła tworzące stałe lub okresowe strumienie, przy których

odkładają się martwice wapienne, zwane tufami i trawertynami. Zjawisko to zachodzi przy udziale mchów brunatnych i glonów (biologiczna depozycja martwic) lub na progach w korycie cieków (fizyczna depozycja martwic). Cechą tutejszych źródeł jest mała zmienność parametrów w ciągu całego roku. Ich wydajność wynosi ok., 0,2-2 l/s, temperatura 8,5-9,1 stopni Celsjusza, niezmienny jest również skład chemiczny wody. Wzgórza zbudowane są głównie z margli i łupków z wkładkami wapiennymi, a także z wapieni cieszyńskich, które reprezentują szczególny typ fliszu wapiennego. Jest on wyjątkowy w Polskich Karpatach Fliszowych. Na uwagę zasługuje również obecność tu żył skał magmowych tzw. cieszyńców. Ostoja jest jedynym wykształconym na taką skalę i najlepiej zachowanym, a przy tym czynnym obszarem z tufami wapiennymi w całym pasie Pogórzy Zachodniobeskidzkich.

Stwierdzono tu występowanie 9 siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej (siedlisko kamieniejących źródeł z formacją tufów wapiennych jest uznane przez Dyrektywę Siedliskową za priorytetowe), 2 gatunków płazów z załącznika II tej dyrektywy oraz jednego gatunku ptaka z załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Ponadto jest to ostoja salamandry plamistej oraz 22 rzadkich gatunków roślin, wśród których 15 znajduje się pod ochroną.

Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego

Zgodnie z informacją przekazaną przez Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego w Katowicach, Oddział w Żywcu powierzchnia Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego na terenie gminy Goleszów wynosi 280 ha, natomiast powierzchnia otuliny Parku znajdująca się w obrębie gminy wynosi 3296 ha.

Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego położony jest w południowej części województwa śląskiego i jest najbardziej na zachód wysuniętą częścią Beskidów Zachodnich. Wyodrębniono w nim dwa południkowe pasma górskie: Czantorii (995 m n.p.m.), stanowiące zachodnie, mniejsze ramię Beskidu Śląskiego oraz wyższe i bardziej rozczłonkowane pasmo Baraniej Góry (1220 m n.p.m.), z dominującym nad Kotliną Żywiecką i najwyższym Skrzycznem (1257 m n.p.m.). Obszar Parku charakteryzuje się urozmaiconą budową geologiczną. Podczas ruchów górotwórczych osady fliszowe z okresu kredy zostały oderwane od starszego podłoża, pofałdowane i ponasuwane na siebie w postaci płaszczowin. Najważniejszą jednostką strukturalną tworzącą zrąb górotworu Beskidu Śląskiego jest płaszczowina śląska. Na terenie parku występuje największe skupisko jaskiń w Beskidach oraz różnego rodzaju form skalnych: baszt, ambon i murów o wysokościach przekraczających niejednokrotnie kilkanaście metrów. Skupiska takie często ukryte są w trudno dostępnych miejscach, między innymi na Kościelcu, Wytrzysszynie, pod Halą Jaskową, czy też w rejonie Magurki Radziechowskiej. Pierwotnie prawie całą powierzchnię Parku zajmowały lasy. Dominowały drzewostany bukowo-jodłowoświerkowe, przy czym udział świerka wzrastał wraz z wysokością nad poziomem morza. Wraz z rozwojem osadnictwa znaczna część powierzchni leśnej zajęta została pod uprawy polowe. Piętro pogórza (do ok. 500 m n.p.m.) zajmują pola rolne i łąki oraz tereny zurbanizowane, a niewielki fragment stanowią łągi i grądy. Dla piętra regla dolnego (500-1000 m n.p.m.) charakterystycznym typem roślinności są buczyny z domieszką świerka, jodły i jaworu. Obecnie jednak dominują świerczyny wtórnego pochodzenia. Partie szczytowe powyżej 1000 m n.p.m. to regiel górny z wysokogórskim borem świerkowym. W nadleśnictwach Ustroń i Wisła występuje świerk istebniański – ekotyp cechujący się najlepszymi w Europie parametrami odpornościowymi i wzrostowymi. Rozległe i zwarte kompleksy leśne, będące pozostałością Puszczy Karpackiej, są miejscem obecności rzadkich, jak również pospolitych gatunków zwierząt. Lista ssaków obejmuje łącznie ok. 35 gatunków, m.in. ssaki kopytne, takie jak: jelen, sarna, dzik czy drapieżniki – wilk, ryś, lis i rzadziej niedźwiedź. W jaskiniach odnotowano wiele gatunków zimujących nietoperzy, np. gacka wielkoucha, nocka dużego, podkowca małego. Faunę ptaków reprezentują: głuszek, jarząbek, siwerniak, drozd obroźny, dzięcioł trójpalczasty i orzechówka oraz duże ptaki drapieżne. Nad potokami zaobserwować można pliszkę górską, pluszcza, zimorodka czy sieweczkę rzeczną. Na terenie parku gady reprezentowane są przez jaszczurki: zwinkę i żyworódkę, beznogiego padalca, jadowitą żmiję zygzakowatą oraz zaskrońca. Stwierdzono występowanie 13 gatunków płazów, w tym: 4 gatunków traszek, 2 gatunków kumaków, salamandry plamistej, rzekotki drzewnej, 2 gatunków ropuch i 3 gatunków żab. Fragmenty Parku o charakterze naturalnym lub nieznacznie przekształcone przez człowieka zostały objęte ochroną jako 8 rezerwatów przyrody: „Zadni Gaj”, „Barania Góra”, „Czantoria”, „Wisła”, „Stok Szyndzielni”, „Dolina Łąńskiego Potoku”, „Kuźnie” i „Jaworzyna”. Cenne okazy drzew objęto ochroną pomnikową, liczne są również pomniki przyrody nieożywionej, chroniące formy skalne (m.in. skały „Na Kobylej”, skały grzybowe, „Dorkowa Skała”) oraz jaskinie (m.in. Jaskinia w Stołowie, Jaskinia Salmopolska, Jaskinia w Trzech Kopcach). Ponadto utworzono użytki ekologiczne „Uroczysko Jasionka” i „Góra Tuł”, stanowiska dokumentacyjne „Jasieniowa”, „Kamieniołom Skalica”, „Jaskinia Wiślańska” i „Jaskinia Miecharska” oraz zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, m.in. „Dolina Wapienicy”, „Cygański Las”. Obszar Parku w znacznej części chroniony jest również w ramach europejskiej sieci Natura 2000 (PLH 240005).

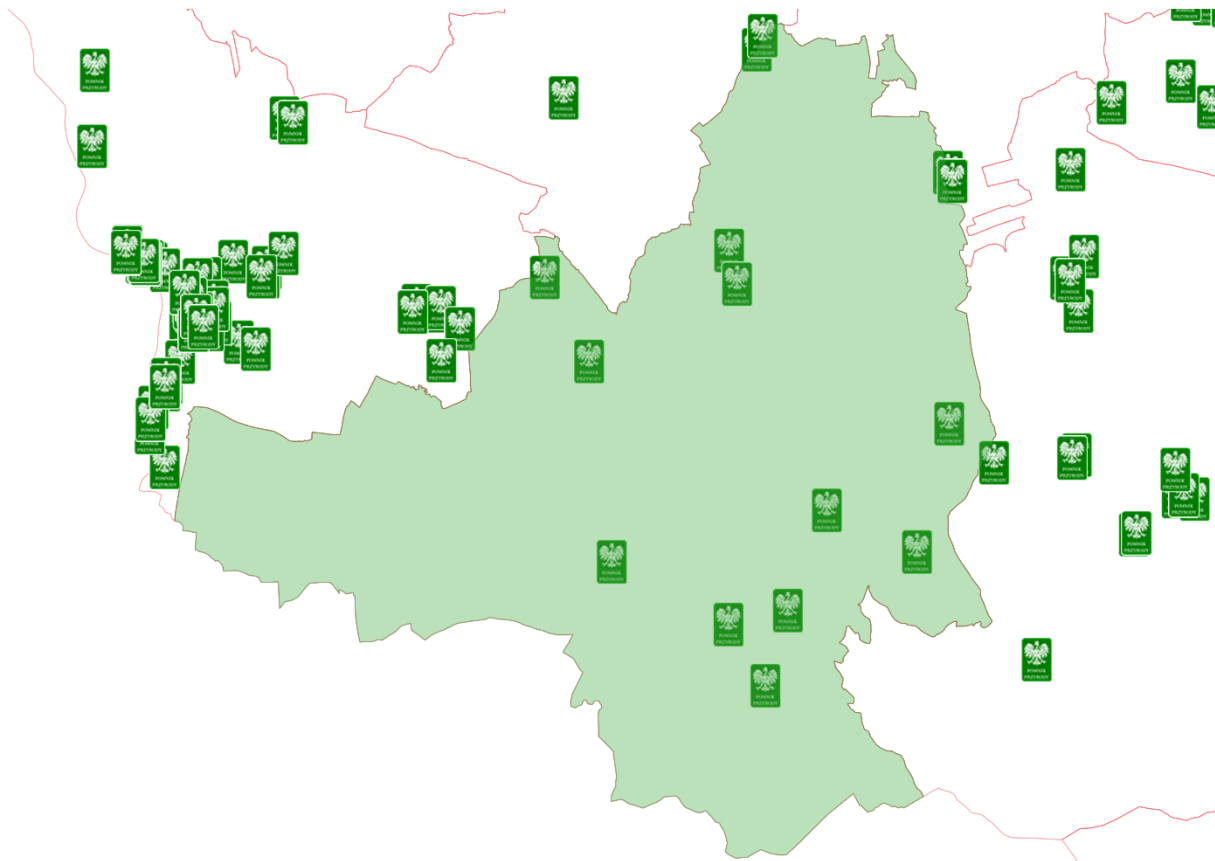
Pomniki przyrody

Na terenie gminy Goleszów zgodnie z informacją pozyskaną z CRFOP znajduje się 11 pomników przyrody. Szczegółowe informacje dotyczące pomników przyrody zawiera poniższa tabela.

Tabela 51. Pomniki przyrody zlokalizowany na terenie gminy Goleszów wg CRFOP

L.p.	Typ pomnika przyrody	Rodzaj pomnika przyrody	Data ustanowienia	Opis pomnika przyrody	Podstawa prawna
1.	jednoobiektowy	drzewo	23.04.1954	Cis pospolity - <i>Taxus baccata</i>	Orzeczenie o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dnia 23.04.1954 r. nr RL.13b/10/54
2.	jednoobiektowy	drzewo	19.11.1955	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Orzeczenie o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dnia 19.11.1955 r. nr RL.13b/44/55
3.	jednoobiektowy	drzewo	27.06.1957	Cis pospolity - <i>Taxus baccata</i>	Orzeczenie o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dnia 27.06.1957 r. nr L.O.13b/23/57
4.	wieloobiektowy	grupa drzew	06.07.1962	2 szt. Klon polny - <i>Acer campestre</i>	Decyzja o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dnia 06.07.1962 r. nr RL/OP/b/20/62
5.	jednoobiektowy	drzewo	01.09.1998	Miłorząb dwuklapowy (Miłorząb chiński, Miłorząb dwudzielny) - <i>Ginkgo biloba</i>	Rozporządzenie nr 12/98 o uznaniu za pomnik przyrody Wojewody Bielskiego w sprawie uznania za pomniki przyrody
6.	jednoobiektowy	drzewo	27.03.2004	Modrzew europejski - <i>Larix decidua</i>	ROZPORZĄDZENIE Nr 7/2004 WOJEWODY ŚLĄSKIEGO z dnia 25 lutego 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony indywidualnej w drodze uznania za pomnik przyrody żywej - drzewa gatunku modrzew europejski (<i>Larix decidua</i>) zlokalizowanego obok schroniska na Górze Chełm
7.	wieloobiektowy	grupa drzew	09.04.2004	2 szt. Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	ROZPORZĄDZENIE Nr 12/2004 WOJEWODY ŚLĄSKIEGO z dnia 16 marca 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony indywidualnej w drodze uznania za pomnik przyrody żywej, grupy jednogatunkowej - 2 drzew gatunku lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i> Miller)
8.	jednoobiektowy	drzewo	09.04.2004	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	ROZPORZĄDZENIE Nr 13/2004 WOJEWODY ŚLĄSKIEGO z dnia 16 marca 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony indywidualnej w drodze uznania za pomnik przyrody żywej - drzewa gatunku dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i> L.) zlokalizowanego w miejscowości Dziegielów
9.	wieloobiektowy	grupa drzew	23.04.2004	2 szt. Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	ROZPORZĄDZENIE Nr 18/2004 WOJEWODY ŚLĄSKIEGO z dnia 26 marca 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony indywidualnej w drodze uznania za pomnik przyrody żywej grupy jednogatunkowej - 2 drzewa gatunku jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i> L.)
10.	jednoobiektowy	drzewo	01.08.2006	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	UCHWAŁA Nr XLIII/370/06 Rady Gminy w Goleszowie z dnia 30 maja 2006 r. w sprawie stanowienia pomników przyrody - drzewa gatunku buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>) i drzewa gatunku cis pospolity (<i>Taxus baccata</i>) zlokalizowanych w miejscowości Cisownica,
11.	jednoobiektowy	drzewo	01.08.2006	Cis pospolity - <i>Taxus baccata</i>	

Źródło: <http://www.gdos.gov.pl/formy-ochrony-przyrody> (dostęp: lipiec 2024 r.)

Rysunek 25. Lokalizacja pomników przyrody na terenie gminy Goleszów

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl>

4.9.1.3. Korytarze ekologiczne

Korytarz ekologiczny (migracyjny) to „obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów”. W ekologii krajobrazu ujmuje się go najczęściej jako relatywnie wąski pas terenu, który różni się od otaczającego go tła i stanowi łączność pomiędzy podobnymi ekosystemami.⁵

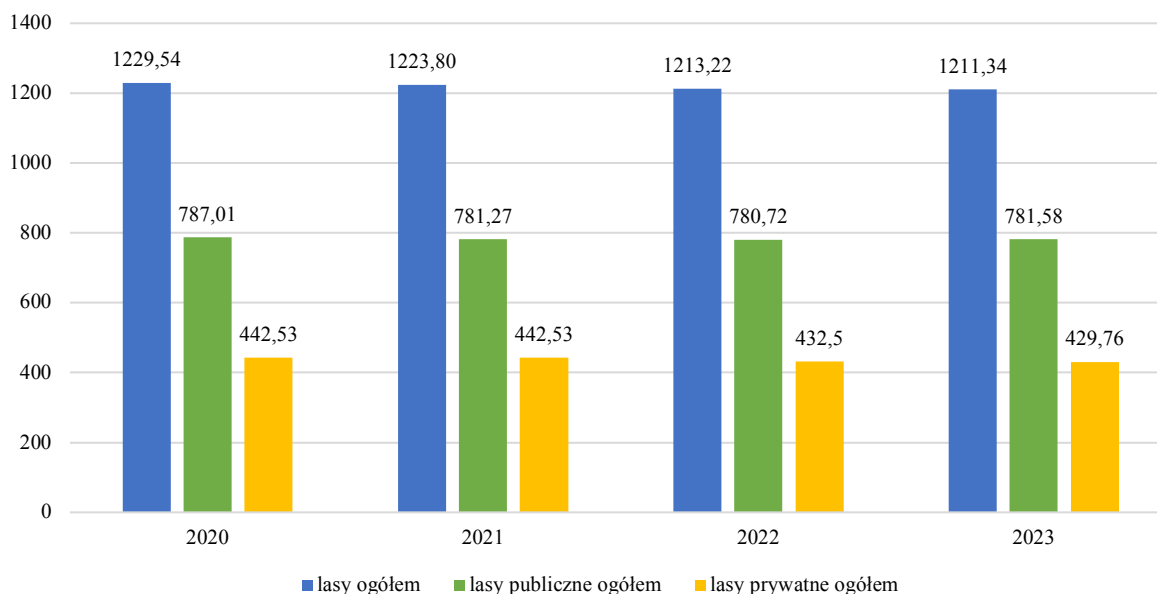
Celem utworzenia Sieci Ekologicznej ECONET tj. układu łączącego dobrze zachowane i bogate pod względem gatunkowym oraz siedliskowym ekosystemu naturalne lub zbliżone do naturalnych (tzw. obszary węzłowe) korytarzami ekologicznymi, ma na celu umożliwienie migracji organizmów żywych oraz utrzymanie lub odtworzenie spójności przestrzennej i funkcjonalnej obszarów, głównie objętych formami ochrony przyrody. W obrębie gminy Goleszów wyróżniono następujące elementy systemu powiązań przyrodniczych:

- międzynarodowy korytarz spójności obszarów chronionych „Olza-Odra” – przemieszczania się organizmów występujących w bioregionach Karpat Zachodnich i Wyżyn Środkowopolskich,
- obszar węzłowy korytarzy ekologicznych dla ssaków kopytnych „Beskid Śląski”,
- obszar węzłowy korytarzy ekologicznych ssaków drapieżnych, występujących w bioregionach Niziu Środkowoeuropejskiego i Wyżyn Środkowopolskich,
- ponadregionalny korytarz migracji ptaków „Lasy Beskidu Śląsko-Żywieckiego”

⁵ Opracowanie ekofizjograficzne dla Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego

4.9.1.4. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

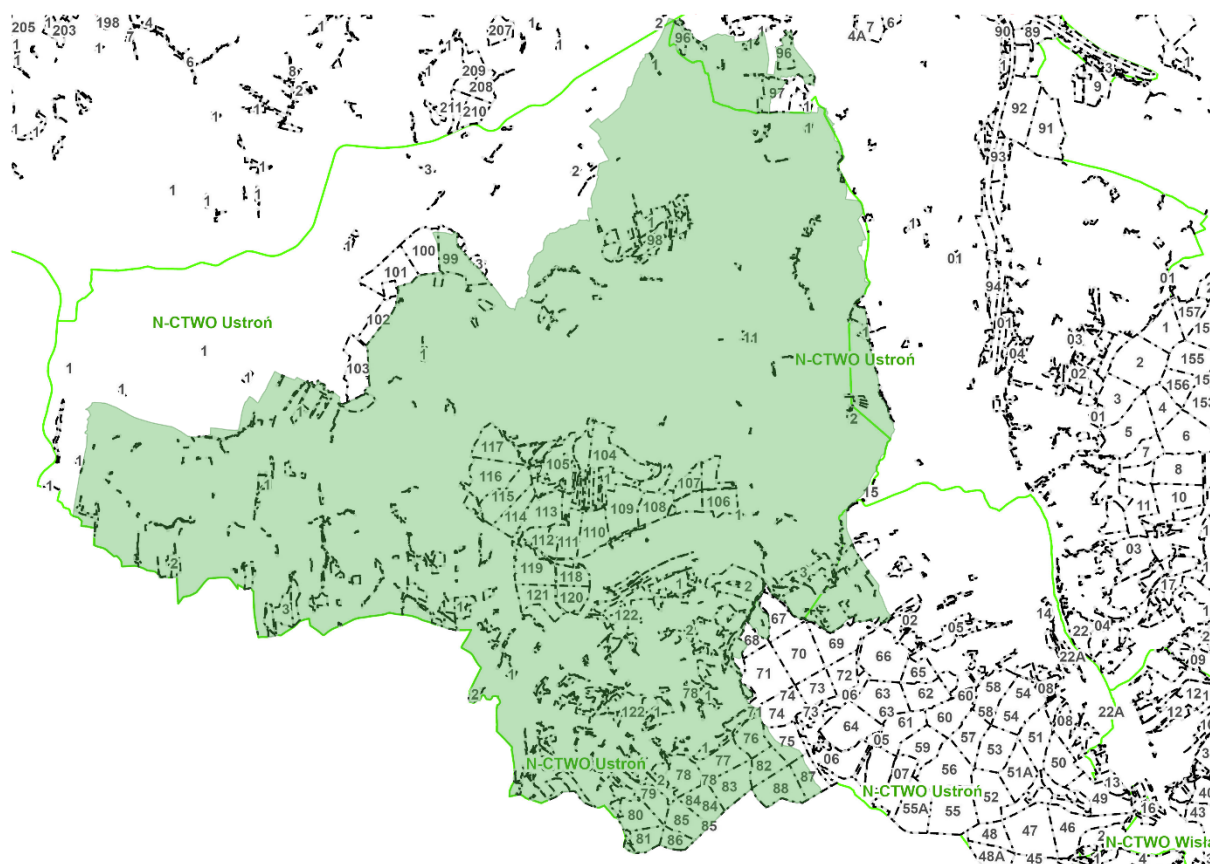
Powierzchnia lasów na terenie gminy Goleszów – wg stanu na dzień 31.12.2023 r. – wynosi około 1211,34 ha, co stanowi ok. 18,38% powierzchni gminy.

Rysunek 26. Powierzchnie lasów (ha) znajdujących się na terenie gminy Goleszów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych, GUS, dostęp: lipiec 2024 r.

Gospodarkę leśną na obszarze gminy Goleszów prowadzi Nadleśnictwo Ustroń. W zarządzie Nadleśnictwa znajduje się 803,9483 ha lasów.

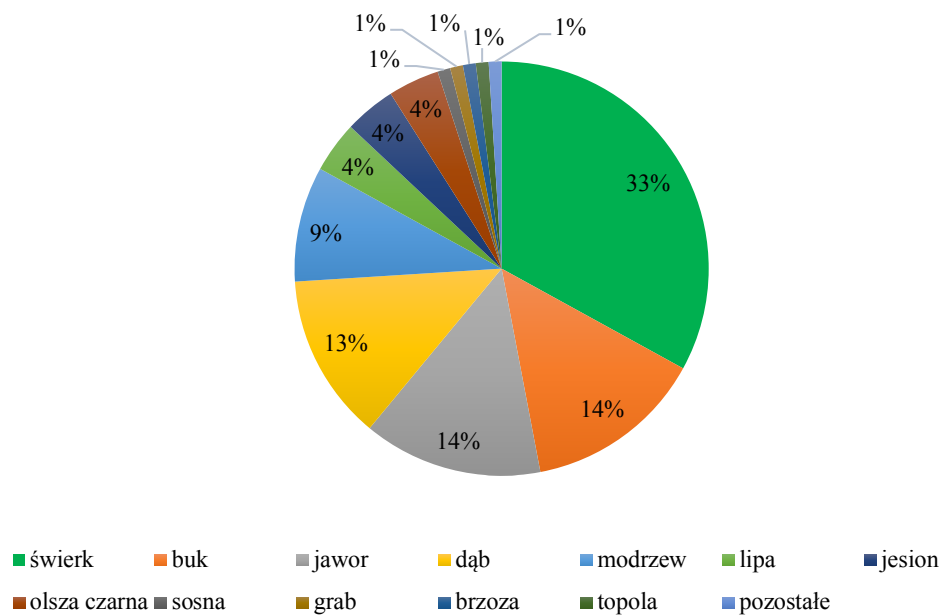
Rysunek 27. Obszary leśne na terenie gminy Goleszów

Źródło: opracowanie własne

Na terenie gminy Goleszów występują następujące siedliska lasów:

- lasy świeże,
- lasy wyżynne świeże,
- lasy wyżynne wilgotne,
- lasy mieszane wyżynne świeże,
- lasy górskie świeże,
- lasy górskie wilgotne,
- lasy mieszane górskie świeże,
- lasy łąkowe.

Lasy leżące na terenie gminy Goleszów wchodzą w skład dwóch leśnictw: Równica (27,3066 ha) i Dziegielów (776,6417 ha). Na poniższym rysunku przedstawiono skład gatunkowy drzewostanów leśnictwa Dziegielów.

Rysunek 28. Skład gatunkowy drzewostanów leśnictwa Dziegielów

Źródło: opracowanie własne na podstawie pisma Nadleśnictwa Ustroń, znak: ZG.0172.15.2024.DG

Dla gruntów Skarbu Państwa będących w zarządzie PGL LP Nadleśnictwo Ustroń aktualnie obowiązuje Plan Urządzania Lasu na lata 2018-2027.

W latach 2020-2023 powierzchnia zrealizowanych odnowień na terenie gminy Goleszów wyniosła 22,58 ha, łącznie posadzono 122,81 tys. szt. sadzonek, z czego:

- w 2020 roku odnowiono 6,57 ha, posadzono 39,62 tys. szt. sadzonek,
- w 2021 roku odnowiono 8,23 ha, posadzono 39,65 tys. szt. sadzonek,
- w 2022 roku odnowiono 4,98 ha, posadzono 28,07 tys. szt. sadzonek,
- w 2023 roku odnowiono 2,80 ha, posadzono 15,47 tys. szt. sadzonek.

Lasy prywatne objęte są UPUL na lata 2023-2032. Nadzór nad lasami prywatnymi sprawuje Nadleśniczy Nadleśnictwa Ustroń w ramach porozumienia zawartego ze Starostą Cieszyńskim.

Nadleśnictwo Ustroń w latach 2020-2023 prowadziło działania edukacyjne i promocyjne, w których mogli brać udział mieszkańcy gminy Goleszów. W poniższej tabeli przedstawiono wszystkie działania zrealizowane przez Nadleśnictwo w latach 2020-2023 wraz z liczbą przeprowadzonych zajęć oraz liczbą uczestników.

Tabela 52. Formy edukacji leśnej zrealizowane przez Nadleśnictwo Ustroń w latach 2020-2023 roku

Forma edukacji	Liczba zajęć	Liczba uczestników
Zajęcia terenowe i wycieczki z przewodnikiem	89	4075
Zajęcia w izbie leśnej nadleśnictwa	62	2254
Spotkania z leśnikiem w szkołach	22	1426
Spotkania edukacyjne z leśnikiem poza szkołą (w Domu Kultury, Muzeum, Urzędzie Gminy, itp..)	35	2353
Konkursy leśne (wiedzy, plastyczne, literackie itp..)	14	746
Akcje, imprezy okolicznościowe	7	686
Wystawy edukacyjne	2	1214

Źródło: pismo Nadleśnictwa Ustroń, znak: ZG.0172.15.2024.DG

4.9.1.5. Działania informacyjno-edukacyjne

W latach 2020-2023 Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego w Katowicach, Oddział Biura w Żywcu prowadził działania promocyjne i edukacyjne dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Goleszów. ZPKWŚ realizuje działania z zakresu edukacji przyrodniczej i ekologicznej. Tematyka warsztatów prowadzonych przez ZPKWŚ porusza zagadnienia związane z walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, chronionych w ramach europejskiej sieci Natura 2000. Warsztaty dedykowane są przedszkolakom, młodzieży szkolonej oraz dorosłym, a ich tematyka obejmuje gatunki roślin i zwierząt występujących na obszarze Parku Krajobrazowego, form ochrony przyrody, osobliwości przyrodniczych, uwarunkowania na wartości przyrodnicze i krajobrazowe obszaru. Ponadto poruszane są kwestie związane z szeroko pojętą edukacją ekologiczną oraz dobrymi praktykami w życiu codziennym mającymi wpływ na stan środowiska. Placówki oświatowe na terenie gminy Goleszów są na bieżąco informowane o prowadzonych przez ZPKWŚ Oddział Biura w Żywcu działaniach z zakresu edukacji przyrodniczej, ekologicznej i korzystają z oferty poprzez uczestnictwo w konkursach przyrodniczych i ekologicznych, akcjach ekologicznych, warsztatach terenowych i stacjonarnych, m.in.:

- Ogólnopolski Konkurs „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski”,
- Ogólnopolski Konkurs Plastyczny „Magia Beskidów”,
- Wojewódzki Konkurs „Ekologiczne Łamanie Główek”,
- wojewódzkie konkursy plastyczne i fotograficzne koordynowane przez Ośrodki Edukacyjne ZPKWŚ,
- warsztaty terenowe na obszarze parków krajobrazowych,
- warsztaty terenowe na sensorycznej ścieżce przyrodniczej w Ośrodku,
- pogadanki w Ośrodku oraz w placówkach oświatowych,
- akcje ekologiczne (Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata, Święto Drzewa),
- zajęcia okazjonalne o tematyce przyrodniczej (Międzynarodowy Dzień Roślin, Międzynarodowy Dzień Krajobrazu, zajęcia z okazji Świąt Wielkanocnych, Mikołaja i Świąt Bożego Narodzenia, w czasie trwania ferii i wakacji).

Ponadto Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego Oddział Biura w Żywcu przygotowuje oraz rozpowszechnia cykl filmów edukacyjno-popularyzatorskich o treściach przyrodniczych związanych z Parkiem Krajobrazowym Beskidu Śląskiego, które publikowane są regularnie na profilu społecznościowym ZPKWŚ oraz wykorzystywane są przez placówki oświatowe w trakcie działań edukacyjnych.

4.9.2. Analiza SWOT

Ochrona przyrody	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
bogactwo form ochrony przyrody akcje edukacyjne prowadzone przez Nadleśnictwo akcje informacyjno-edukacyjne prowadzone przez ZPKWŚ	napływ zanieczyszczeń spoza gminy przekształcanie środowiska związane z działalnością człowieka oddziaływanie zanieczyszczeń w powietrzu na stan roślinności
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
ograniczanie lokalnych źródeł zanieczyszczeń powietrza, gleby i wód właściwa pielęgnacja szaty roślinnej zalesianie nieużytków przebudowa drzewostanów leśnych w kierunku bardziej odpornych na zanieczyszczenia gatunków oraz uzupełnienia gatunkami rodzimymi zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych	rozprzestrzenianie się obcych gatunków fauny i flory zarastanie małych zbiorników, oczek wodnych – biotopów rzadkich gatunków płazów zagrożenia biotyczne (szkodniki), abiotyczne (susze, wiatry), zagrożenia antropogeniczne (zła jakość powietrza)

Źródło: opracowanie własne

4.9.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie ochrony przyrody

Formy ochrony przyrody przewidziane w ustawie o ochronie przyrody pełnią przede wszystkim rolę lokalnych węzłów i korytarzy ekologicznych. Winny one być powiązane przestrzennie z podobnymi strukturami na terenie sąsiadujących terenów. W stosunku do niektórych ekosystemów warunkiem zachowania wysokich walorów jest wprowadzenie ochrony czynnej (dotyczy cennych zbiorowisk nieleśnych), w sytuacji zaniechania tradycyjnego użytkowania niektórych typów zbiorowisk bardzo szybko dochodzi do wycofywania się np. gatunków słabych konkurencyjnie, a często należących jednocześnie do grupy gatunków ginących.

Dla ochrony całości dziedzictwa przyrodniczego oraz kształtowania systemu terenów zieleni należy podjąć następujące zadania:

- promocję i pielęgnację obiektów i obszarów chronionych na mocy przepisów ustawy o ochronie przyrody – w ramach Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (ESOCh),
- bieżące zgłaszanie uwag i wniosków, udział w konsultacjach,
- uwzględnienie zachowania terenów zielonych w nowych lub zmienionych dokumentach planistycznych,
- kreowanie wspólnej polityki ochrony przyrody dolin rzecznych oraz ich dopływów korytarzy ekologicznych o randze regionalnej, terenów zieleni łąkowej,
- koordynację rozwoju sieci tras i ścieżek rowerowych,
- promocję rozwoju rolnictwa ekologicznego, agroturystyki: programy rolnośrodowiskowe jako formy zmiany wizerunku nieefektywnej gospodarki rolnej,
- wsparcie działań organizacji ekologicznych, instytucji naukowych w zakresie ochrony czynnej wybranych gatunków fauny i flory.

4.10. Przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym.

Tabela 53. Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GOLESZÓW NA LATA 2020-2023 Z PERSPEKTYWĄ NA DO ROKU 2027”			
Cel: przeciwdziałania awariom instalacji przemysłowych, Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Wsparcie OSP w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego	W latach 2022-2023 dofinansowano zakup nowych średnich samochodów ratowniczo-pożarniczych, zakup sprzętu wysokościowego, przyczepy Wiola, toru MDP, pojazdu quad, pralnicy+suszarki do prania ubrań specjalnych typu NOMEX, myjki wysokościowej, sprzętu ratowniczego, umundurowania, wyposażenia i toreb medycznych.	bieżąca realizacja
2.	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Brak potrzeby realizacji. Na terenie gminy nie znajdują się zakłady zagrożone ryzykiem wystąpienia awarii.	brak konieczności realizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Goleszów

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 54. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy	Stan aktualny
1.	Ilość jednostek otrzymujących wsparcie	9	9
2.	Ilość akcji edukacyjnych	2/rok	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Goleszów

4.10.1. Opis stanu obecnego

Pojęcie „poważne awarie” – określa art. 3 pkt 23. ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r., poz. 2556 z późn. zm.). Rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w którym występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska, lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Organem właściwym do realizacji zadań Ministra Środowiska w sprawach: przeciwdziałania poważnym awariom, transgranicznych skutków awarii przemysłowych oraz awaryjnego zanieczyszczenia wód granicznych jest Główny Inspektor Ochrony Środowiska. Ponadto Inspekcja Ochrony Środowiska współdziała w akcji zwalczania poważnej awarii z organami właściwymi do jej prowadzenia oraz sprawuje nadzór nad usuwaniem skutków tej awarii.

Obowiązki związane z awariami przemysłowymi spoczywają głównie na prowadzącym zakład o zwiększonym ryzyku lub o dużym ryzyku wystąpienia awarii oraz na organach Państwowej Straży Pożarnej, a także wojewodzie. Zakłady takie zazwyczaj przynoszą wiele korzyści dla lokalnej społeczności, zapewniają zatrudnienie, utrzymanie, są motorem rozwoju i wspierają inicjatywy społeczne. Jednakże z uwagi na charakter prowadzonej działalności, są także źródłem potencjalnego zagrożenia.

Według rejestru prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Państwową Straż Pożarną, na terenie gminy Goleszów nie funkcjonują zakłady przemysłowe, w których występowałyby rodzaje i ilości substancji niebezpiecznych pozwalające zakwalifikować je do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej lub zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej.

Najbliżej położone zakład o ryzyku poważnej awarii PPG Polifarb Cieszyn S.A. zlokalizowany w Cieszynie przy ulicy Chemików 16. Aktualnie zakład ten w żaden sposób nie oddziałuje na teren gminy Goleszów.

W latach 2020-2023 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przeprowadził na terenie gminy Goleszów 19 kontroli przedsiębiorstw, w ramach których stwierdzono 11 naruszeń. Tylko w jednym przypadku nałożono karę finansową.

W Starostwie Powiatowym w Cieszynie funkcjonuje Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego. Do zadań Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego należy:

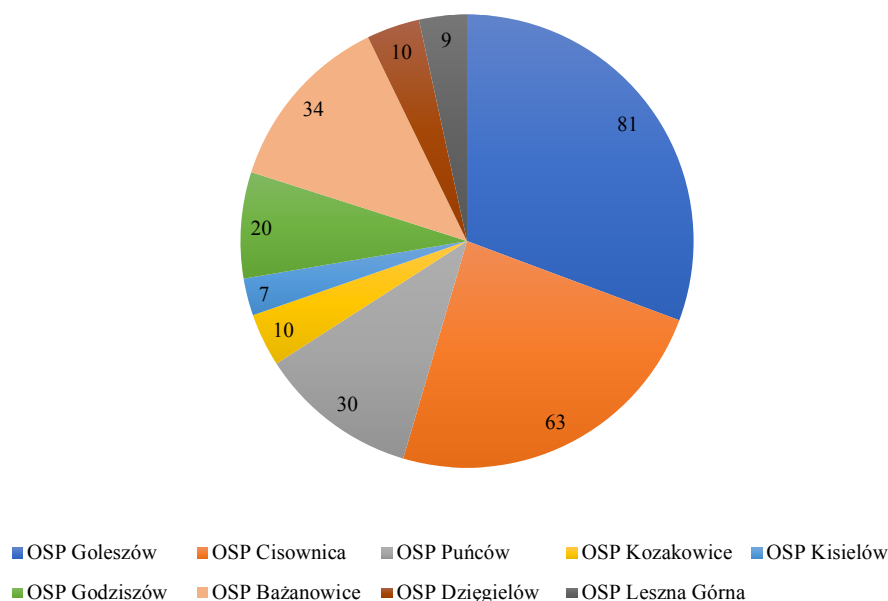
- pełnienie całodobowego dyżuru w celu zapewnienia przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego,
- współdziałanie z centrum zarządzania kryzysowego organów administracji publicznej,
- nadzór nad funkcjonowaniem systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania ludności,
- współpraca z podmiotami realizującymi monitoring środowiska,
- współdziałanie z podmiotami prowadzącymi akcje ratownicze, poszukiwawcze i humanitarne,
- dokumentowanie działań podejmowanych przez centrum,
- realizacja zadań stałego dyżuru na potrzeby podwyższania gotowości obronnej państwa.

4.10.1.1. Ochotnicza Straż Pożarna

Na terenie gminy Goleszów funkcjonuje 9 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej:

- OSP Goleszów,
- OSP Cisownica,
- OSP Puńców,
- OSP Kozakowice,
- OSP Kisielów,
- OSP Godziszów,
- OSP Bażanowice,
- OSP Dzięgielów,
- OSP Leszna Górna.

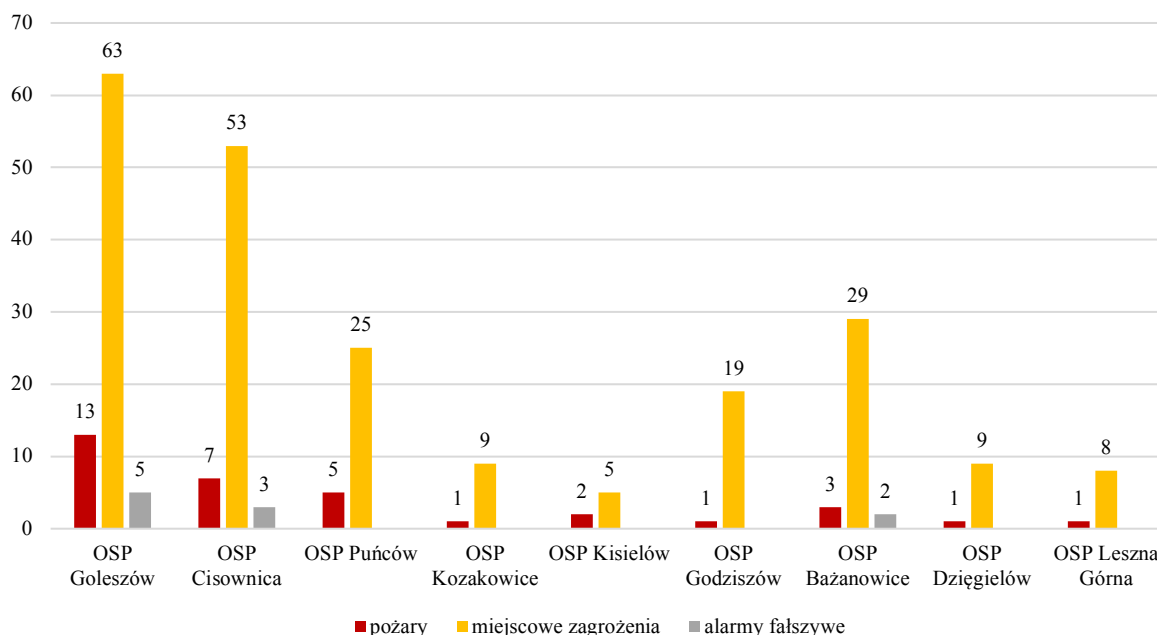
Ochotnicze Straże Pożarne z terenu gminy Goleszów w 2023 roku brały udział łącznie w 264 wyjazdach do zdarzeń. Najwięcej wyjazdów zanotowała OSP Goleszów – 81 dyspozycji, natomiast najmniej OSP Kisielów – 7 dyspozycji.

Rysunek 29. Liczba dyspozycji jednostek OSP z terenu gminy Goleszów w 2023 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://strazacki.pl/statystyki-wyjazdow-osp-2023/statystyki-osp-2023-woj-slaskie/> (dostęp: lipiec, 2024)

Na poniższym wykresie przedstawiono zestawienie interwencji podejmowanych przez jednostki OSP z terenu gminy Goleszów w 2023 roku. Najwięcej dyspozycji dotyczyło miejscowych zagrożeń – łącznie 220 dyspozycji OSP.

Rysunek 30. Zestawienie liczby dyspozycji dotyczących pożarów, miejscowych zagrożeń oraz fałszywych alarmów, w których brały udział OSP z terenu gminy Goleszów w 2023 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://strazacki.pl/statystyki-wyjazdow-osp-2023/statystyki-osp-2023-woj-slaskie/> (dostęp: lipiec, 2024)

W latach 2020-2023 Gmina dofinansowała zakup nowych średnich samochodów ratowniczo-pożarniczych, zakup sprzętu wysokościowego, przyczepy Wiola, toru MDP, pojazdu quad, pralnicy + suszarki do prania ubrań specjalnych typu NOMEX, myjki wysokościowej, sprzętu ratowniczego, umundurowania oraz wyposażenia toreb medycznych.

4.10.2. Analiza SWOT

Przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
lokalizacja jednostek OSP na terenie gminy prawidłowe funkcjonowanie jednostek OSP będących w razie potrzeby w stałej gotowości brak zakładów o zwiększonym ryzyku awarii przemysłowej	zagrożenie ze strony transportu międzynarodowego oraz przygranicznego przewożącego materiały niebezpieczne
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
zmniejszenie zagrożenia wypadkowego i pożarowego poprzez remonty i modernizacje budynków oraz dróg prowadzone akcje edukacyjne dla dzieci młodzieży i dorosłych w zakresie zachowania się w sytuacji zagrożenia	zagrożenia wypadkowe związane z transportem

Źródło: opracowanie własne

4.10.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym

Głównymi zagrożeniami na terenie gminy, jakie mogą wystąpić w toku zwykłego funkcjonowania są wypadki i zdarzenia drogowe, pożary i zalania. Na zagrożenia pożarowe wpływa sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych (stropy, więźba dachowa, schody i pokrycia dachów) oraz magazynowane materiałów łatwopalnych (paliwo, smary, farby, oleje, tworzywa chemiczne, tarcica, opał itp.).

Najważniejszymi jednostkami zajmującymi się w pierwszej kolejności minimalizacją skutków zdarzeń są Straże Pożarne. Analiza SWOT jako mocną stroną Gminy wskazała, funkcjonowanie dobrze wyposażonych Ochotniczych Straży Pożarnych. W związku z tym jednym z zadań własnych Gminy jest wsparcie straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach kontroluje przedsiębiorstwa pod kątem przestrzegania wymagań ochrony środowiska. Jednocześnie same przedsiębiorstwa muszą dbać o należyte postępowanie i ostrożność. W harmonogramie realizacji zadań monitorowanych zaplanowano kontynuację działań w postaci kontroli przedsiębiorców wraz z egzekwowaniem wymagań dotyczących zapobiegania zagrożeniom – realizacja przez WIOŚ. Istotne jest prowadzenie samokontroli w firmach, szkoleń, tak, aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia awarii – realizacja tego zadania prowadzona winna być przez przedsiębiorstwa.

Ważnym zadaniem jest kontynuacja i doskonalenie działań edukacyjnych społeczeństwa w celu wyrobienia w ludności nawyków prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii. Działania te realizowane są poprzez akcje informacyjne i edukacyjne, a dla dzieci poprzez zabawę. Finansowanie tego rodzaju zadań pochodzi głównie ze środków własnych Gminy Goleszów oraz z dofinansowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

5. Zagadnienia horyzontalne

Celem niniejszego rozdziału jest przedstawienie czterech zagadnień horyzontalnych, stanowiących fundament wszystkich działań zapisanych w niniejszym **Programie**.

Każdy obszar interwencji i każdy kierunek działań powinien być spójny z czterema zagadnieniami horyzontalnymi, jakim są:

- adaptacja do zmian klimatu,
- nadzwyczajne zagrożenia,
- edukacja ekologiczna,
- monitoring środowiska.

Wszystkie obszary interwencji, na których opiera się niniejszy **Program** zawierają aspekty każdego z czterech działań horyzontalnych. Istotnym jest także, iż w każdej dziedzinie środowiskowej prowadzona jest edukacja ekologiczna, a nadzwyczajne zagrożenia czy awarie mogą wpływać na wszystkie obszary środowiska od przyrody po powietrze, wody i gleby. A w celu kontroli stanu i podjęcia ewentualnych szybkich kroków niezbędny jest monitoring środowiska i stała kontrola jego stanu.

5.1. Adaptacja do zmian klimatu

W 2013 roku Ministerstwo Środowiska opracowało „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”. Dokument ten został opracowany przez Ministerstwo Środowiska na podstawie analiz wykonanych przez Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy w ramach projektu pn. „Opracowanie i wdrożenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu – KLIMADA”.

Oddziaływania związane z prognozowanymi zmianami klimatu będą z różnym natężeniem wzmacniane wskutek działalności człowieka, zarówno poprzez podejmowanie aktywności gospodarczej (wydobycie kopalin, kierunkowa gospodarka leśna i hodowla zwierząt oraz rolnictwo), jak i jej zaniechania (porzucenie łąk i muraw, zanik tradycyjnych form wykorzystania terenu). Oddziaływania te są wielokierunkowe i mogą znacznie wzmocnić niekorzystne oddziaływanie prognozowanych zmian warunków klimatycznych w powiązaniu z nieprawidłowym zagospodarowaniem terenu.

Z racji zwiększonej częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych należy spodziewać się w przyszłości zwiększonej możliwości wystąpienia suszy, nadmiernych opadów, powodzi, które mogą zapoczątkować powstanie osuwisk, erozję terenów pagórkowatych.

Problem zmian w reżimie hydrologicznym dotyczy również siedlisk wód słodkich, płynących lub stojących. Grupa ta jest narażona na zmiany wskutek wzrostu opadów nawałnych, okresów suchych, procesów eutrofizacji i zaburzeń przepływu wód w zbiornikach.⁶

Pomiędzy zagospodarowaniem przestrzennym i warunkami klimatycznymi zachodzi ścisły związek wzajemnego oddziaływania. W kontekście zmian klimatu istnieje konieczność zmian treści planowania przestrzennego tak, żeby odpowiadały na problemy, które dotychczas nie były, bądź nie musiały być przedmiotem rozstrzygnięć planistycznych, albo miały marginalne znaczenie w toku procesu planistycznego. Biorąc pod uwagę horyzontalny i interdyscyplinarny charakter gospodarki przestrzennej wdrażanie działań adaptacyjnych w tym sektorze przyczynia się do ograniczenia skutków zmian klimatu nie tylko w zagospodarowaniu przestrzennym, ale także w większości obszarów życia gospodarczego i społecznego. To powoduje, że planowanie przestrzenne, będące najważniejszym instrumentarium gospodarki przestrzennej, urasta do jednego z najistotniejszych kreatorów przestrzennej organizacji systemów społeczno-gospodarczych i ekologicznych, decydujących o adaptacji polskiej przestrzeni do spodziewanych zmian klimatu, a tym samym uwarunkowań środowiskowych i łagodzenia skutków społeczno-ekonomicznych tych zmian.

Zmiany klimatu i potencjalne skutki tych zmian zostały wzięte pod uwagę w niniejszym dokumencie poprzez realizację celów i kierunków działań, jakie zostały zapisane w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”.

W ramach poszczególnych kierunków interwencji wszystkie te cele zostały wzięte pod uwagę i w ramach nich zostały zaplanowane zadania dotyczące energetyki, edukacji mieszkańców, zarządzania szlakami komunikacyjnymi w celu minimalizacji zagrożeń powodowanych przewozem substancji niebezpiecznych.

Wśród kluczowych działań o charakterze horyzontalnym, które według „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” powinny być realizowane należy wymienić: rozwój alternatywnych możliwości produkcji energii na poziomie lokalnym, zarządzanie ryzykiem powodziowym, realizacja działań zabezpieczających przed osuwiskami oraz wdrażanie

⁶ Scenariusze Zmian Klimatu do 2030 r. i wpływ na sektory i obszary wrażliwe, Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

lokalnych systemów monitoringu i ostrzegania przed nadzwyczajnymi zjawiskami klimatycznymi. Istotnym elementem jest ciągła edukacja ekologiczna nie tylko dzieci, ale też osób dorosłych w szczególności rolników i właścicieli lasów, właściwe planowanie przestrzenne na poziomie regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji oraz uwzględnianie trendów klimatycznych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej.⁷

5.2. Nadzwyczajne zagrożenia

Zarówno jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, jak i poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów, wybuch, awarię zbiornika, katastrofę autocysterny przewożącej substancje niebezpieczne, awarię obiektów hydrotechnicznych, itp.

Na zagrożenia pożarowe wpływa także sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych oraz magazynowane środki i materiały łatwopalne.

Powstałe zagrożenia usuwane są przez odpowiednio wyposażone i wyszkolone jednostki straży pożarnej.

Na obszarach rolniczych gminy Goleszów przyczyną zanieczyszczeń wód może być niewłaściwe magazynowanie i stosowanie nawozów i środków ochrony roślin, co jest kontrolowane przez WIORIN. Zagrożenie dla środowiska w tym przypadku zależy od rozpuszczalności środków w wodzie i stopnia ich toksyczności.

Zagrożeniem dla mieszkańców i środowiska może być także transport paliw i ładunków niebezpiecznych, mogą one być przewożone wszystkimi drogami, na których nie ma zakazów transportu ciężkiego lub innych obostrzeń. W trakcie doraźnych kontroli pojazdy te są sprawdzane przez funkcjonariuszy policji pod kątem ładowności pojazdów oraz ich stanu technicznego.

Nadzwyczajne zagrożenia, do których może dojść na terenie gminy w trakcie normalnego funkcjonowania sprecyzowano w rozdziale 4.10 dotyczącym przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym. W rozdziale tym sprecyzowano rodzaje zagrożeń, do jakich może dojść na obszarze gminy, wyspecyfikowano jednostki, które zajmują się identyfikacją zdarzeń, ratowaniem zdrowia, życia i mienia oraz usuwaniem skutków awarii oraz kompetencje organów do realizacji zadań w tym zakresie.

5.3. Działania edukacyjne

W zakresie edukacji ekologicznej najważniejszym celem, który należy osiągnąć jest wykształcenie świadomości ekologicznej i przekonanie młodej i dojrzałej części społeczeństwa o konieczności myślenia i działania według zasad ekorozwoju. Jest to cel dalekosiężny, wykraczający poza horyzont 2030 roku, do którego można się zbliżyć poprzez stopniowe podnoszenie świadomości ekologicznej.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54 z późn. zm.) narzuca obowiązek uwzględniania problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w programach nauczania wszystkich typów szkół, a także kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych.

W środkach masowego przekazu w publikacjach i audycjach również istnieje obowiązek popularyzacji ochrony środowiska i kształtowania pozytywnego stosunku do przyrody.

Ważną rolę w realizacji polityki proekologicznej gminy Goleszów odgrywają mieszkańcy. Ich zachowania, nawyki i podejmowane działania bezpośrednio przekładają się na jakość środowiska naturalnego. Dlatego istotne jest, by permanentnie kształtować świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska. Związana z tym edukacja ekologiczna stanowi moduł uzupełniający wielowymiarową działalność Gminy na rzecz tworzenia otoczenia przyjaznego człowiekowi.

Organy administracji, instytucje koordynujące działania związane z ochroną środowiska oraz te, które kierują i zarządzają działalnością naukową i naukowo-badawczą w zakresie ekologizacji są zobowiązane uwzględniać w swoich planach i działaniach bieżących i długoterminowych zagadnienia dotyczące ekologii i ochrony przyrody.

Na wszystkich etapach edukacji od przedszkolnej poprzez podstawową, średnią i wyższą placówki nauczania obejmujące swym działaniem jakakolwiek edukację dzieci i młodzieży zawierają w swoich programach dziedziny nauki lub dyscypliny naukowe wiążące się z ochroną środowiska.

Postawy społeczne i realizowana w całym okresie programowania szeroko pojęta edukacja ekologiczna ma na celu stałe podnoszenie świadomości zarówno dzieci i dorosłych. Wynika to z faktu, iż wśród społeczeństw gorzej wykształconych powszechnie akceptowane są postawy antyekologiczne (dewastacja zasobów przyrody, brak oszczędzania wody, segregacji odpadów), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji będzie tylko pogłębiać patologiczne zachowania.

Gmina Goleszów powinna kontynuować, a także rozwijać współpracę z placówkami oświatowymi, organizacjami społecznymi i instytucjami, przy organizowaniu prelekcji, wystaw, spotkań, wycieczek o tematyce ekologicznej i przyrodniczej, organizować akcje oraz pomagać przy realizacji programów szkolnych promujących idee zbierania

⁷ Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

surowców wtórnych w celu ich właściwego zagospodarowania. Właściwie ukierunkowana edukacja ekologiczna mieszkańców nie tylko przyczyni się do zwiększenia efektywności prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów, co zapewni pozyskanie surowców wtórnych, zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowiska oraz zmniejszenie szkodliwości tych odpadów, ale także do oszczędzania wody, niespalania odpadów w domowych kotłach, dbałości oraz szacunku o całość otaczającej nas przyrody i środowiska.

Czynnikami, które decydują o sukcesie realizowanej akcji edukacji ekologicznej są rzetelna informacja oraz umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem.

W zakresie wszystkich aspektów ochrony środowiska potrzebne są działania edukacyjne zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dla dorosłej części społeczeństwa. Z tego powodu zadania dotyczące edukacji ekologicznej umieszczono w harmonogramach we wszystkich rozdziałach dotyczących poszczególnych obszarów interwencji.

W każdej dziedzinie środowiskowej wspomniano o potrzebie prowadzenia stale i na bieżąco i w całej perspektywie realizacji Programu akcji edukacyjnych jednak, ze względu na fakt, że najwięcej działań edukacyjnych na terenie gminy realizowanych jest w zakresie ochrony powietrza i gospodarki odpadami tematy te zostały w tej części potraktowane najszerzej.

5.4. Monitoring środowiska

W związku ze zmianą kompetencji Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Środowiska i Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska wynikającą z przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 poz. 1479 z późn. zm.), od dnia 1 stycznia 2019 roku organem realizującym zadania Państwowego Monitoringu Środowiska jest Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Z dniem 1 stycznia 2019 roku pracownicy Wydziału Monitoringu Środowiska oraz Laboratorium WIOŚ stali się pracownikami GIOŚ. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska realizuje poprzez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska zadania Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie: gromadzenia i analizy wyników badań i obserwacji, przygotowania ocen jakości środowiska oraz udostępniania informacji o środowisku. Zadania Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska polegają między innymi na monitoringu środowiska.

Monitoring środowiska prowadzony jest w zakresie powietrza, wód powierzchniowych, wód podziemnych, ochrony przyrody i bioróżnorodności, gospodarki odpadami, hałasu, pól elektromagnetycznych, potencjalnego wystąpienia poważnej awarii oraz gleby i ziemi (na poziomie krajowym).

Zakres zadań Państwowego Monitoringu Środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMS opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu i Środowiska oraz w wykonawczych programach PMS opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMS na lata 2020-2025 powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 10 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska. Dokument ten obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych.⁸

Informacje powstające w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska służą do wspomagania działań na rzecz ochrony środowiska, a także do informowania organów administracji o stanie środowiska, potencjalnych lub istniejących zagrożeniach oraz obszarach występowania przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń w środowisku. W dalszym etapie dane te i informacje wykorzystywane są przez organy administracyjne do postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, pozwoleń na wprowadzanie gazów i pyłów do środowiska oraz planów zagospodarowania przestrzennego, a także planów i programów jako całości lub ich poszczególnych elementów.

Działalność inspekcyjna na terenie województwa śląskiego prowadzona jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. Polega na prowadzeniu kontroli instalacji i przedsiębiorstw oddziałujących na środowisko w celu sprawdzenia czy są przestrzegane przepisy prawa czy stwierdzone są naruszenia. W sytuacji stwierdzenia nieprzestrzegania obowiązujących przepisów wydawane są zarządzenia pokontrolne, a w razie ich niezrealizowania nakładane są kary.

⁸ <http://poznan.wios.gov.pl/monitoring-srodowiska/regionalny-wydzial-monitoringu-srodowiska/>

6. Cele Programu Ochrony Środowiska i ich finansowanie

Tabela 55. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu powietrza atmosferycznego

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa	Wartość bazowa rok 2023	Wartość docelowa rok 2032				
			(+ źródło danych)						
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Powietrze atmosferyczne	Znacząca poprawa jakości powietrza związana z realizacją kierunków działań naprawczych	Liczba aktualizacji dokumentacji dotyczącej ochrony powietrza źródło danych: Gmina Goleszów	1 (PGN z 2023 r.)	3	Skuteczne wdrażanie planów i programów służących ochronie powietrza poprzez osiągnięcie zakładanych efektów ekologicznych	Aktualizacja programów sektorowych: (plan gospodarki niskoemisyjnej, program ograniczania niskiej emisji oraz Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe)	Zadanie własne Gminy Goleszów	zmiana w przepisach prawnych dotyczących dokumentów
			Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji źródło danych: Gmina Goleszów	4	wg potrzeb		Ograniczenie niskiej emisji w budynkach użyteczności publicznej, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Zadanie własne Gminy Goleszów	brak środków finansowych
			Liczba instalacji OZE w obiektach użyteczności publicznej źródło danych: Gmina Goleszów	3	wg potrzeb		Ograniczenie niskiej emisji w budynkach mieszkalnych, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Zadanie własne Gminy Goleszów Zadanie monitorowane mieszkańców gminy	brak środków finansowych
			Liczba wymienionych źródeł ciepła w obiektach mieszkalnych źródło danych: Gmina Goleszów, WFOŚiGW	44	wg potrzeb		Organizacja akcji edukacyjnych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem	Zadanie własne Gminy Goleszów	brak środków finansowych
			Liczba akcji na rok źródło danych: Gmina Goleszów	kilka/rok*	kilka/rok*				

							odnawialnych źródeł energii		
			Liczba stanowisk pomiarowych na terenie gminy źródło danych: GIOŚ	0	1		Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	Zadanie monitorowane GIOŚ	brak środków finansowych
			Liczba kontroli nieruchomości źródło danych: Gmina Goleszów	38	wg potrzeb		Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako element zmian w świadomości społeczeństwa oraz środek prewencyjny	Zadanie własne Gminy Goleszów	brak środków finansowych
			Liczba kontroli zakładów w ciągu roku źródło danych: WIOŚ	3 (2022-2023)	wg potrzeb		Sukcesywna kontrola zanieczyszczeń emitowanych przez zakłady	Zadanie monitorowane WIOŚ	brak środków finansowych
			Liczba odcinków dróg budowanych i przebudowywanych źródło danych: Gmina Goleszów, ZDW, PZDP	11 odcinków dróg gminnych, 1 odcinek drogi powiatowej	wg potrzeb	Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu, na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu niepowodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza	Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publicznych	Zadanie własne Gminy Goleszów Zadanie monitorowane ZDW, PZDP	brak środków finansowych
			Długość nowych ścieżek rowerowych na terenie gminy [km] źródło danych: Gmina Goleszów	0	>15		Upowszechnianie komunikacji rowerowej – budowa ścieżek rowerowych w gminie	Zadanie własne Gminy Goleszów	brak środków finansowych

* akcje edukacyjne dotyczą różnych komponentów środowiska

Tabela 56. Harmonogram zadań własnych w zakresie powietrza atmosferycznego

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu		
				rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	rok 2030	rok 2031	rok 2032				
1.	Powietrze atmosferyczne	Aktualizacja programów Sektorowych: (plan gospodarki niskoemisyjnej, program ograniczania niskiej emisji oraz Projekt założeń do planu zaopatrzenia	Gmina Goleszów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60	środki własne Gminy Goleszów, możliwe dofinansowanie	brak środków finansowych	
		Ograniczenie niskiej emisji w budynkach użyteczności publicznej, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Gmina Goleszów	ok. 3 500									środki własne Gminy Goleszów, możliwe dofinansowanie ze środków WFOŚiGW/NFOŚiGW	brak środków finansowych		
		Ograniczenie niskiej emisji w budynkach mieszkalnych, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Gmina Goleszów	ok. 5 000									środki własne Gminy Goleszów, środki mieszkańców gminy Goleszów, POiŚ/RPO, WFOŚiGW/NFOŚiGW	brak środków finansowych		
		Organizacja akcji edukacyjnych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	Gmina Goleszów	ok. 5/rok*									środki własne Gminy Goleszów (możliwe dofinansowanie ze środków WFOŚiGW/NFOŚiGW)			
		Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako element zmian w świadomości społeczeństwa oraz środek prewencyjny	Gmina Goleszów	koszty administracyjne									środki własne Gminy Goleszów	w razie potrzeb		
		Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publicznych	Gmina Goleszów	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	środki własne Gminy Goleszów, POiŚ/RPO, FDS, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych (RFIL) oraz inne źródła	brak środków finansowych
		Upowszechnianie komunikacji rowerowej – budowa ścieżek rowerowych w Gminie	Gmina Goleszów	ok. 50									środki własne Gminy Goleszów, POiŚ/RPO, FDS, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych (RFIL) oraz inne źródła	brak środków finansowych		

*koszty edukacji ekologicznej obejmują akcje edukacyjne dotyczące różnych komponentów środowiska

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminę Goleszów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 57. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie powietrza atmosferycznego

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2024-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Powietrze atmosferyczne	Ograniczenie niskiej emisji w budynkach mieszkalnych, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	mieszkańcy	ok. 2 000	środki własne Gminy Goleszów, środki mieszkańców gminy Goleszów, POiŚ/RPO, NFOŚiGW/WFOŚiGW	brak środków finansowych, brak zainteresowania mieszkańców gminy
		Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	GIOŚ	wg potrzeb	środki własne GIOŚ, POiŚ/RPO	
		Sukcesywna kontrola zanieczyszczeń emitowanych przez zakłady	WIOŚ	10	środki WIOŚ	działanie jest realizowane co roku i będzie kontynuowane
		Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publicznych	ZDW, PZDP	wg potrzeb	środki własne ZDW, PZDP	brak środków finansowych

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminę Goleszów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 58. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu hałasu

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2023	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Hałas	Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska	Liczba zmodernizowanych dróg wojewódzkich/ powiatowych/ gminnych na rok źródło danych: administratorzy dróg	11 odcinków dróg gminnych, 1 odcinek drogi powiatowej	wg potrzeb	Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas	Ograniczenie hałasu drogowego	Zadanie własne Gminy Goleszów Zadanie monitorowane ZDW, PZDP	brak środków finansowych
			Liczba nasadzeń/wycinka drzew w pasach drogowych źródło danych: Gmina Goleszów, ZDW, PZDP	54/17 (Gmina) 0/35 (PZDP)	wg potrzeb		Stosowanie zieleni izolacyjnej, nasadzeń wzdłuż dróg	Zadanie własne Gminy Goleszów Zadanie monitorowane ZDW, PZDP	brak środków finansowych
			Liczba decyzji o dopuszczalnej emisji hałasu źródło danych: Powiat Cieszyński	0	wg potrzeb		Działania administracyjne mające na celu ograniczanie hałasu przemysłowego	Zadanie monitorowane Starosty Cieszyńskiego	realizacja w razie potrzeby
			Liczba akcji edukacyjnych źródło danych: Gmina Goleszów	kilka/rok*	kilka/rok*		Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu	Zadanie własne Gminy Goleszów	brak zainteresowania mieszkańców
			Liczba przedsiębiorstw badanych/ilość naruszeń źródło danych: WIOŚ	2/1 (2022-2023)	wg potrzeb		Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska oraz narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas	Monitoring poziomów hałasu emitowanego przez przedsiębiorstwa	Zadanie monitorowane WIOŚ

* akcje edukacyjne dotyczą różnych komponentów środowiska

Tabela 59. Harmonogram zadań własnych w zakresie hałasu

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	rok 2030	rok 2031	rok 2032		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1.	Hałas	Ograniczenie hałasu drogowego	Gmina Goleszów	koszty budowy, przebudowy i modernizacji dróg podano w ochronie powietrza									środki własne Gminy Goleszów dofinansowanie UE	zakres zadań ustalany jest w ramach potrzeb i możliwości
		Stosowanie zieleni izolacyjnej, nasadzeń wzdłuż dróg	Gmina Goleszów	ok. 50									środki własne Gminy Goleszów	
		Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu	Gmina Goleszów	ok. 5/rok*									środki własne Gminy Goleszów, środki zewnętrzne WFOŚiGW	przy okazji innych działań edukacyjnych

*koszty edukacji ekologicznej obejmują akcje edukacyjne dotyczące różnych komponentów środowiska

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminę Goleszów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 60. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie hałasu

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2024-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Hałas	Ograniczenie hałasu drogowego	ZDW, PZDP	według zadań własnych oraz według kosztorysu dodatkowych działań	Środki własne ZDW, PZDP, dofinansowanie UE	zakres zadań ustalany jest w ramach potrzeb i możliwości dofinansowania
		Stosowanie zieleni izolacyjnej, nasadzeń wzdłuż dróg	ZDW, PZDP	według zadań własnych oraz według kosztorysu dodatkowych działań	Środki własne ZDW, PZDP, dofinansowanie UE	
		Monitoring poziomów hałasu emitowanego przez przedsiębiorstwa	WIOŚ	w zależności od liczby kontroli	środki własne WIOŚ	liczba kontroli zależy od potrzeb
		Działania administracyjne mające na celu ograniczanie hałasu przemysłowego	Starosta Cieszyński	koszty administracyjne	środki własne Powiatu Cieszyńskiego	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminę Goleszów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 61. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu promieniowania elektromagnetycznego

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2023	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Promieniowanie elektromagnetyczne	Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach	Liczba punktów z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego źródło danych: GIOŚ	0	0	Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie niekonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego (poprzez zapisy ograniczające w MPZP)	Zadanie własne Gminy Goleszów	ryzyko sprzeciwu mieszkańców
							Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Zadanie monitorowane Powiat Cieszyński	zmiana w przepisach prawnych dotyczących kompetencji
							Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych	Zadanie monitorowane GIOŚ	wzrost liczby źródeł promieniowania

Tabela 62. Harmonogram zadań własnych w zakresie promieniowania elektromagnetycznego

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)										Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	rok 2030	rok 2031	rok 2032			
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	
1.	Promieniowanie elektromagnetyczne	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie nisko konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Gmina Goleszów	koszty administracyjne										środki własne Gminy Goleszów	poprzez zapisy ograniczające w MPZP

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminę Goleszów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 63. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie promieniowania elektromagnetycznego

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2024-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Promieniowanie elektromagnetyczne	Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych oraz rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów w środowisku	GIOŚ	koszty administracyjne	środki własne GIOŚ	działanie aktualnie jest realizowane w cyklach 4 letnich
		Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Starosta Cieszyński	koszty administracyjne	środki własne Powiatu Cieszyńskiego	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminę Goleszów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 64. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie zasobów wodnych

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2023	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Zasoby wodne	System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód	Ocena JCWP źródło danych: WIOŚ	wody powierzchniowe stan zły	wody powierzchniowe stan dobry	Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzecza Wisły i Odry	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	Zadanie monitorowane WIOŚ	
			Ocena JCWPd źródło danych: WIOŚ	wody podziemne stan dobry	wody podziemne stan dobry		Prowadzenie monitoringu wód podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	Zadanie monitorowane WIOŚ	
			Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych w Gminie źródło danych: Gmina Goleszów PGW WP	kilka/rok*	kilka/rok*		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Zadanie własne Gminy Goleszów	*tematyka ochrony wód poruszana jest także w trakcie innych działań edukacyjnych
			Liczba zmian MPZP uwzględniających zarządzanie ryzykiem powodziowym źródło danych: Gmina Goleszów	0	wg potrzeb		Wyznaczanie i uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granic obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią	Zadanie własne Gminy Goleszów	przedłużający się etap opiniowania i uzgadniania
			Liczba magazynów przeciwpowodziowych na terenie Gminy źródło danych: Gmina Goleszów	1	1		Utrzymanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych	Zadanie własne Gmina Goleszów	
			Długość rowów poddanych konserwacji źródło danych: Gmina Goleszów	b.d.	wg potrzeb		Konserwacja rowów melioracyjnych i urządzeń melioracyjnych	Zadanie własne Gmina Goleszów Zadanie monitorowane Gminna Spółka Wodna w Goleszowie	niewystarczające środki finansowe

			Koszty poniesione na konserwację i bieżące utrzymanie cieków źródło danych: PGW WP	222 691,50 zł	wg potrzeb		Utrzymanie i bieżące remonty cieków i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej	Zadanie monitorowane PGW WP	niewystarczające środki finansowe
--	--	--	---	---------------	------------	--	---	-----------------------------	-----------------------------------

* akcje edukacyjne dotyczą różnych komponentów środowiska

Tabela 65. Harmonogram zadań własnych w zakresie zasobów wodnych

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	rok 2030	rok 2031	rok 2032		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1.	Zasoby wodne	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Gmina Goleszów	ok. 5/rok*									środki własne Gminy Goleszów	niewystarczające środki finansowe
		Wyznaczanie i uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granic obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne	Gmina Goleszów	realizacja wg potrzeb									środki własne Gminy Goleszów	niewystarczające środki finansowe
		Utrzymanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych	Gmina Goleszów	ok. 10/rok									środki własne Gminy Goleszów	niewystarczające środki finansowe
		Konserwacja rowów melioracyjnych i urządzeń melioracyjnych	Gmina Goleszów	realizacja wg potrzeb									środki własne Gminy Goleszów	niewystarczające środki finansowe

*koszty edukacji ekologicznej obejmują akcje edukacyjne dotyczące różnych komponentów środowiska

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminę Goleszów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 66. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zasobów wodnych

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2024-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Zasoby wodne	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	WIOŚ	koszty administracyjne	środki własne WIOŚ	realizacja jako kontynuacja
		Prowadzenie monitoringu wód podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	WIOŚ	koszty administracyjne	środki własne WIOŚ	realizacja jako kontynuacja
		Utrzymanie i bieżące remonty cieków i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej	PGW WP, RZSW	w zależności od potrzeb i możliwości finansowych	środki PGW WP, RZSW	niewystarczające środki finansowe
		Konserwacja rowów melioracyjnych i urządzeń melioracyjnych	Gminna Spółka Wodna w Goleszowie	w zależności od potrzeb i możliwości finansowych	środki własne Gminnej Spółki Wodnej w Goleszowie	niewystarczające środki finansowe

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminę Goleszów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 67. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2023	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Gospodarka wodno-ściekowa	System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód	Długość kanalizacji sanitarnej źródło danych: Gmina Goleszów	47,01 km	wg potrzeb	Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy	Zadanie własne Gminy Goleszów	brak środków finansowych
			Skanalizowanie gminy źródło danych: Gmina Goleszów	ok. 23%	50%				
			Liczba komunalnych oczyszczalni ścieków źródło danych: Gmina Goleszów	1	1				
			Liczba przyłączy kanalizacji sanitarnej źródło danych: właściciele nieruchomości	787	wg potrzeb		Budowa przyłączy kanalizacyjnych, przyłączenie nieruchomości do gminnej sieci kanalizacyjnej	Zadanie monitorowane właściciele nieruchomości	brak środków finansowych
			Zwodociągowanie gminy źródło danych: Gmina Goleszów	ok. 75%	90%		Budowa sieci wodociągowej, przyłączenie nowych odbiorców wody przeznaczonej do spożycia	Zadanie własne Gminy Goleszów Zadanie monitorowane Wodociągów Ziemi Cieszyńskiej w Ustroniu	brak środków finansowych
			Długość sieci wodociągowej źródło danych: Gmina Goleszów	159,1 km	wg potrzeb		Budowa i modernizacja urządzeń i obiektów wodociągowych		
			Liczba zrealizowanych akcji edukacyjnych /rocznie/ w trakcie zajęć w szkołach i przedszkolach źródło danych: Gmina Goleszów	kilka/rok*	kilka/rok*		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Zadanie własne Gminy Goleszów	brak środków finansowych

			Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych źródło danych: Gmina Goleszów	204 3290	wg potrzeb	Osiągnięcie i utrzymanie, co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły i Odry	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Zadanie własne Gminy Goleszów	brak kadr
			Liczba kontroli na posesjach źródło danych: Gmina Goleszów	1482 (2022-2023)	zgodnie z wymaganiami ustawy utrzymania czystości i porządku w gminach		Prowadzenie kontroli gospodarki ściekowej na posesjach prywatnych	Zadanie własne Gminy Goleszów	brak kadr
			Liczba kontroli podmiotów wprowadzających ścieki do wód lub ziemi źródło danych: WIOŚ, PGW WP	4 (2020-2023)	wg potrzeb		Kontrola podmiotów w zakresie wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	Zadanie monitorowane WIOŚ, PGW WP	brak środków finansowych

* akcje edukacyjne dotyczą różnych komponentów środowiska

Tabela 68. Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)										Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	rok 2030	rok 2031	rok 2032			
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	
1.	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy	Gmina Goleszów	realizacja wg potrzeb i możliwości uzyskania wsparcia z zewnętrznych źródeł finansowania										środki własne Gminy Goleszów, NFOŚiGW, Europejski Fundusz Rozwoju	brak środków finansowych
		Budowa sieci wodociągowej, przyłączenie nowych odbiorców wody przeznaczonej do spożycia	Gmina Goleszów	realizacja wg potrzeb i możliwości uzyskania wsparcia z zewnętrznych źródeł finansowania										środki własne Gminy Goleszów, NFOŚiGW, Europejski Fundusz Rozwoju	brak środków finansowych
		Budowa i modernizacja urządzeń i obiektów wodociągowych	Gmina Goleszów	ok. 5/rok*										środki własne Gminy Goleszów, ew. dofinansowanie ze środków WFOŚiGW/NFOŚiGW	brak środków finansowych

		w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży					
		Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Goleszów		koszty administracyjne	środki własne Gminy Goleszów	brak środków finansowych
		Prowadzenie kontroli gospodarki ściekowej na posesjach prywatnych	Gmina Goleszów		koszty administracyjne	środki własne Gminy Goleszów	brak środków finansowych

*koszty edukacji ekologicznej obejmują akcje edukacyjne dotyczące różnych komponentów środowiska

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminę Goleszów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 69. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2024-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa przyłączy kanalizacyjnych, przyłączenie nieruchomości do gminnej sieci kanalizacyjnej	właściciele nieruchomości	koszty ustalone indywidualnie w zależności od zakresu prac	środki własne właścicieli nieruchomości	
		Budowa sieci wodociągowej, przyłączenie nowych odbiorców wody przeznaczonej do spożycia Budowa i modernizacja urządzeń i obiektów wodociągowych	Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej w Ustroniu	ok. 4 000	środki Wodociągów Ziemi Cieszyńskiej w Ustroniu	
		Kontrola podmiotów w zakresie wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	WIOŚ, PGW WP	koszty administracyjne	środki WIOŚ, PGW WP	realizowane jako kontynuacja

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminę Goleszów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 70. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie zasobów surowców naturalnych

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2023	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Zasoby surowców naturalnych	Racjonalna gospodarka zasobami złóż kopalin oraz minimalizacja niekorzystnych skutków ich eksploatacji	Liczba złóż surowców naturalnych źródło danych: Gmina Goleszów	3	wg rozpoznania	Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa	Dokumentowanie nowych złóż i bilansowanie ich zasobów, rozpoznawanie budowy geologicznej terenu wraz z oceną i dokumentowaniem warunków hydrogeologicznych w obszarach spodziewanych zasobów	Zadanie monitorowane PIG	
			Liczba szkód w środowisku źródło danych: GDOŚ	0	0	Rewitalizacja i rekultywacja terenów przemysłowych i zdegradowanych	Utrzymanie i systematyczne aktualizowanie bazy danych o terenach przemysłowych i zdegradowanych	Zadania monitorowane: PIG, GDOŚ	
			Ilość wydanych decyzji rekultywacyjnych źródło danych: Powiat Cieszyński	2	wg potrzeb		Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	Zadanie monitorowane użytkowników złóż	brak środków na działania rekultywacyjne
			Liczba zrealizowanych działań z zakresu stabilizacji i zabezpieczenia osuwisk źródło danych: PIG, administratorzy dróg, właściciele terenów	0	wg potrzeb	Zabezpieczenie istniejących osuwisk oraz zapobieganie powstawaniu nowych osuwisk z uwzględnieniem walorów przyrodniczych i krajobrazowych	Zadanie monitorowane PIG, właściciele terenów, administratorzy dróg		

Tabela 71. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zasobów surowców naturalnych

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2024-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Zasoby surowców naturalnych	Dokumentowanie nowych złóż i bilansowanie ich zasobów, rozpoznawanie budowy geologicznej terenu wraz z oceną i dokumentowaniem warunków hydrogeologicznych w obszarach spodziewanych zasobów	PIG	koszty administracyjne	środki własne	realizacja dodatkowo przez przedsiębiorców
		Utrzymanie i systematyczne aktualizowanie bazy danych o terenach przemysłowych i zdegradowanych	PIG, GDOŚ	koszty administracyjne	środki własne	
		Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	użytkownicy złóż, ewentualnie właściciele terenu	zgodnie z dokumentacją kosztorysową	środki władających terenem	
		Zabezpieczenie istniejących osuwisk oraz zapobieganie powstawaniu nowych osuwisk z uwzględnieniem walorów przyrodniczych i krajobrazowych	PIG, administratorzy dróg, właściciele terenów	koszty administracyjne	środki PIG, administratorów dróg, właścicieli terenów	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminę Goleszów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 72. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gleb

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2023	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Gleby	Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi	Liczba działań promocyjnych źródło danych: dane ŚODR	kilka/rok*	kilka/rok*	Zachowanie możliwie dobrego stanu gleb rolniczych	Organizacja porad, konsultacji i szkoleń dla rolników	Zadanie monitorowane Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie	małe zainteresowanie rolników
			Liczba przebadanych gospodarstw źródło danych: OSCHR	60	według zleceń rolników		Kontrola poziomu pH i zanieczyszczeń gleb	Zadanie monitorowane Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Gliwicach	badania na zlecenie rolników
			Liczba kontroli stosowania środków ochrony roślin źródło danych: WIORiN	7	wg potrzeb		Prowadzenie kontroli stosowanych nawozów i środków ochrony roślin	Zadanie monitorowane WIORiN	
			Liczba złożonych wniosków o płatności rol-środ-klimat źródło danych: ARIMR	19	wg potrzeb		Realizacja Programów rolno-środowiskowych i rolno-środowiskowo - klimatycznych	Zadanie monitorowane ARiMR, rolnicy	małe zainteresowanie rolników
			Powierzchnia terenów wyłączonych z produkcji rolniczej [ha] źródło danych: Starostwo Powiatowe	1,80 ha	w zależności od powierzchni terenów		Ograniczenie do niezbędnego minimum powierzchni gleby objętej zabudową, w tym przeznaczania gruntów na cele inne niż rolne i leśne	Zadanie własne Gminy Goleszów	

* akcje edukacyjne dotyczą różnych komponentów środowiska

Tabela 73. Harmonogram zadań własnych w zakresie gleb

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	rok 2030	rok 2031	rok 2032		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1.	Gleby	Ograniczenie do niezbędnego minimum powierzchni gleby objętej zabudową, w tym przeznaczania gruntów na cele inne niż rolne i leśne	Gmina Goleszów	koszty administracyjne									środki własne Gminy Goleszów	brak środków finansowych

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminę Goleszów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 74. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gleb

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2024-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Gleba	Organizacja porad, konsultacji i szkoleń dla rolników	Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie	w zależności od zakresu akcji i ich liczby	środki własne Śląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Częstochowie	małe zainteresowanie rolników
		Kontrola poziomu pH i zanieczyszczeń gleb	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach	koszty zależne od liczby zleceń i zakresu badań	środki własne rolników	badania na zlecenie rolników
		Prowadzenie kontroli stosowanych nawozów i środków ochrony roślin	WIORiN	koszty poboru i analizy próbek	środki WIORiN	
		Realizacja Programów rolno-środowiskowych i rolno-środowiskowo - klimatycznych	ARiMR, rolnicy	w zależności od liczby złożonych wniosków	środki ARiMR	małe zainteresowanie rolników

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminę Goleszów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 75. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarki odpadami

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2023	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Gospodarka odpadami	Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii	Ilość zebranych odpadów zmieszanych [Mg] źródło danych: Gmina Goleszów	969,4100	<969,4100	Gospodarowanie odpadami komunalnymi w oparciu o regionalne instalacje przetwarzania odpadów oraz zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu, w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury	Zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych, rozwój selektywnej zbiórki odpadów	Zadanie własne Gminy Goleszów	
			Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych [%] źródło danych: Gmina Goleszów	48,75%	62%		Zwiększenie ilości odpadów poddawanych recyklingowi	Zadanie własne Gminy Goleszów	
			Wykonywanie rocznych analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi źródło danych: Gmina Goleszów	tak	tak		Wykonywanie rocznych analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi	Zadanie własne Gminy Goleszów	
			Liczba kontroli mieszkańców źródło danych: Gmina Goleszów	38	wg potrzeb		Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami (kontrole zawartych umów czy prawidłowego gospodarowania odpadów)	Zadanie własne Gminy Goleszów	
			Liczba rocznie usuwanych wysypisk źródło danych: Gmina Goleszów	23	wg potrzeb		Sukcesywne zapobieganie i usuwanie dzikich wysypisk odpadów	Zadanie własne Gminy Goleszów	
			Procent usuniętego azbestu zgodnie z Bazą Azbestową źródło danych: Gmina Goleszów	36%	60%		Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy (dotacje dla mieszkańców)	Zadanie własne Gminy Goleszów (możliwe dofinansowanie z WFOŚiGW)	
			Liczba akcji edukacyjnych źródło danych: Gmina Goleszów	kilka/rok*	kilka/rok*		Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami	Zadanie własne Gminy Goleszów	

			Liczba kontroli/liczba nieprawidłowości źródło danych: WIOŚ	7/5 (2022- 2023)	wg potrzeb i zgłoszeń		Kontrola podmiotów w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami	Zadanie monitorowane WIOŚ	
--	--	--	---	------------------------	--------------------------	--	---	------------------------------	--

* akcje edukacyjne dotyczą różnych komponentów środowiska

Tabela 76. Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarki odpadami

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu		
				rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	rok 2030	rok 2031	rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O		
1.	Gospodarka odpadami	Zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych, rozwój selektywnej zbiórki odpadów	Gmina Goleszów	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500				
		Zwiększenie ilości odpadów poddawanych recyklingowi	Gmina Goleszów													
		Wykonywanie rocznych analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi	Gmina Goleszów	koszty administracyjne												
		Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami (kontrole zawartych umów czy prawidłowego selekcjonowania odpadów)	Gmina Goleszów	koszty administracyjne									Środki własne Gminy Goleszów			
		Sukcesywne zapobieganie i usuwanie dzikich wysypisk odpadów	Gmina Goleszów	koszty zależne od liczby dzikich wysypisk									Środki własne Gminy Goleszów			
		Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy	Gmina Goleszów	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	Środki własne Gminy Goleszów, WFOŚiGW	
		Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami	Gmina Goleszów	ok. 5/rok*									Środki własne Gminy Goleszów			

*koszty edukacji ekologicznej obejmują akcje edukacyjne dotyczące różnych komponentów środowiska

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminę Goleszów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 77. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarki odpadami

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2024-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Gospodarka odpadami	Kontrola podmiotów w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami	WIOŚ	koszty administracyjne	środki WIOŚ	realizowane jako kontynuacja

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminy Goleszów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 78. Cele, kierunki interwencji w zakresie ochrony przyrody

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2023	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Ochrona przyrody	Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu	Liczba działań/akcji edukacyjnych źródło danych: Gmina Goleszów, Nadleśnictwo Ustroń, ZPKWŚ	kilka/rok*	kilka/rok*	Podejmowanie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych Gminy, w tym prowadzenie badań naukowych, inwentaryzacji przyrodniczej i monitoringu oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Zadanie własne Gminy Goleszów Zadanie monitorowane Nadleśnictwo Ustroń, ZPKWŚ	brak zainteresowania mieszkańców
			Liczba nasadzeń/wycinka drzew w pasach drogowych źródło danych: Gmina Goleszów, ZDW, PZDP	54/17 (Gmina) 0/35 (PZDP)	wg potrzeb		Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno-konserwacyjne zieleni przydrożnej	Zadanie własne Gminy Goleszów Zadanie monitorowane ZDW, PZDP	brak środków finansowych
			Długość ścieżek rowerowych źródło danych: Gmina Goleszów	b.d.	<15		Zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej na obszarach przyrodniczo cennych	Zadanie własne Gminy Goleszów	brak środków finansowych
			Liczba zinwentaryzowanych stanowisk Barszczu Sosnowskiego źródło danych: Gmina Goleszów	78	0		Usuwanie roślinności inwazyjnej, w tym usuwanie stanowisk Barszczu Sosnowskiego	Zadanie własne Gminy Goleszów	brak środków finansowych
			Liczba uproszczonych planów urządzania lasu źródło danych: Powiat Cieszyński	1	wg potrzeb	Zrównoważony rozwój lasów	Sporządzanie uproszczonych planów urządzania lasu dla lasów stanowiących własność osób fizycznych i wspólnot gruntowych	Zadanie monitorowane Starosty Cieszyńskiego	brak środków finansowych
			Powierzchnia odnowienia lasów państwowych (ha) źródło danych: Nadleśnictwo Ustroń	2,80 ha	wg potrzeb		Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z planami urządzania lasów państwowych	Zadanie monitorowane Nadleśnictwo Ustroń	brak środków finansowych
			Powierzchnia zalesień na rok (ha) źródło danych: właściciele gruntów	b.d.	wg potrzeb		Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów porolnych	Zadanie monitorowane właścicieli gruntów	brak zainteresowania zalesieniami

* akcje edukacyjne dotyczą różnych komponentów środowiska

Tabela 79. Harmonogram zadań własnych w zakresie ochrony przyrody

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)									Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	rok 2030	rok 2031	rok 2032		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1.	Ochrona przyrody	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Gmina Goleszów	ok. 5/rok									środki Gminy Goleszów (ew. dofinansowanie ze środków WFOŚiGW/NFOŚiGW)	brak środków finansowych
		Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno-konserwacyjne zieleni przydrożnej	Gmina Goleszów	wg kosztorysów									środki Gminy Goleszów	
		Zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej na obszarach przyrodniczo cennych	Gmina Goleszów	wg potrzeb									środki Gminy Goleszów, POIiŚ/RPO	brak środków finansowych
		Usuwanie roślinności inwazyjnej, w tym usuwanie stanowisk Barszczu Sosnowskiego	Gmina Goleszów	wg kosztorysów									środki Gminy Goleszów (ew. dofinansowanie ze środków zewnętrznych, WFOŚ, NFOŚ)	

*koszty edukacji ekologicznej obejmują akcje edukacyjne dotyczące różnych komponentów środowiska

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminę Goleszów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 80. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie ochrony przyrody

L-p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2024-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Ochrona przyrody	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Nadleśnictwo Ustroń, ZPKWŚ	ok. 10/rok	środki własne Nadleśnictwo Ustroń, ZPKWŚ, NFOŚiGW/WFOŚiGW	brak środków finansowych
		Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno-konserwacyjne zieleni przydrożnej	ZDW, PZDP	wg kosztorysów	Środki własne ZDW, PZDP	
		Sporządzanie uproszczonych planów urządzania lasu dla lasów stanowiących własność osób fizycznych i wspólnot gruntowych	Starosta Cieszyński	ok. 20	środki własne Powiatu Cieszyńskiego	w razie potrzeby
		Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z planami urządzania lasów państwowych	Nadleśnictwo Ustroń	ok. 10/rok	środki własne Nadleśnictwa Ustroń	brak środków finansowych
		Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów porolnych	właściciele gruntów	ok. 15/rok	środki własne właścicieli terenów	w razie potrzeby

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminę Goleszów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 81. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2023	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków	Liczba kontroli w zakresie ochrony środowiska źródło danych: dane WIOŚ	7	wg potrzeb	Zmniejszenie zagrożenia awariami oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska (prowadzenie kontroli w przedsiębiorstwach)	Zadanie monitorowane WIOŚ, przedsiębiorstw	brak środków na działania kontrolne
			Liczba jednostek Straży Pożarnej, które otrzymały wsparcie źródło danych: Gmina Goleszów	9	9		Doposażenie jednostek OSP w niezbędny sprzęt do ratowania życia i mienia	Zadanie własne Gminy Goleszów	brak środków finansowych
			Liczba akcji edukacyjnych źródło danych: Gmina Goleszów	0	kilka/rok	Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Zadanie monitorowane Policja, Straż Pożarna (jako edukacja w placówkach oświatowych)	brak zaangażowania mieszkańców

Tabela 82. Harmonogram zadań własnych w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)										Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2024	rok 2025	rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	rok 2030	rok 2031	rok 2032			
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	
1.	Przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym	Doposażenie jednostek OSP w niezbędny sprzęt do ratowania życia i mienia	Gmina Goleszów	w zależności od potrzeb i pozyskanych środków – ok. 50 /rok										środki własne Gmina Goleszów, środki województwa śląskiego	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminy Goleszów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 83. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2024-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym	Przeciwdziałanie poważnym awariom poprzez prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii	WIOŚ, przedsiębiorstwa	koszty administracyjne	środki własne przedsiębiorstw, środki WIOŚ	działanie aktualnie jest realizowane i będzie kontynuowane
		Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Zadanie monitorowane, Policja, Straż Pożarna	ok. 20/rok	środki własne Policji, Straży Pożarnej, WIOŚ	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, Gminy Goleszów, a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

7. System realizacji Programu Ochrony Środowiska

Instrumentami wspomagającymi realizację Programu Ochrony Środowiska są elementy strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tj. Dz.U. z 2024 r. 327 z późn. zm.). Wynikają one z obowiązków i kompetencji powiatu i gminy. Narzędziem, które koordynuje i spina w jedną całość działania związane z ochroną środowiska jest Program Ochrony Środowiska.

W procesie wdrażania zapisów Programu będą uczestniczyć nie tylko jednostki bezpośrednio zaangażowane w opracowanie, procedury opiniowania, przyjmowania i uchwalania opracowania. Będą to również podmioty uczestniczące w zarządzaniu Programem, czyli jednostki administracji samorządowej, jednostki udzielające dofinansowania oraz spółki komunalne.

W każdej fazie wdrażania Programu uczestniczą mieszkańcy, którzy bezpośrednio wykorzystują produkty wynikające z realizacji postanowień Programu (np. sieć kanalizacji sanitarnej, zmodernizowana droga, czy nowy kocioł dofinansowany przez Gminę).

Podstawową zasadą w realizacji zapisów Programu Ochrony Środowiska jest prawidłowe i właściwe wykonanie zadań własnych Gminy Goleszów oraz zadań monitorowanych przez poszczególne jednostki.

Tabela 84. Działania w ramach zarządzania środowiskiem

L.p.	Zagadnienie	Główne działania w latach 2024-2032	Instytucje uczestniczące
1.	Wdrażanie Programu Ochrony Środowiska	Raport z wykonania Programu (co dwa lata)	Wójt Gminy Goleszów
		Okresowa aktualizacja Programu Ochrony Środowiska	Wójt Gminy Goleszów
2.	Edukacja ekologiczna, komunikacja ze społeczeństwem, System informacji o środowisku	Realizacja Programu Ochrony Środowiska oraz współpraca z instytucjami zajmującymi się szeroko pojętą ochroną środowiska	Gmina Goleszów, WIOŚ, Organizacje pozarządowe
3.	Systemy zarządzania środowiskiem	Wspieranie i promowanie zakładów / instytucji wdrażających system zarządzania środowiskiem	Gmina Goleszów, Wojewoda, Fundusze celowe
4.	Monitoring stanu środowiska	Zgodnie z wymaganiami ustawowymi – Stan środowiska w województwie śląskim	GIOŚ, WSSE, PGW WP

Elementem polityki ekologicznej Gminy Goleszów jest współpraca z instytucjami zajmującymi się badaniem stanu środowiska, przetwarzaniem uzyskanych danych oraz ich upowszechnianiem, a bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań objętych Programem Ochrony Środowiska będzie ciągły monitoring oraz dwuletni Raport.

8. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

„Program ochrony środowiska dla Gminy Goleszów na lata 2024-2028 z perspektywą do roku 2032” (zwany dalej Programem) został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w Gminie.

Przedmiotowe opracowanie dla Gminy Goleszów zawiera takie elementy jak:

- wstęp - rozdział ten zawiera podstawę prawną i cel przygotowania programu ochrony środowiska, a także okres objęty opracowaniem, metodykę, strukturę i zakres dokumentu,
- w rozdziale drugim wykazano spójność niniejszego opracowania z dokumentami nadrzędnymi opracowanymi we wcześniejszych latach szczebla krajowego, regionalnego i wojewódzkiego,
- rozdział trzeci to informacje ogólne o gminie. Zawartość tego rozdziału to m.in. informacje o położeniu administracyjnym oraz dane dotyczące uwarunkowań gospodarczych i środowiskowych gminy,
- rozdział czwarty to ocena aktualnego stanu środowiska. W rozdziale tym opisano stan aktualny oraz wskazano najważniejsze problemy w zakresie każdego komponentu środowiska.

Ocenę jakości powietrza na terenie gminy Goleszów przeprowadzono w oparciu o dane pochodzące z opracowań Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach tj.: Rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim za rok 2020, 2021, 2022 oraz 2023. Na terenie strefy śląskiej oceny prowadzone są w oparciu o stacje pomiarowe znajdujące się m.in. na terenie Ustronia (na terenie gminy Goleszów nie znajduje się żadna stacja pomiarowa). Stacja znajdująca się na terenie Ustronia jest stacją pomiarową (automatyczną) zlokalizowaną przy ulicy Sanatoryjnej 7 (kod stacji: SIUstronSana), na której prowadzone są pomiary emisji stężeń: tlenku azotu, dwutlenku azotu, tlenków azotu, ozonu, pyłu zawieszonego PM10, dwutlenku siarki. Maksymalne miesięczne stężenie dwutlenku siarki odnotowano w styczniu 2020 r. i lutym 2021 r. tj. 9,0 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Natomiast średnia wartość roczna wyniosła 4,61 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2020 roku, 4,67 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2021 roku, 3,69 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2022 roku oraz 3,30 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2023 roku. Wartości średnio roczne wskazują na polepszenie się jakości powietrza w 2023 roku ze względu na stężenia dwutlenku siarki w stosunku do roku 2022.

Maksymalne miesięczne stężenie pyłu zawieszonego PM10 odnotowano w lutym 2021 r. tj. 37,7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Natomiast średnia wartość roczna wyniosła 14,50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2020 roku, 18,16 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2021 roku, 16,43 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2022 roku oraz 14,72 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2023 roku. Wartości średnio roczne wskazują na polepszenie się jakości powietrza w 2023 roku ze względu na stężenie pyłu PM10 w stosunku do roku 2022.

Okresowo występowały przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych takich zanieczyszczeń, jak: benzo(a)piren, ozon.

Obszar gminy Goleszów obsługuje system dróg publicznych kategorii wojewódzkiej, powiatowej i gminnej. Aktualnie długość wszystkich dróg na terenie gminy wynosi 173,811 km.

W latach 2020-2023 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach prowadził dwie kontrole związane z ochroną przed hałasem, w przypadku jednego przedsiębiorstwa wykryto naruszenia jednak nie nałożono kary finansowej.

Na terenie gminy źródłem niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego jest 7 stacji bazowych telefonii komórkowej. Na terenie gminy Goleszów w 2022 roku zlokalizowano 1 punkt pomiarowy monitoringu promieniowania elektromagnetycznego – Goleszów, ul. Szkolna: 1,0 V/m.

Przez teren gminy Goleszów przepływają cieką, nad którymi nadzór pełni Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie – Zarząd Zlewni w Katowicach Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach.

Łączna długość cieków i potoków przepływających przez teren gminy Goleszów będących w administracji Zarządu Zlewni w Katowicach Regionalnego Zarządu Zlewni w Gliwicach wynosi 26,99 km.

Zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia na terenie gminy Goleszów prowadzone jest przez Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o. w Ustroniu. Długość sieci wodociągowej na terenie gminy Goleszów na koniec 2023 roku wynosiła 159,1 km. na terenie gminy znajdowało się łącznie 2835 przyłączy.

Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Goleszów wynosi 47,01 km. sieć kanalizacyjna zlokalizowana jest tylko na obszarze trzech sołectw: Puńcowa, Cisownicy i Goleszowa Równi. Na terenie gminy znajduje się 787 przyłączy.

Gmina Goleszów prowadzi ewidencję przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych. Na koniec 2023 roku na terenie gminy znajdowało się 3290 zbiorników bezodpływowych i 204 przydomowe oczyszczalnie ścieków. W latach 2022-2023 Gmina przeprowadziła 1482 kontrole gospodarki ściekowej.

Na terenie gminy Goleszów znajdują się złoża: kamieniu łamanych i blocznych, wapieni i margli oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej.

Zgodnie z danymi ww. Bazy SOPO na terenie Gminy Goleszów występuje 35 osuwisk i 19 terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi.

Obszar gminy obejmuje swoim zasięgiem działania Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach Oddział w Cieszynie, który prowadzi kontrole gospodarstw rolnych pod kątem materiału siewnego, szkółkarskiego oraz szkodników, patogenów i organizmów nie kwarantannowych i kwarantannowych.

Na terenie gminy Goleszów funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych zlokalizowany przy ulicy Zakładowej 11 w Goleszowie.

Zgodnie z danymi zamieszczonymi w Bazie Azbestowej na terenie gminy zinwentaryzowano 1552,0240 Mg wyrobów zawierających azbest, w tym 986,0380 Mg na terenie należącym do osób fizycznych oraz 565,9860 Mg na terenie administrowanym lub należącym do osób prawnych. Z terenu gminy usunięto około 36% wyrobów zawierających azbest, do unieszkodliwienia pozostało 993,1970 Mg wyrobów zawierających azbest.

Na terenie gminy Goleszów występują: obszary Natura 2000 – Beskid Śląski (PLH240005) i Cieszyńskie Źródła Tufowe (PLH240001), rezerwat przyrody Zadni Gaj, Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego, stanowisko dokumentacyjne Jasieniowa, użytek ekologiczny Góra Tuł i 11 pomników przyrody.

Powierzchnia lasów na terenie gminy Goleszów – wg stanu na dzień 31.12.2023 r. – wynosi około 1211,34 ha, co stanowi ok. 18,38% powierzchni gminy. Gospodarkę leśną na obszarze Gminy Goleszów prowadzi Nadleśnictwo Ustroń. W zarządzie Nadleśnictwa znajduje się 803,9483 ha lasów.

Według rejestru prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Państwową Straż Pożarną, na terenie gminy Goleszów nie funkcjonują zakłady przemysłowe, w których występowałyby rodzaje i ilości substancji niebezpiecznych pozwalające zakwalifikować je do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej lub zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej.

Na terenie gminy działa 9 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej: OSP Goleszów, OSP Cisownica, OSP Puńców, OSP Kozakowice, OSP Kisielów, OSP Godziszów, OSP Bażanowice.

Po analizie stanu aktualnego dla każdej dziedziny środowiskowej przeprowadzono analizę SWOT i stworzono w rozdziale szóstym cele i kierunki działań, a także harmonogramy realizacji zadań własnych i zadań monitorowanych – czyli realizowanych przez instytucje administrujące uzbrojeniem terenu oraz przedsiębiorców i inne osoby prawne. Cele i kierunki działań w zakresie każdej dziedziny interwencji zostały zestawione w tabelach. Zapisano w nich nadrzędne cele środowiskowe, wskaźniki z podaniem wartości bazowej z roku 2023 oraz wartością do osiągnięcia w 2032 roku. Dopełnieniem celów i zadań jest wyszczególnienie każdego zadania wraz z określeniem jednostki odpowiedzialnej oraz czynników ryzyka, jakie mogą mieć miejsce, co warunkuje realizację zadania. Przykładem jest brak pozyskanych środków finansowych na realizację zadania. Drugą częścią rozdziału szóstego są harmonogramy realizacji zadań, w których zadania mają określone koszty realizacji oraz źródła finansowania. W tej części zamieszczono także dodatkowe informacje o zadaniu, przykładem jest informacja, iż zadanie będzie realizowane jako kontynuacja lub tylko w razie zaistnienia potrzeby.

W rozdziale siódmym opisano system realizacji Programu.

Projekt Programu podlega zaopiniowaniu przez Zarząd Powiatu Cieszyńskiego. W trakcie procedur opracowania Programu Gmina Goleszów zapewni mieszkańcom możliwość zapoznania się z projektem dokumentu w ramach konsultacji społecznych.

Po podjęciu uchwały Rady Gminy, Program zostanie przyjęty do realizacji. Co dwa lata będą sporządzane raporty z realizacji Programu Ochrony Środowiska pokazujące stan wykonania zadań zapisanych w Programie.

W procesie wdrażania zapisów Programu będą uczestniczyć nie tylko jednostki bezpośrednio zaangażowane w opracowanie, procedury opiniowana, przyjmowania i uchwalania opracowania. Będą to także jednostki administracji samorządowej, jednostki udzielające dofinansowania, a także wszystkie podmioty realizujące zadania zapisane w Programie.